

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Galbūt pageidaujate, kad valstybėje narėje, kitoje nei valstybė, kurioje svarstoma pagrindinė byla, būtų imtasi skubių priemonių nelaukiant galutinio teismo sprendimo.

Galbūt kreipėtės į teismą, tačiau teismo procesas vyksta lėtai, ir jūs manote, kad byla yra vilkinama. Baiminatės, kad jūsų skolininkas pasinaudos ilgai trunkančiomis procedūromis ir įvairiomis teisių gynimo priemonėmis, kad išvengtų savo kreditorių, kol teismas priims galutinį sprendimą. Pavyzdžiui, jis gali pabandyti įrodyti savo nemokumą arba kam nors kitam perleisti savo turtą. Tokiu atveju turite kreiptis į teismą dėl laikinųjų priemonių skyrimo.

Teismas gali nurodyti skolininko turtui taikyti laikinąsias arba apsaugos priemones. Visų šių priemonių tikslas – iki bus priimtas galutinis teismo sprendimas dėl bylos esmės kuriam laikui iš anksto užtikrinti jo vykdymą.

Tačiau šių priemonių skyrimo aplinkybės įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi.

Spustelėjus kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2019

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba () neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Belgija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Apsaugos priemonių tikslas – užtikrinti teisių apsaugą. Praktiškai kreditoriai gali naudotis šiomis priemonėmis siekdami apsaugoti nuo rizikos, kad jų skolininkai negrąžins skolų.

Tuo atveju, kai vien apsaugos priemonių nepakanka, teismas gali nustatyti laikinąsias priemones, kurių pasekmės yra panašios į tikėtiną sprendimą dėl bylos esmės. Galutiniu teismo sprendimu šios laikinosios priemonės gali būti patvirtintos arba panaikintos.

Teisėjas gali nustatyti laikinąsias arba apsaugos priemones, susijusias su skolininko materialiuoju turtu. Siekiant išieškoti skolas taikomas principas, pagal kurį skolininkas atsako už skolos grąžinimą pasinaudodamas visu savo turimu kilnojamuoju turtu (pinigais, baldais, juvelyriniais dirbiniais, akcijomis) ir nekilnojamuoju turtu (žeme, pastatais, gyvenamuoju pastatu). Kreditorius taip pat gali perimti skolininko turimas teises (banke laikomas lėšas, atlyginimą).

1.1. Apsaugos priemonės

A. Apsauginis areštas

Skubiais atvejais bet kuris kreditorius gali kreiptis į teismą ir prašyti leidimo bet kokiam jo skolininkui priklausančiam turtui, kurį galima areštuoti, taikyti apsauginį areštą (Belgijos teismų kodekso 1413 straipsnis). Skolininkas nebegali laisvai disponuoti daiktai, kuriems pritaikytas apsauginis areštas. Tai reiškia, kad skolininkas nebegali parduoti ar atiduoti tokio daikto arba jo įkeisti. Šis disponavimo teisių panaikinimas yra sąlyginis – jis taikomas tik kreditoriaus, patekusio prašymą areštuoti turtą, naudai. Savininkas vis tiek išsaugo nuosavybės teises į daiktus ir išlaiko teisę jais naudotis.

B. Laikinas turto areštas

Taikant laikiną turto areštą kaip užstatas pateikiamas turtas, dėl kurio vyksta ginčas, ir šis turtas saugomas, iki priimamas galutinis teismo sprendimas (Civilinio kodekso 1955 ir kiti straipsniai). Dėl laikino turto arešto šalys gali susitarti (sutartinis laikinas turto areštas) arba jis taikomas teismo sprendimu (teisminis laikinas turto areštas). Kitaip nei įprastas užstatas, laikinas turto areštas gali būti taikomas nekilnojamajam turtui (Civilinio kodekso 1959 straipsnis).

C. Turto aprašas

Turtas kreditoriaus, sutuoktinio arba įpėdinio prašymu aprašomas siekiant nustatyti palikimo, bendro sutuoktinių turto arba kelioms šalims priklausančio nedalijamo turto vertę (Teismų kodekso 1175 straipsnis). Asmenys, kurie reikalauja aprašyti turtą, turi teisę pasirinkti notarą, kuris rengs turto aprašymo aktą. Jeigu asmenims nepavyksta pasiekti susitarimo, notarą paskiria civilinių bylų teismo teisėjas (Teismų kodekso 1178 straipsnis). Kilus ginčui, civilinių bylų teismas turės jurisdikciją spręsti šį ginčą.

D. Plombavimas

Turto plombavimo pasekmė yra ta, kad turtu nebegalima disponuoti. Tais atvejais, kai kreditoriai, sutuoktinis arba įpėdiniai yra ypač suinteresuoti turto apsauga, jie gali prašyti plombuoti sutuoktinių bendro turto dalį, palikimą arba nedalijamą turtą (Teismų kodekso 1148 straipsnis). Sprendimą dėl plombavimo priima civilinių bylų teismo teisėjas. Daiktą (-us) užplombavusio asmens, kreditorių, sutuoktinio arba įpėdinių prašymu šis teisėjas gali panaikinti plombavimą. Jeigu plombavimo panaikinimas ginčijamas, sprendimą dėl to priima civilinių bylų teismo teisėjas.

1.2. Laikinosios priemonės

Laikinosios priemonės arba laikinai vykdomos priemonės yra tokios, kurias galima panaikinti ir jos nėra nustatomos negrįžtamai. Jos gali būti nustatomos bylose, kuriose nagrinėjamas tik tokių priemonių taikymo klausimas, arba bylose, kuriose ginčas sprendžiamas iš esmės.

1.3. Laikinas vykdymas

Laikinas vykdymas arba iš anksto numatomas vykdymas yra galimas laikantis griežtų sąlygų ir tuo atveju, jeigu priimtas teismo sprendimas dar netapo galutinis. Kitaip tariant: tol, kol teismo sprendimą galima apskųsti apeliacine tvarka arba pareikšti dėl jo prieštaravimą, teismo sprendimu įrodoma tik tai, kas nuspręsta išnagrinėjus šalių ginčą, ir jis iš esmės šioje stadijoje negali būti vykdomas. Tai gali turėti neigiamų pasekmių šalims, kuri prašo atsižvelgti į kitai šaliai nustatytus įpareigojimus. Tam tikrais atvejais ieškovas gali prašyti, kad teismas leistų laikinai vykdyti teismo sprendimą. Vienas iš laikino vykdymo būdų yra susijęs su apsauginiu skolininkui priklausančių daiktų areštu.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

A. Apsauginis areštas

Fizinis asmuo, kuris turi teismo sprendimą (net jeigu teismo sprendimas buvo priimtas kitoje šalyje), turi teisę liepti teismo antstoliui areštuoti teismo sprendime nurodytą skolininko turtą. Jeigu fizinis asmuo neturi teismo sprendimo, norint taikyti apsauginį areštą, bus reikalinga teismo nutartis. Arbitras negali nuspręsti taikyti apsauginio arešto (Teismų kodekso 1696 straipsnis).

Arešto byloje ieškiniai pateikiami teisėjui ir yra nagrinėjami tokiu pat būdu kaip ir procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių (Teismų kodekso 1395 straipsnis). Laikotarpis nuo šaukimo į teismą išdavimo dienos iki atvykimo į teismą datos turi būti ne trumpesnis kaip dvi dienos, tačiau skubiais atvejais jis gali būti trumpesnis.

Ex parte prašymą dėl apsauginio arešto advokatas pateikia bylą dėl arešto nagrinėjančiam teisėjui, kuris gali duoti leidimą taikyti apsauginį areštą. Bylą dėl arešto nagrinėjantis teisėjas sprendimą privalo priimti per aštuonias dienas. Tuomet antstolis skolininkui įteikia sprendimą ir įsakymą dėl arešto ir užtikrina, kad skolininkas būtų informuotas apie areštą.

Sprendimas bus laikinai vykdomas įstatyme nustatyta tvarka, o galutinis jo pobūdis ir neskundžiamumas tėra santykiniai. Bylą dėl arešto nagrinėjantis teisėjas, atsižvelgdamas į pasikeitusias aplinkybes, bet kuriuo metu gali pakeisti arba atšaukti sprendimą. Teismo antstoliams mokami mokesčiai yra nustatyti 1976 m. lapkričio 30 d. Karališkajame dekretu (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*, 1977 m. vasario 8 d.).

B. Laikinas turto areštas

Taikant sutartinį laikiną turto areštą pakanka, kad šalys būtų sudariusios galiojančią sutartį, ir šiuo atveju teismo sprendimas nereikalingas. Tačiau teisminis turto areštas turi būti nustatomas teismo sprendimu.

Abiem atvejais, t. y. sutartimi arba teismo sprendimu, bus paskirtas turto administratorius. Turto administratorius turi deramai imtis visų reikalingų veiksmų, kad užtikrintų jam patikėto turto apsaugą. Kartu jis turi pareigą grąžinti turtą tuo atveju, kai laikinas turto areštas pasibaigia. Turto administratorius turi teisę gauti atlyginimą, kaip nustatyta įstatyme (Civilinio kodekso 1962 straipsnio 3 dalis).

C. Laikinosios priemonės

Dėl laikinųjų priemonių visada reikia kreiptis į teismą pradėnant procesą dėl laikinųjų apsaugos priemonių arba pateikiant prašymą pagrindinėje byloje. Laikinosios priemonės taip pat gali nustatyti arbitras (Teismų kodekso 1696 straipsnis).

Skubiais atvejais pirmosios instancijos teismo pirmininkas priima laikinai vykdomą sprendimą visais klausimais, kurie pagal įstatymą nepriklauso teismų jurisdikcijai (Teismų kodekso 584 straipsnio 1 dalis). „Laikiniai vykdomas“ reiškia, kad teismo sprendimas tėra laikino pobūdžio ir negali sukelti jokių galutinių ir neatšaukiamų pasekmių. Komerčiame teisme ir darbo teisme pirmininkaujantys teisėjai taip pat gali priimti laikinai vykdomus teismo sprendimus, jeigu skubiai spręstini klausimai priklauso atitinkamai jų kompetencijai.

Procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimtas teismo sprendimas negali pakenkti pačiai bylai (pagrindinei bylai), o tai reiškia, kad galutinis teismo sprendimo pobūdis ir neskundžiamumas tėra santykiniai. Pagrindinę bylą nagrinėjantis teisėjas jokiū būdu nėra saistomas šio sprendimo, o tai reiškia, kad procesą dėl laikinųjų apsaugos priemonių nagrinėjantis teisėjas gali nustatyti tik laikinas priemonės.

Pavyzdžiui, santuokos nutraukimo byloje pirmosios instancijos teismo pirmininkas turi įgaliojimus nustatyti laikinas priemonės, susijusias su asmeniu, turtu, sutuoktinių ir jų vaikų pragyvenimo lėšomis (Teismų kodekso 1280 straipsnio 1 dalis).

Teismo antstolis oficialiai informuoja kitą šalį apie taikomas priemones ir ragina kitą šalį jų laikytis, priėmus grasindamas priverstiniais policijos veiksmais ir (arba) teismo paskirtos baudos išieškojimu. Teismo antstoliams mokami mokesčiai yra nustatyti 1976 m. lapkričio 30 d. Karališkajame dekretu (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*, 1977 m. vasario 8 d.).

Pirmosios instancijos teismo civilinių bylų teisėjas, vykdydamas teisingumą bylose, kuriose nutrūko santykiai, turi įgaliojimus nustatyti laikinas priemonės, kurios taikomos tol, kol sutuoktiniai arba teisėtai pripažinti sugyventiniai toliau gyvena kartu. Tokios priemonės gali būti, pvz., susijusios su šeimos būstu, vaikais arba vaikų turtu. Tačiau susituokusios poros negali tokiu būdu visiškai nutraukti santuokos. Bet kokį sprendimą dėl galutinio santuokos nutraukimo turi priimti pirmosios instancijos teismas.

D. Laikinas vykdymas

Teismo sprendimas reiškia, kad pareiškimas dėl teisės yra vykdytinas. Kol teismo sprendimas netapo galutinis, tol jo vykdyti negalima. Vykdytas sustabdomas atsižvelgiant į tai, kad galima pareikšti prieštaravimą arba paduoti apeliacinį skundą, tačiau vykdymas nesustabdomas dėl galimybės kasaciniam teismui paduoti apeliacinį skundą dėl teisės taikymo (Teismų kodekso 1397 straipsnis).

Galutinį teismo sprendimą priėmęs teisėjas gali leisti laikinai jį vykdyti, išskyrus atvejus, kai tai draudžiama pagal įstatymą (Teismų kodekso 1398 straipsnis). Su tokiais išimtimis susijusių bylų rūšims priklauso santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo, prieštaravimo santuokai ir santuokos pripažinimo negaliojančia bylos. Be to, laikinai vykdyti negalima sprendimo, kuriuo patenkinamas reikalavimas dėl konkrečios sumos, neviršijančios 2 500 EUR (Teismų kodekso 1399 straipsnis).

Jeigu laikinas vykdymas faktiškai yra galimas, jo vykdymo riziką prisiima ieškovas. Tokiais atvejais teismas gali savo nuožiūra nustatyti sprendimo vykdymo sąlygą, tiksliau tariant, reikalauti, kad ieškovas pateiktų užstatą (Teismų kodekso 1400 straipsnio 1 dalis). Ieškovas gali pradėti vykdymą, tačiau jis turi pareigą sumokėti tam tikrą sumą arba pateikti banko garantinę įmoką į Konsignacijos tarnybos depozitą, arba tiesiog pateikti banko garantiją. Žinoma, teismo sprendimą galima pakeisti atsižvelgiant į apeliacinį skundą, ir šalis, iš kurios siekiama prisiteisti kompensaciją, gali turėti teisę į nuotolių atlyginimą.

2.2 Pagrindinės sąlygos

A. Apsauginis areštas

Apsauginis areštas gali būti nustatomas tik skubiais atvejais ir jeigu reikalaujama skola yra neabejotina, konkreti ir ją galima reikalauti grąžinti.

Skubumas reiškia, kad skolininko mokumui kyla grėsmė, taigi, yra pažeidžiama galimybė kreditoriui patenkinti į skolininko turtą nukreiptą reikalavimą.

Apsauginis areštas gali būti naudojamas ne tik kaip spaudimo priemonė – jį taip pat leidžiama naudoti, jeigu, objektyviai kalbant, skolininko finansinei padėčiai kyla grėsmė. Skubumo sąlyga turi būti tenkinama ne tik tuo metu, kai nustatomas areštas, bet ir tuomet, kai teisėjas turi priimti sprendimą dėl arešto vykdymo.

Pareiškėjo reikalavimas turi būti neabejotinas, o tai reiškia, kad reikalavimas turi būti pakankamai pagrįstas ir neturi būti jokių deramų priežasčių jį ginčyti. Su skola susijęs reikalavimas taip pat turi būti konkretus. Turi būti nustatytas skolos dydis arba turi būti įmanoma bent jau nustatyti preliminarų jos dydį. Jeigu tikslus skolos dydis dar nebuvo nustatytas, bylą dėl arešto nagrinėjantis teisėjas nustatys preliminarų jos dydį. Galiausiai turi būti suėjęs skolos mokėjimo terminas; kreditoriaus prašymas įgyvendinti reikalavimą turi būti pagrįstas. Teismų kodekso 1415 straipsnyje šis reikalavimas tiksliau apibūdinamas, t. y. apsauginis areštas gali būti taikomas net su būsimomis periodinėmis įmokomis (alimentais, nuomos mokesčiais, palūkanomis) susijusiems reikalavimams ir net laikiniams arba galimiems reikalavimams.

B. Laikinas turto areštas

Teisminis laikinas turto areštas teismo sprendimu gali būti taikomas kilnojamajam turtui, dėl kurio priimtas sprendimas jį areštuoti, kilnojamajam arba nekilnojamajam turtui, kurio nuosavybę ginčija du ar daugiau asmenų, arba daiktams, kuriuos skolininkas pasiūlė, kad galėtų grąžinti skolą (Civilinio kodekso 1961 straipsnis). Apskritai tai reiškia tokią situaciją, kai, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, galima pagrįstai naudoti laikiną turto areštą kaip apsauginės priemonės formą, siekiant užtikrinti, kad esama daiktų būklė nepasikeistų ir nebūtų pažeidžiamas joks galutinis sprendimo būdas, dėl kurio gali būti susitarta. Skubumas šiuo atveju neturi reikšmės. Tačiau teisėjas, taikydamas laikiną turto areštą, turi paisyti tam tikro atidumo laipsnio, nes tai yra rimta ir išimtinė priemonė, kurią leidžiama taikyti tik esant pakankamai svarbioms priežastims.

C. Laikinosios priemonės

Nagrinėjant bylą procesas dėl laikinųjų apsaugos priemonių gali būti pradedamas tik tokios skubos atveju, kai greitai nepasiekiamas joks susitarimas, ieškovas gali patirti tam tikro dydžio nuostolių arba tikėtina, kad jis patirs didelių sunkumų. Todėl skubumas yra labai svarbus reikalavimas, kurio reikia laikytis pradėdant procesą dėl laikinųjų apsaugos priemonių.

Pagrindinėje byloje laikinųjų priemonių klausimas taip pat turi būti sprendžiamas skubiai. Būtent todėl šios priemonės, dėl kurių galima kreiptis į civilinių bylų teisumą, vadinamos „skubiomis laikinosiomis priemonėmis“.

D. Laikinas vykdymas

Priimdami sprendimą dėl leidimo laikinai vykdyti sprendimą, teismai taiko kriterijus, susijusius su rizika, kuri ieškovui kils, jeigu kita šalis nepagrįstai vilkins teismo sprendimo vykdymą arba trukdys jį vykdyti. Tuo atveju, kai kita šalis pareiškia prieštaravimą arba paduoda apeliacinį skundą vien tam, kad užkirstų kelią teismo sprendimo vykdymui, tai bus laikoma pakankama priežastimi kreiptis į sprendimą priėmusį teisumą, kad šis lieptų laikinai vykdyti sprendimą.

Tačiau tam tikrų rūšių bylose laikinas vykdymas yra draudžiamas (žr. pirmiau).

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

A. Apsauginis areštas

Areštuoti galima visų rūšių turtą (kilnojamąjį, nekilnojamąjį, nematerialųjį). Tačiau tam tikros rūšies turto negalima areštuoti (arba galima areštuoti tik dalį tokio turto). Turtas, kurio negalima areštuoti, bus nustatytas įstatymu arba jis bus nustatomas atsižvelgiant į turto pobūdį ar turto ir skolininko tarpusavio ryšį.

Turto, kurio negalima areštuoti, sąrašą galima rasti Teismų kodekso 1408 straipsnyje. Apibendrinant galima teigti, kad šis turtas yra susijęs su esminiais skolininko poreikiais, daiktai, kurių skolininkui reikės toliau mokantis aukštojoje mokykloje, arba jam ar jo vaikams mokantis profesinėje mokykloje, skolininko profesinė įranga, maistas, kuru ir religinių apeigų daiktai. Teismų kodekso 1410 straipsnio 2 dalyje apibendrinamos sumos, kurių negalima areštuoti. Tai apima pašalpas šeimai ir minimalias pragyvenimo pajamas.

Skolininko darbo užmokestis ir bet kokios lygiavertės pajamos gali būti areštuojamos tik iš dalies. Atitinkamos sumos yra nustatytos Teismų kodekso 1409 straipsnio 1 dalyje ir jos kasmet, atsižvelgiant į vartotojų kainų indeksą, tikslinamos priimant karališkąjį dekretą. Teismų kodekso 1410 straipsnio 1 dalyje praplečiamas sumų, kurios gali būti iš dalies areštuojamos, sąrašas, kuriame taip pat nurodyti tokie pajamų šaltiniai kaip alimentai, pensijos, bedarbio pašalpos, išmokos nelaimingo atsitikimo darbe atveju arba invalidumo pašalpos.

Turtą, kurį galima areštuoti, nurodys teismo antstolis, kuris oficialiame dokumente aprašys tokį turtą, kad vėliau būtų galima jį parduoti, išskyrus atvejus, kai teismo antstolis su kreditoriumi sudaro susitarimą. Bet kokių objektų, kuriuos aprašė teismo antstolis, pardavimas arba slėpimas yra laikomas nusikalstama veika ir yra griežtai draudžiamas.

B. Laikinas turto areštas

Teisminis laikinas turto areštas teismo sprendimu gali būti taikomas kilnojamajam turtui, dėl kurio priimtas sprendimas jį areštuoti, ir kilnojamajam arba nekilnojamajam turtui, kurio nuosavybę ginčija du ar daugiau asmenų, arba daiktams, kuriuos skolininkas pasiūlė, kad galėtų gražinti skolą (Civilinio kodekso 1961 straipsnis).

C. Laikinosios priemonės

Visų rūšių bylos gali būti sprendžiamos pradėdant procesą dėl laikinųjų apsaugos priemonių. Pirmosios instancijos teismo pirmininkas turi įgaliojimus nagrinėti visus su civiline teise susijusius privačius ginčus. Darbo arba komercinės teisės ginčai turi būti perduodami nagrinėti darbo arba komercinio teismo pirmininkui.

Bylose, kuriose nutrūko sutuoktinių santykiai, civilinių bylų teisėjas turi įgaliojimus laikinąsias priemones taikyti atsižvelgdamas į visą bendro gyvenimo trukmę. Tokios priemonės, pvz., gali būti susijusios su šeimos būstu, vaikais arba vaikų turtu. Ši nuostata taikoma tik susituokusiems asmenims (Civilinio kodekso 223 straipsnio 1 dalis) ir teisėtai pripažintiems sugyventiniams (Civilinio kodekso 1479 straipsnio 1 dalis), o ne faktiniams sugyventiniams.

D. Laikinas vykdymas

Iš esmės visus teismo sprendimus galima laikinai vykdyti, jeigu teisėjas tai leido, išskyrus atvejus, kai tai draudžiama pagal įstatymą (Teismų kodekso 1398 straipsnis). Su tokiomis išimtimis susijusių bylų rūšims priklauso santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo, prieštaravimo santuokai ir santuokos pripažinimo negaliojančia bylos. Laikiniai vykdyti negalima sprendimo, kuriuo patenkinamas reikalavimas dėl konkrečios sumos, neviršijančios 2 500 EUR (Teismų kodekso 1399 straipsnis).

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

A. Apsauginis areštas

Atitinkamo turto savininkas nepraranda nuosavybės arba turėjimo teisių (naudojimas, nuoma, pajamos, užufruktas) į daiktus, kuriems buvo pritaikytas apsauginis areštas. Taikoma vienintelė išimtis, pagal kurią savininkas negali parduoti atitinkamų daiktų arba jų įkeisti. Tai, kad skolininkas neturi jokių įgaliojimų disponuoti atitinkamais daiktai, reiškia, kad visi skolininko veiksmai, atlikti nepaisant to, kad jis neturi jokių įgaliojimų disponuoti atitinkamais daiktai, galios, tačiau jais nebus galima remtis kreditoriaus, kurio naudai priimtas teismo sprendimas, atžvilgiu. Todėl kreditorius gali nekreipti jokio dėmesio į tokius veiksmus ir gali veikti taip, tarsi skolininkas šių veiksmų nebūtų atlikęs.

B. Laikinas turto areštas

Kaip ir bet kurios kitos teismo garantijos formos atveju, laikinas turto areštas reiškia, kad daiktas perduodamas saugotojui. Saugotojas gali imtis veiksmų, susijusių tik su atitinkamų daiktų išsaugojimu.

C. Laikinosios priemonės

Netaikoma.

D. Laikinas vykdymas

Laikinas vykdymas reiškia, kad teismo sprendimas bus vykdomas, nepaisant to, kad jį galima pakeisti padavus apeliacinį skundą arba pareiškus prieštaravimą. Ieškovas prisiima su vykdymu susijusią riziką (žr. pirmiau).

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

A. Apsauginis areštas

Apsauginis areštas yra riboto pobūdžio ir jis iš esmės galios trejus metus. Tačiau bylą dėl arešto nagrinėjantis teisėjas gali nustatyti trumpesnį galiojimo terminą. Areštas gali būti atnaujinamas, jeigu nepasibaigė pradinis jo galiojimo terminas. Atnaujinimas, kuris, tiesą sakant, tėra galiojančio termino pratęsimas, yra leidžiamas, jeigu jį galima pagrįsti rimtomis priežastimis, o klausimą ir toliau būtina skubiai spręsti.

B. Laikinas turto areštas

Įstatyme nenustatyti jokie laikinam turto areštui taikomi terminai. Jeigu išnyksta su esamos daiktų būklės išsaugojimu susijusi rizika ir nėra jokios rizikos, kad galutinio sprendimo nebus galima pasiekti, laikinas turto areštas bus panaikintas.

C. Laikinosios priemonės

Įstatyme konkrečiai nenustatytas tikslus laikinųjų priemonių galiojimo terminas. Galutiniu teismo sprendimu dėl ginčo bet kokios įgyvendintos laikinosios priemonės gali būti patvirtintos arba panaikintos.

Civilinių bylų teismo nustatytos skubios laikinosios priemonės nebebus taikomos, jeigu santuokos nutraukimo byla buvo pradėta. Nuo to laiko kompetenciją turės pirmosios instancijos teismas ir dėl laikinųjų priemonių galima kreiptis į pirmosios instancijos teismo pirmininką.

D. Laikinas vykdymas

Netaikoma.

4 Ar yra galimybė priemonę apskūsti?

A. Apsauginis areštas

Jeigu byla dėl arešto nagrinėjantis teisėjas atsisako leisti atlikti areštą, arešto siekianti šalis turi teisę paduoti apeliacinį skundą dėl tokio sprendimo ir privalo tai padaryti per vieną mėnesį nuo tos dienos, kurią sužinojo apie sprendimą (Teismų kodekso 1419 straipsnio 1 dalis ir 1031 straipsnis). Byla bus nagrinėjama taip pat, kaip būtų nagrinėjama pradinio teisėjo, o sprendimą priims ikiteisminio bylų nagrinėjimo skyrius (*chambre du conseil/raadkamer*). Jeigu padavus apeliacinį skundą areštas sustabdomas, skolininkas, kuris nori prieštarauti sprendimui dėl arešto, turi perduoti bylą apeliaciniam teismui ir taip pradėti trečiosios šalies procedūrą.

Jeigu arešto byla nagrinėjantis teisėjas suteikia leidimą areštuoti turtą, skolininkas arba bet kuri suinteresuotoji šalis turi teisę pradėti trečiosios šalies procedūrą dėl to sprendimo (Teismų kodekso 1419 straipsnis). Trečiosios šalies procedūra turi būti pradėdama per vieną mėnesį nuo tos dienos, kurią įteikiamas sprendimas dėl leidimo areštuoti turtą, ir jai vadovaus ginčijamą sprendimą priėmęs teisėjas (Teismų kodekso 1125 straipsnis). Išskyrus atvejus, kai byla dėl arešto nagrinėjantis teisėjas leidžia sustabdyti teismo sprendimo vykdymą, trečiosios šalies procedūra neturės jokio stabdomojo poveikio.

B. Laikinas turto areštas

Laikinas turto areštas netaikomas tais atvejais, kai šalys dėl jo susitarė.

Teisminis laikinas turto areštas nustatomas teismo sprendimu, kurį galima apskūsti Teismų kodekse nustatyta tvarka.

C. Laikinosios priemonės

Bet kuri šalis, kuriai procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimtas sprendimas daro neigiamą poveikį, turi teisę pareikšti prieštaravimą arba paduoti apeliacinį skundą. Apeliacinius skundus dėl pirmosios instancijos arba komercinio teismo pirmininko priimto sprendimo nagrinės apeliacinis teismas.

Apeliaciniai skundai dėl darbo teismo pirmininko priimto sprendimo turi būti paduodami darbo teismui.

Jeigu teismo procesas buvo pradėtas įteikiant šaukimą arba atvykus savanoriškai, bet koks prieštaravimas turi būti pareiškiamas, o apeliacinis skundas paduodamas per vieną mėnesį nuo sprendimo įteikimo dienos. Jeigu šis pranešimas apie sprendimą buvo įteiktas išsiunčiant teismo laišką ir sprendimas buvo paskelbtas išnagrinėjus *ex parte* prašymą, bet koks prieštaravimas turi būti pareiškiamas, o apeliacinis skundas paduodamas per vieną mėnesį nuo pranešimo dienos.

D. Laikinas vykdymas

Dėl laikino vykdymo apeliacinio skundo negalima paduoti. Apeliacinio teismo teisėjas jokiais aplinkybėmis negali drausti arba sustabdyti teismo sprendimo vykdymo (Teismų kodekso 1402 straipsnis).

Paskutinis naujinimas: 14/11/2014

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Bulgarija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Bylos nagrinėjimas paprastai apibūdinamas kaip ilgesnį ar trumpesnį laiko tarpą trunkantis procesas. Šis laiko tarpas, kuris atsiranda dėl bylos nagrinėjimo skirtingais etapais ir skirtingomis instancijomis, kartais gali būti kliūtimi teisei apsaugai, kurios siekiama, nes teismo sprendimas priimamas pernelyg vėlai, taigi ir įsigalioja pavėluotai. Šiuo atžvilgiu teisės aktų leidėjas numatė įvairias priemones, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą.

Su ieškinio apsauga susijusius klausimus reglamentuoja Civilinio proceso kodekso (CPK) 389–404 straipsnių nuostatos.

Pagal CPK 391 straipsnį ieškinį užtikrinti leidžiama tais atvejais, kai be tokių laikinųjų priemonių ieškoviui būtų neįmanoma arba pakankamai sudėtinga įgyvendinti iš teismo sprendimo kylančias teises ir kai: a) ieškinyje yra pagrįstas patikimais dokumentiniais įrodymais arba b) turi būti sumokama teismo nustatyta garantija, kaip nurodyta Prievolių ir sutarčių įstatymo (OCA) 180 ir 181 straipsniuose. Garantijos galima reikalauti net ir tais atvejais, kai yra patikimų dokumentinių įrodymų.

Todėl pagrindinė ir privaloma laikinųjų priemonių suteikimo sąlyga yra rizika, kad ieškovas nesugebės įgyvendinti iš teismo sprendimo kylančių teisių, kurios tikriausiai bus patvirtintos atsižvelgiant į potencialiai pagrįstą ieškinį.

Tam, kad ieškinyje būtų užtikrinamas, teisėjas turėtų įvertinti, ar galioja toliau nurodytos būtinos sąlygos: poreikis užtikrinti ieškinį, tikėtinas ieškinio pagrindimas ir laikinoji priemonė, kurią nurodė ieškovas ir kuri yra tinkama ir pakankama, atsižvelgiant į konkrečios bylos poreikius ir teisinę apsaugą, kurios aiškiai siekiama.

Pagal CPK 397 straipsnio 1 dalį įstatyme nustatytos šios laikinosios priemonės:

nekilnojamojo turto areštas;

kilnojamojo turto ir gautinų sumų, įskaitant įmonės akcijas, areštas;

kitos teismo nustatytos tinkamos priemonės, įskaitant motorinės transporto priemonės konfiskavimą ir vykdymo sustabdymą.

Teismas taip pat gali taikyti keletą laikinųjų priemonių, kurios neviršytų ieškinio sumos.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Pagal CPK 34 straipsnio nuostatas ieškinio užtikrinimas leidžiamas:

pagal CPK 389 straipsnį – visų rūšių ieškiniams – bet kuriame bylos nagrinėjimo etape iki teismo tyrimo užbaigimo apeliaciniame procese;

pagal CPK 390 straipsnį visi ieškiniai gali būti užtikrinami iki bylos iškėlimo.

Prašymas dėl laikinųjų priemonių, susijusių su nagrinėjama byla.

Šį prašymą ieškovas pateikia teismui, kuris turi jurisdikciją nagrinėti teisinį ginčą. Kad būtų leidžiama užtikrinti ieškinį, turi galioti CPK 391 straipsnyje nurodytos būtinos sąlygos – tikėtinas ieškinio pagrindimas, poreikis užtikrinti ieškinį (t. y. rizika, kad ieškovo reikalavimo nebus galima patenkinti, jei jis bus patvirtintas), taip pat nurodytos priemonės tinkamumas. Pagal CPK 391 straipsnio 2 ir 3 dalis tais atvejais, kai nėra pakankamai įrodymų, teismas savo nuožiūra taip pat gali prašyti sumokėti jo nustatytą piniginę garantiją.

Ieškinį užtikrinti leidžiama net ir tais atvejais, kai byla sustabdoma.

Prašymas užtikrinti būsimą ieškinį.

Prašymas pateikiamas pagal ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą arba turto, kurį naudojant bus užtikrinamas ieškinys, buvimo vietą. Tais atvejais, kai pateikiamas prašymas leisti taikyti „vykdymo sustabdymo“ priemonę, prašymas turi būti pateiktas kompetentingam teismui, kuris turi jurisdikciją pagal vykdymo vietą.

Kai laikinosios priemonės suteikiamos dėl būsimo ieškinio, teismas nustato terminą ieškiniai pareikšti, ir jis negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo. Suteikiant tokias laikinasias priemones laikomasi tokių pat esminių sąlygų, kurios galioja bylos nagrinėjimo metu taikomoms laikinosioms priemonėms.

Prašyme reikėtų nurodyti prašomą laikinąją priemonę ir ieškinio sumą. Jis turi būti pateikiamas atitinkamam apylinkės arba apygardos teismui, priklausomai nuo CPK 104 straipsnyje nustatytos teismo jurisdikcijos ir kompetencijos.

Prašymą gali pateikti suinteresuotas asmuo arba jo procesinis atstovas ar advokatas. Prašymo kopijos pateikti nereikia, nes tokia kopija priešingai šaliai neįteikiama.

Teismo patvirtintas laikinasias priemones nustato:

areštuojant nekilnojamąjį turtą – registru biuras;

areštuojant skolininko kilnojamąjį turtą ir gautinas sumas – valstybės arba privatus antstolis, įskaitant jo pareigą informuoti trečiąsias šalis, pvz., bankus ir kitas kredito įstaigas;

dėl automobiliams taikomų laikinųjų priemonių – atitinkamos kelių eismo policijos tarnybos;

dėl laikinosios vykdymo sustabdymo priemonės – teismo nutarties dėl leidimo taikyti priemones kopija turėtų būti įteikiama atitinkamam antstoliui, kuris pradėjo vykdymo bylą;

dėl kitų įstatyme numatytų priemonių – asmens pasirinktas atitinkamas valstybinis arba privatus antstolis.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Esminės būtinos sąlygos, kurios turi būti įvykdytos norint taikyti laikinąją priemonę (kaip aprašyta pirmiau), nustatytos CPK 391 straipsnyje.

Ieškinį dėl išlaikymo užtikrinti leidžiama net ir nesilaikant CPK 391 straipsnio reikalavimų; tokiu atveju teismas laikinasias priemones gali taikyti *ex officio*.

Ieškinio užtikrinimas iš dalies taip pat gali būti leidžiamas, tačiau tik dėl tų dalių, kurios yra pagrįstos pakankamai įrodymais.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Iš esmės laikinosios priemonės gali būti taikomos bet kokiam skolininko turtui. Piniginio reikalavimo užtikrinimas areštuojant gautinas sumas, kurioms negali būti taikomas vykdymas, neleidžiamas.

Pagal CPK 393 straipsnio 1 dalį piniginio reikalavimo užtikrinimas valstybės, valstybės institucijų ir sveikatos priežiūros įstaigų atžvilgiu pagal Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 5 straipsnio 1 dalį nėra leidžiamas.

Laikinosios priemonės gali būti taikomos toliau nurodytų rūšių turtui:

banko sąskaitoms;

kilnojamajam turtui;

nekilnojamajam turtui;

automobiliams, jei jie yra konfiskuojami;

vykdymo veiklai;

būsimo skolininko konkrečiam turtui, kaip nurodyta kitais įstatyme aiškiai nustatytais atvejais.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Bet koks veiksmas, kuriuo skolininkas perleidžia turtą, kreditoriaus arba susijusių kreditorių atžvilgiu negalioja. Kalbant apie nekilnojamąjį turtą, pažymėtina, kad sandoriai negalioja tik dėl tų veiksmų, kurie buvo atlikti į registrą įtraukus įrašą apie teisių apribojimą, kaip nustatyta CPK 452 straipsnyje.

CPK 453 straipsnyje reglamentuojamos hipotetinės situacijos, kai išieškojimas kreditoriaus ir susijusių kreditorių naudai į registrą įtraukus įrašą apie teisių apribojimą, negalimas ir kai buvo gautas pranešimas apie areštą.

Pagal CPK 401 straipsnį kreditorius, kurio reikalavimas užtikrintas, gali pareikšti ieškinį trečiajai atsakingai šaliai dėl sumų ar turto, kurį pastarasis atsisako perduoti savanoriškai.

Su ieškinio užtikrinimo byla susijusias išlaidas sumoka asmuo, kurio prašymu buvo taikytos laikinosios priemonės, kaip nustatyta CPK 514 straipsnyje ir atsižvelgiant į CPK 401 straipsnį, kuriuo reglamentuojamos laikinosios priemonės.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Leidimas užtikrinti ieškinį suteikiamas remiantis principu, kad nagrinėjamoje byloje atitinkama laikinoji priemonė nustatoma prieš baigiant nagrinėti bylą priimant atitinkamą galiojantį teismo sprendimą.

Kai laikinosios priemonės suteikiamos dėl būsimo ieškinio, teismas nustato terminą ieškiniai pareikšti, ir jis negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo. Jei per nustatytą terminą nepateikiama jokių įrodymų apie ieškinio pareiškimą, teismas *ex officio* panaikina laikinąją priemonę, kaip nustatyta CPK 390 straipsnio 3 dalyje.

Jeigu pateikiamas ieškinys, dėl kurio buvo leista taikyti laikinasias priemones, dažniausiai laikinosios priemonės galioja toliau ir yra taikomos iki bylos nagrinėjimo pabaigos.

CPK 402 straipsnyje reglamentuojama taikomų laikinųjų priemonių panaikinimo procedūra. Jame nustatyta, kad suinteresuotoji šalis gali pateikti prašymą, kurio kopija turi būti įteikta laikinasias priemones prašiusiam taikyti asmeniui. Pastarasis per tris dienas gali pareikšti prieštaravimą. Teismas uždareme teismo posėdyje panaikina laikinasias priemones tais atvejais, kai yra visiškai įsitikinęs, kad nebeliko priežasties, kuria remiantis jos buvo nustatytos, arba kad atsakovas per nustatytą terminą pateikė garantiją, sumokėdamas visą ieškovo reikalaujamą sumą (CPK 398 straipsnio 2 dalis). Teismo sprendimą dėl laikinųjų priemonių panaikinimo galima apskųsti per vieną savaitę paduodant privatų skundą.

Pagal CPK 398 straipsnį nustatytos laikinosios priemonės gali būti pakeičiamos toliau nurodytais dviem atvejais:

pagal 1 dalį – teismas, veikdamas vienos iš šalių prašymu ir informavęs kitą šalį bei atsižvelgdamas į jos pastabas, pateiktas per tris dienas nuo informavimo, gali leisti vienos rūšies laikinąją priemonę pakeisti kita laikinąja priemone,

pagal 2 dalį – jeigu užtikrinamas pinigine verte išreikštas reikalavimas, atsakovas bet kuriuo metu gali pakeisti leidžiamą užstatą be kitos šalies sutikimo, įkeisdamas pinigus arba kitus vertybinius popierius, kaip nustatyta OCA 180 ir 181 straipsniuose.

CPK 398 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais areštas arba konfiskavimas panaikinamas.

Įstatymu neatmetama galimybė atsakovui pareikšti ieškovui priešieškinį dėl nuostolių, kuriuos skolininkui sukėlė laikinosios priemonės, atlyginimo, jeigu ieškinys, kuriam taikomos laikinosios priemonės, panaikinamas arba nepateikiamas per nustatytą terminą, taip pat jeigu byla nutraukiama (CPK 403 straipsnis).

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Pagal CPK 396 straipsnį teismo sprendimas dėl ieškinio užtikrinimo gali būti skundžiamas per vieną savaitę pateikiant privatų skundą. Ieškovo atžvilgiu šis vienos savaitės terminas pradedamas skaičiuoti, kai jam įteikiamas sprendimas, o atsakovo (asmens, kuriam taikomos laikinosios priemonės) atžvilgiu,

terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią antstolis, registru biuras arba teismas jiems įteikia pranešimą apie nustatytas laikinas priemones. Priešingai šaliai turi būti įteikta privataus skundo kopija, į kurią atsakymą galima pateikti per vieną savaitę. Jeigu sprendimas dėl atsisakymo taikyti laikinas priemones apskundžiamas, ieškovo privataus skundo kopija atsakovui neįteikiama. Jeigu apeliacinis teismas patvirtina sprendimą, kuriuo nustatomos arba atsisakoma taikyti laikinas priemones, sprendimo negalima skųsti kasacine tvarka. Jeigu apeliacinis teismas nustatė laikinas priemones, kurias pirmosios instancijos teismas atsisakė taikyti, pirmojo teismo sprendimą galima apskųsti paduodant apeliacinį skundą Aukščiausiajam kasaciniam teismui, jeigu tenkinamos CPK 280 straipsnyje nustatytos tokiam skundui taikomos sąlygos. Pagal šiuo metu galiojantį CPK, taikomas laikinas priemones ir garantijos sumą, kurią teismas nustato kaip leidimą taikyti laikinas priemones, galima apskųsti. Tačiau skundas apeliaciniam teismui nereiškia, kad laikinųjų priemonių taikymas sustabdomas; šios priemonės galioja tol, kol aukštesnės instancijos apeliacinis teismas priima sprendimą, kuriuo tokios priemonės panaikinamos.

Paskutinis naujinimas: 03/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Čekija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Laikinosios apsaugos priemonės

Laikinosios apsaugos priemonės yra skirtos šalių santykiams sureguliuoti kuriam laikui, t. y. laikinai, arba jei nuogaustaujama, kad gali teismo sprendimo vykdymas gali pasunkėti.

Apskritai laikinosios apsaugos priemonės, nustatomos prieš pradėdant nagrinėti bylą iš esmės, reglamentuojamos Civilinio proceso kodekso (Įstatymas Nr. 99/1963 su pakeitimais) 74 ir paskesniais straipsniais, o laikinosios apsaugos priemonės, nustatomos jau pradėjus nagrinėti bylą iš esmės, reglamentuojamos Kodekso 102 straipsniu. Specialios laikinosios apsaugos priemonės, taikomos ypatingais atvejais, reglamentuotos Įstatymu dėl specialiųjų teismo procesų (Įstatymas Nr. 292/2013), būtent laikinosios apsaugos priemonės, taikomos su nepilnamečiais susijusiais atvejais, kai jais tinkamai nesirūpinama (452 ir paskesni straipsniai) ir laikinosios apsaugos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti nuo smurto šeimoje (400 ir paskesni straipsniai). Įstatymo Nr. 292/2013 12 straipsnyje taip pat nustatytos tam tikros specialiosios taisyklės, kuriomis papildomos laikinosioms apsaugos priemonėms taikomos bendrosios taisyklės, taikomos byloms, patenkančioms į šio įstatymo taikymo sritį.

Įrodymų užtikrinimas

Įrodymai užtikrinami, jei baiminamasi, kad ateityje bus neįmanoma surinkti įrodymų arba tai bus labai sunku padaryti (pvz., jei netinkamai vykdoma pirkimo-pardavimo sutartis, kurios dalykas yra greitai gendančios prekės, arba reikia apklausti liudytoją, kuris sunkiai serga ir jo gyvybei gresia pavojus).

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Laikinosios apsaugos priemonės

Civilinio proceso kodekso (Įstatymas Nr. 99/1963 su pakeitimais) 74 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad procedūros dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pradėdamos gavus prašymą.

Tačiau Įstatymo Nr. 292/2013 12 straipsnyje nustatyta, kad nutartį dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo teismas gali priimti savo iniciatyva, jei jam leidžiama pradėti atitinkamą procedūrą savo iniciatyva (pvz., procedūrą dėl nepilnamečio priežiūros, procedūrą dėl neveiksnumo, globos, taip pat procedūrą dėl dingusio asmens ar asmens mirties). Tokiais atvejais teismas laikinąją apsaugos priemonę nustato savo iniciatyva (*ex officio*).

Teismas, kompetentingas nustatyti laikinąją apsaugos priemonę, yra jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turintis teismas; šios taisyklės išimtis nustatytos Įstatymo Nr. 292/2013 400 ir 453 straipsniuose.

Įrodymus galima užtikrinti:

prieš pradėdant nagrinėti bylą iš esmės, gavus prašymą. Jurisdikciją turi teismas, kuris turėtų jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, arba teismas, kurio apylinkėje yra įrodymai, kuriems iškilo pavojus; nagrinėjant bylą, net jei dėl to nepateiktas prašymas.

Bylos šalys turėtų dalyvauti užtikrinant įrodymus, nebent dėl delsimo šiuo klausimu galėtų kilti pavojus.

Įrodymus taip pat galima užtikrinti notaro aktu (*notářský zápis*) arba antstolio aktu (*exekutorský zápis*), jei šis procesas vyksta dalyvaujant notarui arba antstoliui arba jei notaras arba antstolis paliudijo situaciją.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Laikinoji apsaugos priemonė gali būti nustatyta:

jei reikia taikyti laikiną tvarką šalių santykiams sureguliuoti;

jei nuogaustaujama, kad teismo sprendimo vykdymas gali pasunkėti;

santykiams laikinai sureguliuoti.

Vertinimas, ar šalių santykiams sureguliuoti reikia taikyti laikiną tvarką, priklauso nuo konkrečios bylos aplinkybių. Laikinoji apsaugos priemonė nustatoma tik jeigu įrodomas poreikis taikyti laikinąją tvarką šalių teisiniams santykiams sureguliuoti. Kalbant apie kitas aplinkybes, reikšmingas tokiai laikinajai apsaugos priemonei nustatyti, pakanka įrodyti bent faktines aplinkybes, kurios turi esminę reikšmę su laikinąja apsaugos priemone susijusiam įpareigojimui nustatyti. Teismo sprendimo vykdymo sunkumai

Jei laikinąją apsaugos priemonę numatoma nustatyti reaguojant į nuogaustavimą, kad teismo sprendimo vykdymas gali pasunkėti, teisę prašyti taikyti šią priemonę turinti šalis turi turėti sprendimą ar kitą dokumentą, kuriuo remiantis teismo sprendimas turi būti vykdomas. Laikinoji apsaugos priemonė gali būti nustatoma tik iki kol teismo sprendimas tampa vykdytinas arba jei yra rimtų priežasčių, dėl kurių šalis, turinti tam teisę, (laikiniai) negali pareikalauti vykdyti nustatytą prievolę teisminėmis priemonėmis. Be to, reikia pagrįsti faktines aplinkybes, pateisinančias nuogaustavimą, kad teismo sprendimo vykdymas gali pasunkėti (daugiausia dėl asmens, kuriam tenka prievolė, elgesio).

Prašyme taikyti laikinąją apsaugos priemonę turi būti nurodyti Civilinio proceso kodekso (Įstatymas Nr. 99/1963) 42 straipsnio 4 dalyje ir 75 straipsnyje reikalaujami duomenys, įskaitant:

informaciją, kuria nurodomas teismas, kuriam yra skirtas prašymas;

kas teikia prašymą ir su kokia byla jis susijęs, t. y. faktinės aplinkybės, kuriomis remiantis prašoma taikyti laikinąją apsaugos priemonę;

prašymu siekiamą tikslą, t. y. kokios laikinosios apsaugos priemonės taikymo siekia prašymo pateikėjas;

prašymo surašymo datą, jį pateikiančio asmens ar jo atstovo parašą;

nurodytą faktinę aplinkybę, kad šalių santykiams sureguliuoti reikia taikyti laikinas priemones, ar kad nuogaustaujama, jog bus sunku įvykdyti teismo sprendimą.

Prie prašymo reikia pridėti visus dokumentus, kuriais remiasi prašymo pateikėjas.

Iki prašymo pateikimo dienos jį pateikęs asmuo turi savo iniciatyva, t. y. neragindamas teismo, sumokėti 10 000 CZK užstatą; su įmonių tarpusavio santykiais susijusiais atvejais, kurie kyla dėl verslo veiklos, užstatas yra 50 000 CZK. Reikalavimas sumokėti užstatą netaikomas prašymams, susijusiems su socialinės rūpybos klausimais (pvz., išlaikymu, darbu ar žalos atlyginimu už kūno sužalojimą). Prašymas atmetamas, jei neįvykdomas užstato reikalavimas.

Užstatas yra skirtas apsaugoti reikalavimą atlyginti žalą ar kitus galimus šalių ar trečiųjų asmenų (pvz., asmenų, kurie nėra laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros šalys) nuostolius, jei nustatoma laikinoji apsaugos priemonė.

Įstatymo Nr. 292/2013 12 straipsnio 3 dalyje numatyta išimtis, kai nereikia mokėti šiame įstatyme nustatyto užstato.

Įrodymų užtikrinimas

Prieš pradėdamas nagrinėti bylą iš esmės, įrodymai gali būti užtikrinami (jei tai siūloma padaryti) nuogaustaujant, kad ateityje įrodymų bus neįmanoma surinkti arba tai bus labai sunku padaryti. Įrodymai nėra užtikrinami, jei akivaizdu, kad jie neturi reikšmės bylai. Teismas atmeta prašymą užtikrinti įrodymus, jei įtaria, kad prašymo pateikėjas, užuot siekęs užtikrinti įrodymus, iš tikrųjų pateikė prašymą kitokiui tikslu (pvz., siekdamas gauti priešingą atvejui jam neprieinamą informaciją apie kito asmens veiklą).

Be bendrų duomenų, prašyme užtikrinti įrodymus būtina apibūdinti faktines aplinkybes, dėl kurių bus renkami įrodymai. Įrodymus, kuriuos numatoma užtikrinti, taip pat reikia konkrečiai įvardyti.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Laikinosios apsaugos priemonės

Civilinio proceso kodekso 76 straipsnyje numatyta, kad šalis gali prašyti taikyti laikinąją apsaugos priemonę, pavyzdžiui, alimentams sumokėti, kai teismui turi būti sumokėta tam tikra pinigų suma, kai teismui paliekamas saugoti tam tikras daiktas, kai prašoma neleisti disponuoti tam tikrais daiktais ar teisėmis, kai prašoma atlikti tam tikrus veiksmus, susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų arba leisti atlikti tam tikrus veiksmus. Priemonė gali būti susijusi su bet kokia atitinkamos šalies turimu daiktu.

Taikydamas laikinąją apsaugos priemonę, teismas gali nustatyti prievolę ir ne bylos šaliai, jei to galima pagrįstai reikalauti (pvz., jei kas nors perka turtą visiškai suprasdamas, kad perka jį iš savininko, kuris nėra tinkamai įvykdęs savo įsipareigojimų kreditoriams).

Specialios laikinosios apsaugos priemonės pagal Įstatymą Nr. 292/2013

Speciali laikinoji apsaugos priemonė vaiko atveju pagal 452 ir paskesnius straipsnius taikoma, jei nepilnamečiu tinkamai nesirūpinama, neatsižvelgiant į tai, ar kas nors turi teisę juo rūpintis, arba jei kyla didelis pavojus vaiko gyvenimui, normaliai raidai ar kitiems svarbiems interesams arba jiems kenkiama.

Teismas, taikydamas laikinąją apsaugos priemonę, sureguliuoja vaiko padėtį tokiam laikui, kuriam tai yra griežtai būtina, apgyvendindamas vaiką tinkamoje aplinkoje teismo nutartyje nurodyta tvarka.

Speciali laikinoji apsaugos priemonė pagal 400 ir paskesnius straipsnius gali būti taikoma atsakovui, reikalaujant, kad jis išsikeltų iš bendrų namų ir arti jų esančių apylinkių, uždraudžiant jam patekti į bendrus namus ir įpareigojant laikytis nuo jų atokiau, uždraudžiant bendrauti su prašymo pateikėju arba reikalaujant jo nepersekioti ir niekaip prie jo nepriekabauti. Prašyme turi būti aprašytos faktinės aplinkybės, rodančios, kad prašymo pateikėjas ir atsakovas negali kartu gyventi bendrame name ar bute, nes prašymo pateikėjas ar kitas bendruose namuose gyvenantis asmuo patiria fizinį ar psichologinį smurtą, arba nurodomos faktinės aplinkybės, įrodančios, kad prašymo pateikėjas yra persekiojamas ar prie jo priekabaujama.

Įrodymų užtikrinimas

Prašyme taip pat reikėtų paaiškinti, kodėl jo pateikėjas prašo užtikrinti įrodymus. Kaip įrodymai gali būti pasitelkiamos visos priemonės, kurias naudojant galima išsiaiškinti bylos padėtį, visų pirma tai yra liudytojų apklausa, eksperto išvada, valdžios institucijų bei juridinių asmenų ataskaitos ir pastabos ir kt. Viena iš specialių priemonių įrodymams užtikrinti yra įrodinėjimo objekto užtikrinimas byloje, susijusioje su intelektinės nuosavybės teisėmis (Civilinio proceso kodekso (Įstatymas Nr. 99/1963) 78b straipsnis). Teisę pareikšti ieškinį turi intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo liudytojas. Jurisdikciją turi teismas, kurio jurisdikcijoje yra užtikrintas objektas. Gali būti apsaugota: atitinkamos prekės, medžiagos ir priemonės, dokumentai, susiję su atitinkamomis prekėmis.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Laikinosios apsaugos priemonės

Laikinoji apsaugos priemonė – tai laikinoji nutartis, kuria siekiama apsaugoti šią priemonę prašantį taikyti asmenį. Ši nutartis priimama siekiant apsaugoti prašymą pateikusio asmens teisę, kuri buvo ar gali būti pažeista. Jei taikoma laikinoji apsaugos priemonė, tai nesuteikia ją prašiusiam taikyti asmeniui teisių, kurių klausimas dar neišspręstas. Tai taip pat nėra būdas pirminiam klausimui išspręsti. Be to, vien tai, kad yra taikoma laikinoji apsaugos priemonė, neturi paveikti teismo sprendimo dėl bylos esmės. Net priėmus nutartį dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo, prievolę privalantys įvykdyti asmenys gali toliau disponuoti savo turtu, tačiau jie privalo elgtis pagal taikomą priemonę.

Bet kuris asmuo, kuris rimtai kliudo proceso eigai, ypač be pagrįstos priežasties neatvykdamas į teismą arba nevykdydamas teismo nutarties, gali būti teismo įpareigotas sumokėti iki 50 000 CZK baudą. Teismas gali užtikrinti nutarties dėl laikinosios apsaugos priemonės vykdymą, jei atsakinga šalis jos savanoriškai nevykdo. Sankcija už trukdymą vykdyti oficialių sprendimų arba iškeldinimą (iš bendro būsto) taip pat įtvirtinta Baudžiamojo kodekso (Įstatymas Nr. 40/2009) 337 straipsnio 2 dalyje, kurioje yra reglamentuotas pažeidimas – kliudymas įvykdyti oficialių sprendimų ar iškeldinimą.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Laikinosios apsaugos priemonės

Apibrėžtą laikotarpį taikoma laikinoji apsaugos priemonė

Nutartyje dėl laikinosios apsaugos priemonės teismas gali nustatyti, kad priemonės taikymo laikas yra ribotas, net jei ieškovas (prašymo pateikėjas) to neprašo.

Įpareigojimas pareikšti ieškinį arba paduoti kitą prašymą dėl bylos iškėlimo

Teismas, kuris nustato laikinąją apsaugos priemonę, taip pat reikalauja, kad prašymo pateikėjas (ieškovas) teismui pateiktų prašymą iškelti bylą (pareikštų ieškinį) dėl bylos esmės per laikotarpį, kuris nustatomas tuo pačiu metu, kai nustatoma priemonė.

Laikinoji apsaugos priemonė galioja, kol netenka galios arba kol ją panaikina teismas.

Laikinoji priemonė nustoja galioti, jei prašymo pateikėjas per teismo nustatytą laikotarpį nepaprašo iškelti bylos; jei prašymas dėl bylos esmės nėra pripažįstamas pagrįstu; jei prašymas dėl bylos esmės pripažįstamas pagrįstu ir nuo tos dienos, kai nutartis dėl bylos tapo vykdytina, praėjo daugiau kaip 15 dienų, arba jei baigėsi laikinosios priemonės taikymui nustatytas terminas.

Teismas panaikina laikinąją priemonę, jei išnyksta jos taikymo priežastys.

Įstatymo Nr. 292/2013 400 ir paskesniuose straipsniuose numatyta, kad laikinoji priemonė taikoma vieną mėnesį nuo tos dienos, kai ji tampa vykdytina (408 straipsnis) ir kad šis laikotarpis gali būti pratęstas, atsižvelgiant į tai, kada byla pradėdama nagrinėti iš esmės.

Įstatymo Nr. 292/2013 452 ir paskesniuose straipsniuose numatyta, kad laikinoji priemonė taikoma vieną mėnesį nuo tos dienos, kai ji tampa vykdytina (459 straipsnis) ir kad šis laikotarpis gali būti pratęstas.

Įrodymų užtikrinimas

Įrodymai užtikrinami per teismo nurodytą laiką arba kuo greičiau. Šalys gali dalyvauti užtikrinant įrodymus, tačiau jos neturi teisės dalyvauti, jei dėl delsimo kiltų pavojus. Iškęlus bylą dėl esmės, šalys turi teisę reaguoti į pateiktus įrodymus ir visus surinktus įrodymus. Šalys taip pat gali būti apklaustos.

4 Ar yra galimybė priemonę apskusti?

Laikinosios apsaugos priemonės

Sprendimai dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimami teismo nutartimi. Nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo tampa vykdytina ją paskelbus. Jei nutartis nepaskelbiama, ji tampa vykdytina, kai įteikiama atsakingai šaliai. Rašytinė nutarties dėl laikinosios apsaugos priemonės kopija įteikiama bylos šalims ir trečiajam asmeniui (jei pareiga tenka šiam trečiajam asmeniui), o jei priemonė susijusi su pareiga nedisponuoti nekilnojamoju turtu, kopija taip pat pateikiama kompetentingam žemės registru. Nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo tampa vykdytina ją paskelbus ar įteikus (Civilinio proceso kodekso 76d straipsnis) ir yra pagrindas teismo nutarčiai įvykdyti.

Galima pateikti apeliacinį skundą dėl nutarties dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo. Apeliacinis skundas paduodamas per ginčijamą nutartį priėmusį teismą, tačiau iš tikrųjų juos nagrinėja antrosios instancijos teismai, t. y. apygardos arba aukštesnės instancijos teismai. Apeliaciniai skundai paduodami per 15 dienų nuo rašytinės nutarties kopijos įteikimo dienos.

Jei teisę paduoti apeliacinį skundą turinti šalis paduoda priimtą apeliacinį skundą, nutartis neįsiteisėja tol, kol apeliacinis teismas nėra priėmęs galutinio sprendimo dėl apeliacinio skundo. Tačiau nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo tampa vykdytina (t. y. taikoma šioje nutartyje nurodyta procedūra) pasibaigus vykdymo laikotarpiui, kuris pradedamas skaičiuoti nuo įteikimo dienos; kitu atveju, jei nutartyje nenumatyta vykdymo pareiga, nutartis tampa vykdytina nuo įteikimo dienos. Teismas gali nuspręsti, kad nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės yra vykdytina tik po to, kai ji įsiteisėja, nebent tai neįmanoma dėl laikinosios apsaugos priemonės pobūdžio arba būtų paneigtas jos tikslas.

Įstatymo Nr. 292/2013 409 ir 463 straipsniuose numatytos nuostatos dėl apeliacinių skundų, susijusių su įstatyme numatytais specialiomis laikinosiomis apsaugos priemonėmis.

Paskutinis naujinimas: 25/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Airija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Skirtingos laikinųjų priemonių rūšys, taikomos Airijos teismuose, yra uždraudimai. Uždraudimas yra teismo nutarimas, kuriuo bylos šaliai nurodoma atlikti tam tikrą veiksmą arba jo neatlikti. Uždraudimo pažeidimas yra nepagarba teismui; tokį nutarimą pažeidusiam asmeniui gali būti taikoma laisvės atėmimo bausmė. Uždraudimas gali būti:

- i) nuolatinis,
- ii) taikomas nurodytu laikotarpiu arba
- iii) nustatomas laikinai laukiant bylos teismo proceso.

Jei ieškovas mano, kad atsakovas gali pašalinti arba sunaikinti svarbius objektus arba dokumentus, jis gali *ex parte* kreiptis į teismą dėl vadinamojo Antono Pillerio nutarimo – tai uždraudimo forma, kurią taikant atsakovas turi leisti ieškovui patekti į savo patalpas patikrinti dokumentus arba kitus objektus ir pašalinti viską, kas priklauso ieškovui. Jei ieškovas yra susirūpinęs, kad atsakovas gali disponuoti savo turto dalimi arba visu turtu ir negalėti patenkinti ieškovo ieškinio, jei per teismo procesą galiausiai būtų priimtas palankus sprendimas, ieškovas gali kreiptis į teismą dėl vadinamojo Marevos uždraudimo arba nutarimo įšaldyti, kurį taikant atsakovas, kol galioja nutarimas, negali disponuoti savo turtu. Paprastai taikant Marevos uždraudimą atsakovas, kuris nėra tam tikroje jurisdikcijoje, bet turi turto toje jurisdikcijoje, negali pašalinti šio turto, kol byla nagrinėjama.

Jei ieškovas pateikia ieškinį dėl pinigų sumos, jis gali prašyti teismo priimti nutarimą, kuriuo nurodoma, kad atsakovas turi atlikti tarpinį mokėjimą ir dalį arba visą prašomą gražinti sumą sumokėti teismui. Ir, atvirkščiai, jei atsakovas yra susirūpinęs, kad ieškovui pralaimėjus ieškinį jis negalės sumokėti atsakovui teisinių išlaidų, patirtų sėkmingai apsigynus teisme, jis gali prašyti teismo nurodyti ieškovui pateikti teismo išlaidų apmokėjimo užtikrinimą pinigų sumą sumokant teismui. Jei priimamas atsakovui palankus „išlaidų apmokėjimo užtikrinimo“ nutarimas, ieškovas, nesumokėjęs teismui teismo nutarime nurodytos pinigų sumos, negali tęsti ieškinio nagrinėjimo procedūros.

Aukštasis teismas taip pat turi jurisdikciją, jei tikslinga, priimti laikinuosius nutarimus, kuriais padeda nagrinėti ieškinius kitoje jurisdikcijoje. Aukštasis teismas gali skirti pasaulinio masto nutarimą įšaldyti, taikomą kitose jurisdikcijose esančiam turtui, jei baiminamasi arba nerimaujama, kad atsakovas, norėdamas išvengti nepalankaus sprendimo, gali bandyti išseikvoti savo turtą.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Dauguma prašymų dėl uždraudimo gali būti teikiami apygardos teisme arba Aukštajame teisme. Tačiau tam tikros laikinosios apsaugos priemonės, pavyzdžiui, nutarimai įšaldyti, Antono Pillerio nutarimai ir nutarimai dėl užsienyje iškeltų bylų, gali būti skiriamos tik Aukštajame teisme.

Šalis, siekianti laikinojo nutarimo, turi pateikti prašymą su rašytiniu patvirtinimu. Pareiškėjas turi visapusiškai atskleisti visus susijusius faktus, ypač jei prašymas teikiamas nepranešus kitai šaliai. Rašytiniame patvirtinime taip pat turėtų būti pateikiamas nutarimo projektas, konkrečiai nurodant, ko reikalaujama iš teismo. Daugiau informacijos apie reikalingas teismo formas pateikiama [Teismų tarnybos](#) interneto svetainėje.

Jei pareiškėjo dėl uždraudimo reikalavimai buvo patenkinami, paprastai jis turi pateikti vadinamąjį įsipareigojimą dėl žalos, jei galiausiai teisme būtų priimtas jam nepalankus sprendimas, kad kita šalis, kuriai buvo skirtas uždraudimas, galėtų susigrąžinti dėl nutarimo patirtas išlaidas.

Jei tam yra pagrįstų priežasčių, prašymai dėl uždraudimo gali būti teikiami *ex parte* arba nepranešant kitai šaliai. Jei ieškovo atvejis yra skubus, tokie prašymai taip pat gali būti teikiami prieš pateikiant ieškinį. [Dėl preliminarios arba laikinos lengvatos Komercinių bylų teisme žr. 1986 m. [Aukštesnės instancijos teismų taisyklių](#) 63A straipsnio 6 dalies 3 punktą].

2.2 Pagrindinės sąlygos

Teismai turi diskreciją nuspręsti, ar skirti preliminarų uždraudimą, ir priima tokį nutarimą, kai tai teisinga ir tinkama [1986 m. [Aukštesnės instancijos teismų taisyklių](#) 50 straipsnio 6 dalies 1 punktą]. Spręsdamas, ar tinkama skirti preliminarų uždraudimą, teismas turėtų nustatyti:

- i) ar reikia spręsti pagrįstą *bona fide* klausimą;
- ii) ar skirti žalos atlyginimą arba kompensaciją būtų tinkama teisių gynimo priemonė, jei pareiškėjo prašymas dėl uždraudimo būtų atmestas, o teisme būtų priimtas jam palankus sprendimas.
- iii) kokia yra naudos pusiausvyra priimant šį sprendimą.

Pirmas reikalavimas – pareiškėjas privalo įrodyti, kad nagrinėjamas klausimas yra pagrįstas. Pareiškėjui tai yra gana nedidelė kliūtis, bet pastaraisiais metais buvo sudėtingiau patenkinti šį kriterijų, jei lengvata, kurios preliminarium etapu siekia pareiškėjas, yra uždraudimas, skirtas priversti kitą šalį ką nors daryti. Toku atveju institucijos aiškiai nurodo, kad pareiškėjas privalo įrodyti, jog turi tvirtų argumentų, kad gali laimėti bylą.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Nustatyti uždraudimą gali būti siekiama dėl daugybės priežasčių, be kita ko, siekiant užkirsti kelią šaliai plėsti arba naudoti žemę pažeidžiant projektavimo sąlygas arba įsipareigojimus, sudaryti sąlygas apžiūrėti nuosavybę ir pašalinti objektus, priversti darbdavį toliau mokėti darbuotojui arba neleisti darbdaviui samdyti naujų darbuotojų, kol laukiama ginčo rezultatų. Jei priimamas Marevos tipo nutarimas įšaldyti, šalis, kuriai skiriamas šis nutarimas, negali naudotis savo turtu tokiu būdu, kuris prieštarautų teismo nutarimui. Pavyzdžiui, tokiai šaliai gali būti leidžiama iš banko sąskaitos pasiimti tik nustatytus kiekius grynųjų pinigų ir neleidžiama sumažinti savo turto vertės iki tam tikros sumos, kol galutinai nebaigiamas teismo procesas.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jei šalis pažeidžia laikinąjį nutarimą, gali būti laikoma, kad tas asmuo parodė nepagarbą teismui, ir jam gali būti skiriama laisvės atėmimo bausmė, bauda arba areštuojamas jo turtas. Pirmame nutarimo puslapyje turėtų būti pateikiamas baudžiamasis nutarimas, kuriame gavėjui nurodomi galimi padariniai, jei bus pažeistos uždraudimo sąlygos. Be to, jei trečioji šalis sąmoningai padeda atsakovui disponuoti turtu, kuriam taikomas nutarimas įšaldyti, tas asmuo taip pat gali būti kaltinamas nepagarba teismui. Todėl teismo priimtų nutarimų įšaldyti kopijos paprastai pateikiamos visoms suinteresuotosioms trečiosioms šalims, pavyzdžiui, šalies, kuriai skirtas nutarimas, pasamdytiems arba šiai šaliai paslaugas teikiantiems banko vadybininkams, finansininkams ir solisitoriams.

Bet kokia sutartis, sudaryta pažeidžiant uždraudimą, yra neteisėta ir apie priimtą nutarimą žinanti šalis negali jos vykdyti. Tačiau nuosavybė vis tiek gali būti perduodama neteisėta sutartimi, todėl, sudarius tokią sutartį, paprastai neįmanoma susigrąžinti perduoto turto ir tokiu atveju vienintelė ieškovo teisių gynimo priemonė yra kompensacijos skyrimas.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Paprastai uždraudimas galioja tol, kol baigiasi teismo procesas (preliminarus uždraudimas). Jei laikinas uždraudimas skiriamas nepranešus kitai šaliai, jis paprastai galioja tik nustatytą laikotarpį, po kurio reikia priimti kitą teismo nutarimą.

4 Ar yra galimybė priemonę apskusti?

Taip. Atsakovas arba bet kuri kita su laikino uždraudimo priėmimu susijusi šalis bet kuriuo metu gali prašyti teismo pakeisti arba panaikinti uždraudimą. Šalis, norinti užginčyti uždraudimą, turi pranešti apie savo prašymą kitos šalies solisitoriumi. Teismas gali panaikinti uždraudimą, jei atsakovas gali įrodyti, kad uždraudimas iš viso neturėjo būti skirtas, jei priėmus nutarimą gerokai pasikeitė aplinkybės arba jei tai yra sąžininga ir teisinga. Kaip nurodyta pirmiau, teismas gali reikalauti, kad uždraudimo siekianti šalis sumokėtų teismui vadinamąjį įsipareigojimą dėl žalos, kad jei teisme galiausiai būtų priimtas šiai šaliai nepalankus sprendimas, šalis, kuriai buvo skirtas uždraudimas, turėtų tam tikrą garantiją dėl išlaidų, patirtų dėl priimto nutarimo.

Paskutinis naujinimas: 07/11/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Graikija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Laikinosios ir prevencinės priemonės, dažnai vadinamos „laikinosiomis teisių gynimo priemonėmis“ (*asfalistiká métra*), yra teismo taikomos priemonės, jei byla nagrinėjama ar turi būti pradėta nagrinėti iš esmės ir per tą laiką pareikštas reikalavimas, kurį teismas turi apsaugoti. Šio pobūdžio laikina teismine apsauga siekiama užtikrinti, kad iš tikrųjų būtų įmanoma patenkinti reikalavimą, kurio esmė numatoma įvertinti. Priemonės, kurios gali būti taikomos: užstato sumokėjimas (*engyodosía*); skolininko turto hipotekos lakšto įregistravimas (*engrafí prosiméiosis ypothikis*); prevencinis areštas (*syntiritikí katáschesi*); teisminis laikinas turto areštas (sekrestracija) (*dikastikí mesengyísi*); laikinas reikalavimų patenkinimas (*prosoriní epidíkasi apaitíseon*); įpareigojimas, kuriuo klausimas laikinai sureguliuojamas (*prosoriní rýthmisi katástasis*); užplombavimas (*sfrágisi*), atplombavimas (*aposfrágisi*), aprašymas (*apografí*) ir viešas turto užstatymas (*dimósia katáthesi*); taip pat nuosavybės apsaugos priemonės (*asfalistiká métra nomís*).

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Šio pobūdžio priemonės visada turi nustatyti teismas.

Bendroji jurisdikcija nustatyti tokias priemones priklauso pirmosios instancijos teismui, kuriame bylą nagrinėja vienas teisėjas (*monomélés protodikeío*). Tačiau vieno teisėjo pirmosios instancijos teismas gali prarasti šią bendrą jurisdikciją apylinkės civilinių bylų teismo (*eirnodikeío*) naudai, kai siekiama laikinai sureguliuoti valdymo ar naudojimo teises arba jei pagal bendrąsias Civilinio proceso kodekso nuostatas apylinkės civilinių bylų teismas turi jurisdikciją nagrinėti pagrindinį ieškinį. Apylinkės civilinių bylų teismas turi išimtinę jurisdikciją bylose, kuriose šalių susitarimu turi būti įregistruotas arba išregistruotas hipotekos lakštas. Laikinas priemones taip pat gali įpareigoti taikyti pirmosios instancijos teismas, kurį sudaro keli nariai (*polymélés protodikeío*), jei jis nagrinėja pagrindinį ieškinį; tokiais atvejais jo jurisdikcija sutampa su vieno teisėjo pirmosios instancijos teismo jurisdikcija. Paprastai teritorinę jurisdikciją turi tas teismas, kuriam priklauso teritorinė jurisdikcija nagrinėti pagrindinį ieškinį, tačiau laikinas priemones gali nustatyti ir teismas, arčiausiai kurio veiklos teritorijos turi būti įgyvendintos šios priemonės. Teismo sprendimas, kuriuo įpareigojama taikyti šias priemones, įteikiamas jas privalančiai vykdyti šaliai ir jį vykdo antstolis (*dikastikós epimelítis*). Jei vykdymui trukdoma, antstolis gali prašyti policijos pagalbos. Išlaidas sunku nustatyti, nes advokatų ir antstolių įkainiai skiriasi. Orientacinės išlaidos būtų maždaug 250,00 EUR.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Teismas įpareigoja taikyti laikinąsias priemones, jei:

- yra skubus poreikis arba gresia pavojus, siekiant apsaugoti arba išsaugoti teisėtą interesą arba sureguliuoti situaciją, ir
- yra pagrįstų priežasčių manyti, kad iš tikrųjų yra tokia teisė, kurios atžvilgiu prašoma taikyti laikinąją priemonę.

Būtina pateikti pirminius įrodymus, rodančius, kad priemonę pagrįsta taikyti: nebūtina pateikti visų įrodymų, pakanka kai kurių įrodymų, kuriais remiantis užtikrinamas šiek tiek mažesnis tikrumas dėl faktinių aplinkybių, kurias reikia įrodyti; teismas gali leisti taikyti apsaugą nusprendęs, kad nurodomos faktinės aplinkybės yra tikėtinos. Teismas leidžia taikyti apsaugą tik jei tai skubiai būtina arba kyla grėsmė, kad skolininkas gali būti atskirtas nuo jam priklausančio areštuotino turto taip, kad vėliau reikalavimo nebus įmanoma įvykdyti, jei, baigus nagrinėti pagrindinę bylą, kreditoriui bus pateiktas vykdomasis dokumentas.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Šios priemonės gali būti taikomos bet kuriam skolininko turtui, nesvarbu, ar šį turtą valdo jis, ar trečiasis asmuo, jei tik šį turtą galima perduoti pagal privatinės teisės normas ir teisiškai jam nėra netaikoma vykdymo išimtis. Visų pirma šios priemonės gali būti taikomos nekilojamajam turtui, taip pat kilnojamajam turtui, kuris nelaikomas neareštuotinu, įskaitant laivus, orlaivius, kelių transporto priemones, banko indėlius ir nematerialias akcijas.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jei teismas priima laikiną nutartį dėl turto, pvz., nutartį dėl prevencinio arešto arba nekilnojamojo turto hipotekos lakšto įregistravimo, skolininkas nebegali perduoti turto tretiesiems asmenims. Pagal Baudžiamojo kodekso 232A straipsnį už nutarties nevykdymą numatyta minimali 6 mėnesių laisvės atėmimo bausmė.

Įstatymo galią turinčiame dekrete (*nomothetikó díatagma*) Nr. 1059/1971 nustatytas konfidencialumo įpareigojimas, taikomas banko indėliams, ir šį įpareigojimą pažeidusiems bankų direktoriams, valdytojams ar darbuotojams numatyta minimali 6 mėnesių laisvės atėmimo bausmė. Tai neklaido taikyti prevencinio arešto, nes teismo nutartyje dėl arešto nebūtina tiksliai nurodyti, kokie indėliai ar nematerialios akcijos turi būti areštuotos. Nutartimi bankams uždraudžiama perduoti turtą, tačiau ja nepažeidžiamas konfidencialumo įpareigojimas, nes bankų neprašoma atskleisti kokių nors indėlių buvimo. Visi areštuotą turtą turintys tretieji asmenys privalo pareikšti, ar šie reikalavimai ar teisės, kurias ketinama suvaržyti, iš tiesų egzistuoja, ir ar jų turimas turtas dar buvo kaip nors suvaržytas, o jei taip, tai kokia šio suvaržyto turto vertė.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Pagal įstatymą galioja toliau nurodytos priemonės:

- kol pagrindinėje byloje šaliai, kuri prašė priimti nutartį, priimamas nepalankus galutinis sprendimas ir jo nebegalima apskųsti;
- kol šalies, prašiusios priimti nutartį, naudai priimamas galutinis sprendimas ir jis įvykdomas;
- kol pagrindinės bylos šalys pasiekia susitarimą;
- 30 dienų po bylos nutraukimo ar kitokio jos išbraukimo iš teismo registro;
- kol pirminę nutartį priėmęs teismas, remdamasis naujais įrodymais, arba pagrindinį reikalavimą nagrinėjantis teismas, kuriam neprivaloma remtis naujais įrodymais, panaikina ar pakeičia nutartį dėl priemonės taikymo;
- jei nutartyje nurodytas laikotarpis, per kurį ieškovas turi pareikšti pagrindinį reikalavimą teisme ir per šį laikotarpį jis to nepadaro.

Jei kuri nors šalis neatvyksta į prašymo nagrinėjimą, nors jai šaukimas buvo įteiktas laiku, posėdis rengiamas šiai šaliai nedalyvaujant. Tačiau teismas nagrinėja bylą taip, lyg dalyvautų visos šalys, nes šalies neatvykimas į posėdį dėl laikinųjų teisių gynimo priemonių nelaikomas prašyme nurodytų faktinių aplinkybių pripažinimu. Teismas gali atnaujinti bylos nagrinėjimą tik jei į posėdį neatvykusi šalis prašo jo panaikinti arba pakeisti jo sprendimą ir remiasi naujais įrodymais, dėl kurių teismas būtų padaręs kitokią išvadą, jei būtų apie juos žinojęs.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Paprastai nutartys dėl laikinųjų teisių gynimo priemonių yra neskundžiamos, ir vienintelė išimtis taikoma nutartims dėl laikino valdymo ir naudojimo teisių sureguliuavimo, nes, vadovaujantis aiškiu įstatymo tekstu, jas per 10 dienų nuo įteikimo galima skųsti kompetentingam pirmosios instancijos teismui, kurį sudaro daugiau nei vienas narys. Aukščiausiojo Teismo (*Áreios Págos*) prokuroras, remdamasis viešojo intereso priežastimis, gali paduoti apeliacinį skundą teisės klausimu dėl bet kurios teismo nutarties. Tada Aukščiausiasis Teismas nagrinėja bylą ir pripažįsta ginčijamą nutartį pagrįsta arba ją panaikina. Šis sprendimas turi tik laikiną galią. Kaip jau minėta, kiekviena bylos šalis gali prašyti nutartį priėmusio teismo panaikinti arba pakeisti savo nutartį. Trečiasis asmuo, kuris nebuvo šaukiamas į teismą ir nedalyvavo nagrinėjant bylą, taip pat gali šiuo tikslu pateikti prašymą, jei tik jis turi teisėtą interesą.

Paskutinis naujinimas: 04/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([es](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapyj jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Ispanija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Civilinio proceso teisė (iš esmės – Civilinio proceso įstatymas (*Ley de Enjuiciamiento Civil*, LEC) yra pirminis laikinųjų priemonių šaltinis; tačiau kitos priemonės yra nustatytos specialiuosiuose įstatymuose.

Be kitų priemonių, LEC (727 straipsnyje) yra numatytos toliau išvardytos priemonės.

Prevencinis areštas (*el embargo preventivo de bienes*), skirtas užtikrinti teismo sprendimų, kuriais nurodoma sumokėti pinigų sumas ar gautą pelną, nuomos mokesčių ir pateikti pakeičiamas prekes, kurias galima įvertinti pinigais, taikant nustatytas kainas, vykdymą.

Gamybos išteklių teisminis administravimas arba teismo nustatytas likvidavimo administravimas (*la intervención o la administración de bienes productivos*), kai teismo prašoma priimti sprendimą, kuriuo būtų įpareigota pateikti šiuos išteklius remiantis nuosavybės, uzufukto ar kokia nors kita teise, susijusia su teisėtu interesu išlaikyti arba pagerinti produktyvumą arba jei juos užtikrinti labai svarbu, kad teismo sprendimas būtų veiksmingas ir priimtas tinkamu laiku.

Kilnojamojo daikto areštas (*el depósito de cosa mueble*), kai prašoma priimti nutartį pateikti minėtą daiktą ir jį turi atsakovas.

Turto aprašymas (*la formación de inventarios de bienes*) pagal teismo nustatytas sąlygas.

Prevencinio ieškinio pareiškimas (*la anotación preventiva de demanda*), jei jis susijęs su turtu ar teisėmis, kurios turi būti įregistruotos viešame registre.

Kiti registro įrašai (*otras anotaciones registrales*), jei dėl viešo registro pobūdžio gali būti lengviau pasiekti norimą rezultatą.

Teismo nutartis dėl laikino veiklos nutraukimo (*la orden judicial de cesar provisionalmente en una actividad*); t. y. laikinas susilaikymas nuo tam tikro elgesio arba laikinas draudimas, sustabdant arba nutraukiant paslaugos teikimą.

Pajamų areštas ir konfiskavimas (*la intervención y depósito de ingresos*), jei jos gautos dėl neteisėtu laikomo elgesio ir jei ieškinyje šį elgesį prašoma uždrausti ar nutraukti, taip pat sumų, reikalaujamų kaip kompensacija už intelektinę nuosavybę, pasauga arba deponavimas.

Laikinas kūrinių ar daiktų pavyzdžių konfiskavimas (*el depósito temporal de ejemplares de las obras u objetos*) įtarus, kad kūriniai ar daiktai pagaminti pažeidžiant intelektines ir pramonines nuosavybės taisykles, taip pat jų gamybai panaudotų medžiagų pasauga.

Ginčijamų įmonių sprendimų vykdymo sustabdymas (*la suspensión de acuerdos sociales*), jei ieškoviui ar ieškovams priklauso bent 1 ar 5 proc. akcinio kapitalo, atsižvelgiant į tai, ar įmonė atsakovė išleido vertybinius popierius, kuriais ginčijimo metu buvo leista prekiauti oficialioje antrinėje rinkoje.

Be šių priemonių, LEC 727 straipsnio paskutinėje pastraipoje teismui leidžiama pritarti ir kitoms, pirmiau nenurodytoms priemonėms, o tai reiškia, kad jų sąrašas nėra baigtinis:

visos **kitos priemonės**, aiškiai nustatytos įstatyme tam tikroms teisėms apsaugoti arba laikomos reikalingomis siekiant užtikrinti teisminės apsaugos, kuri gali būti nustatyta per teismo posėdį priimtu sprendimu, veiksmingumą.

Be šios bendros sistemos, taip pat yra kitų teisės aktų nuostatų dėl laikinosios apsaugos, kurių pavyzdžiai pateikiami toliau.

Procesas dėl **asmenų veiksnio**. LEC 726 straipsnyje teismui leidžiama oficialiai nustatyti priemones, kurios, jo nuomone, yra būtinos siekiant apsaugoti asmenį, kuris, kaip preziumuojama, yra neveiksnus, ar jo turtą.

Bylos dėl **tėvystės ir motinystės**. LEC 768 straipsnyje numatytos apsaugos priemonės, taikomos asmeniui ir turtui, už kurį atsakingas vienas iš tėvų, nesvarbu, kuris, ir laikino išlaikymo skyrimas ieškoviui, skubiais atvejais – taip pat ir nesurengus išankstinio posėdžio.

Mirusiojo palikimo apsauga gali būti būtina siekiant užtikrinti palikimą sudarantį turtą ir mirusiojo dokumentus, administruoti palikimą arba patikrinti, ar mirusysis turėjo giminaičių, taip pat taikyti kitas priemones (LEC 790–796 straipsniai).

Konkrečias prevencines priemones taip pat gali nustatyti specialios taisyklės, įskaitant (bet neapsiribojant) išvardytas toliau.

Intelektinės nuosavybės įstatymas (1996 m. balandžio 12 d. Karaliaus dekretas 1/1996), 138 ir 141 straipsniai (iš neteisėtos veiklos gautų pajamų areštas ir konfiskavimas, atgaminimo, platinimo ir viešosios komunikacijos veiklos sustabdymas, pagamintų objektų konfiskavimas, įrangos, prietaisų ir fizinių laikmenų konfiskavimas ir kt.).

Prekių ženklų įstatymas (2001 m. gruodžio 7 d. įstatymas 17/2001), 61 straipsnis (prevencinis ieškinio pareiškimas prekių ženklų registre).

Patentų įstatymas (2015 m. liepos 24 d. įstatymas 24/2015), 11 straipsnis (patento išdavimo procedūros sustabdymas) ir 117, 127 ir paskesni straipsniai (pareiškėjo teisės galinčių pažeisti veiksmų nutraukimas; prekių, kurios, kaip įtariama, pažeidžia patento turėtojo teises, areštas ir sulaikymas; žalos atlyginimo garantija ir susiję įrašai registre).

Bankroto įstatymas (2013 m. liepos 9 d. įstatymas 22/2003), 48b straipsnis (bendrovių vadovų turto areštas) ir 17 straipsnis (be kita ko, nedisponavimo skolininko turtu užtikrinimas).

Jūrų laivybos įstatymas (2014 m. liepos 24 d. įstatymas 14/2014), 43, 470 ir paskesni straipsniai (jūrų laivų areštas).

Bendrosios nuosavybės įstatymas (1960 m. liepos 21 d. įstatymas 49/1960), 7 straipsnis (draudžiamos veiklos sustabdymas) ir 28 straipsnis (savininkų asociacijų priimtų susitarimų sustabdymas).

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Priemonės nustato teisėjas arba teismas, turintis jurisdikciją dėl tam tikro klausimo ar tam tikroje teritorijoje. Tai būtų byla nagrinėjantis teismas ar teisėjas, o jei byla dar neiškelta, teisėjas ar teismas, kuris privalėtų nagrinėti byla.

Prevencines priemones galima prašyti taikyti prieš pareiškiant ieškinį, jei dėl jų pobūdžio jas įmanoma taikyti (pavyzdžiui, kaip ir pareiškiant prevencinį ieškinį), ir jeigu pagal įstatymą nereikalaujama, kad prašymas taikyti jas būtų pateiktas kartu su ieškiniu (kaip ir kalbant apie draudžiamos veiklos nutraukimą arba susitarimų dėl bendrosios nuosavybės vykdymo sustabdymą, jei bylinėjamasi dėl bendrosios nuosavybės). Dėl išimtinio šių priemonių pobūdžio (paprastai būtų nagrinėjamas tik pats ieškinys), jų taikymas turi būti vienu metu būtinas ir skubus. Jos gali būti nustatytos neišklausius priešingos bylos šalies (nepažeidžiant jos teisės prieštarauti priemonėms po to, kai jos nustatomos); tačiau priemonės nebegalioja, jei per 20 dienų nuo jų nustatymo nepareiškiamas atitinkamas ieškinys.

Vis dėlto, kaip nurodyta pirmiau, priemonės labiau įprasta prašyti taikyti tuo pačiu metu, kai pareiškiamas ieškinys. Šiuo atveju teisėjas arba teismas nurodo parengti atskirą bylos medžiagą dėl laikinosios priemonės, kuri būtų nagrinėjama kartu su pagrindine byla, kurioje galima siūlyti ir pateikti įrodymus, skirtus įrodyti, kad yra tenkinamos laikinosios apsaugos taikymo sąlygos. Pagal bendrą taisyklę, prieš pritaikant prevencines priemones, šalys šaukiamos į teismo posėdį. Duodami parodymai ir gali būti pateikiami visi įrodymai, svarbūs nustatant, ar taikyti prevencines priemones, ar ne; jei reikia, apsvaistoma, ar prevencinę priemonę prašančios taikyti šalies reikėtų prašyti pateikti garantiją, jei prašymas būtų atmetas. Neatsižvelgiant į tai, priemonę prašanti taikyti šalis gali prašyti taikyti ją neišklausius kitos šalies, jei įrodo, kad yra skubi priežastis ar kad teismo posėdis galėtų pakenkti priemonės sėkmei, pavyzdžiui, jei kyla pavojus, kad skolininkas nuslėps arba iššvaistys savo turtą. Tokiu atveju nukentėjęs asmuo gali prieštarauti priemonėi po to, kai ji patvirtinama. Priemonės taip pat gali būti prašoma taikyti jau pareiškus ieškinį arba padavus apeliacinį skundą, nors toks prašymas turi būti patvirtintas faktinėmis aplinkybėmis arba aplinkybėmis, pagrindžiančiomis prašymo pateikimą konkrečiu laiku.

Jei byloje būtinas advokato ir prokuroro dalyvavimas, jei numatoma prašyti taikyti prevencines priemones, reikalaujama, kad jie dalyvautų. Jei skubias priemones reikia taikyti prieš pareiškiant ieškinį, teisinis atstovavimas nebūtinai (LEC 23 ir 31 straipsniai).

2.2 Pagrindinės sąlygos

Kad teismas leistų taikyti kurią nors iš pirmiau išvardytų priemonių, turi būti tenkinami toliau išvardyti principai.

Pavojus, kylantis dėl to, kad eina laikas, arba *periculum in mora* – tai yra pavojus žalos, kurią ieškovas gali patirti dėl delsimo nagrinėti byla, ir todėl gali pasunkėti teismo sprendimo ar sprendimo, kuriuo užbaigiamas procesas, vykdymas. Priemonę prašanti taikyti šalis turi manyti, kad, jei prašoma priemonė nebūs taikoma, nagrinėjant byla galėtų susiklostyti aplinkybės, dėl kurių būtų kliudoma apsaugos, kuri gali būti suteikta priėmus teigiamą sprendimą, veiksmingumui. Bet kuriuo atveju priemonės neleidžiama taikyti, jei su situacija, dėl kurios kyla pavojus, ieškovas taikstėsi ilgą laiką, nebent jis pateikia įrodymus, paaiškinančius, kodėl priemonės nebuvo prašyta taikyti anksčiau.

Teisėtas pagrindas arba *prima facie* atvejis. Ieškovas turi nurodyti teismui priežastis, dėl kurių jis priimtų pirminį sprendimą dėl ieškinio tinkamumo teisiniu požiūriu. Pagal šį reikalavimą ieškovas privalo pateikti informaciją, argumentus ir rašytinius įrodymus, kuriais teismas, nenagrinėdamas bylos iš esmės (nes Ispanijoje prevencines priemones nustato tas pats teismas, kuris vėliau nagrinės byla), galės remtis priimdamas laikiną ir sąlyginį sprendimą, kuriuo ieškinio pagrindas pripažįstamas pagrįstu (LEC 728 straipsnio 2 dalis). Be rašytinių įrodymų, leidžiami ir kiti įrodymai (liudytojų parodymai, ekspertų išvados, šalių pareiškimai).

Garantija. Jei nėra aiškiai nuspręsta kitaip, priemonę prašantis taikyti asmuo privalo pateikti garantiją, kurios pakaktų greitai ir veiksmingai atlyginti žalą, kurią atsakovo turtui gali sukelti prevencinės priemonės taikymas. Teismas turi nustatyti garantijos sumą atsižvelgdamas į: a) reikalavimo pobūdį ir turinį; b) prašymo taikyti priemonę pagrindo vertinimą ir c) priemonės tinkamumo priežastis, atsižvelgdamas į žalą, kuri gali atsirasti pritaikius priemones, kiekybinę išraišką.

Proporcingumas. Šis reikalavimas LEC aiškiai nenustatytas, tačiau apskritai manoma, kad jis taikomas papildomai, šalia kitų reikalavimų, nes teismas leidžia taikyti tik tas priemones, kurios yra griežtai būtinos tam, kad procesas, kurio metu taikoma laikinoji apsauga, būtų užtikrintas. Jis kyla iš teisinės valstybės principų, taip pat minimalaus kišimosi į asmens laisvės sritį. Pagal Konstituciją šie principai taikomi visai teisei sistemai.

Papildomumas. Prevencinės priemonės turi atitikti pagrindinės bylos, su kuria jos yra susijusios, pobūdį.

Kintamumas. Prevencinės priemonės gali būti pakeistos, jei remiamasi faktinėmis ar kitomis aplinkybėmis, į kurias nebuvo galima atsižvelgti tuo metu, kai priemonės buvo nustatytos, arba per jų ginčijimo laikotarpį, ir jos įrodomos.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

Taikant prevencinę priemonę, siekiama atsižvelgti į galimybę, kad esamoje ar būsimoje byloje atsakovas gali būti įpareigotas neatlikti tam tikrų veiksmų su savo turtu arba atlikti kitus veiksmus. Taip mėginama sutrukdyti atsakovui atlikti veiksmus, kuriais jis siekia neleisti įgyti jo turto ir teisių, sugadinti ar leisti sugadinti jo turtą arba nuslėpti jį, tapti nemokiu, kad neleistų įvykdyti galimo būsimos teismo sprendimo.

Pagal Ispanijos teisės aktus prevencines priemones gali nustatyti tik teismai. Jų negali nustatyti arbitrai ar tarpininkai; nėra nustatyta konkrečių ir baigtinio prevencinių priemonių skaičiaus; jos yra vykdomojo pobūdžio (jos gali būti taikomos tik vienai šaliai paprašius); jos susijusios su nuosavybe, nes jos paveikia atsakovo turtą ir teises; jų tikslas yra užtikrinti galimo teigiamo teismo sprendimo vykdytinumą; jos turi svarbią reikšmę sprendimo priėmimui pagrindinėje byloje.

Jos gali būti taikomos ir materialiam, ir nematerialiam turtui. Šios priemonės yra ne tik ekonominio pobūdžio; prevencinės priemonės gali būti taikomos ir siekiant apriboti asmenines teises.

Jas taikant, galima priimti įsakymus ir draudimus, todėl jomis gali būti įpareigojama ką nors padaryti arba ko nors nedaryti.

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Prevencinės priemonės gali būti taikomos konkrečiam turtui, taip pat viskam, ką galima įvertinti pinigais, pavyzdžiui, gaminiams, nuomos mokesčiui ir pelnui, kuris gaunamas iš daiktų.

Šioms prekėms gali būti prašoma taikyti areštą, siekiant įgyti teisę į išieškojimą, kylančią iš bendros pareigos, pagal kurią turimi daiktai ne individualizuojami, o pakeičiami konkrečia, įvertinama pinigų suma, atliekant paprastus matematinius veiksmus.

Konkretūs kilnojamieji daiktai atiduodami saugoti atitinkamam teismo paskirtam saugotojui.

Pinigų sumas taip pat galima areštuoti, padėti saugoti arba konfiskuoti. Skiriamas iš nusikalstamos veiklos gautų pajamų areštas ir konfiskavimas ir iš leidžiamos veiklos, pavyzdžiui, iš intelektualinės nuosavybės, gautų pajamų areštas ir konfiskavimas.

Kita galimų priemonių grupė yra veiksmai, kuriuos teismas gali leisti atlikti, atsižvelgdamas į prašyme nurodytą reikalavimą, neturintį įtakos konkrečiam turtui. Taigi egzistuoja intervencijos arba teismo nurodymo administruoti gamybos išteklius galimybė, jei prašoma priimti teismo sprendimą dėl jų perdavimo nuosavybės, uzufukto ar kokio nors kita teise, susijusia su teisėtu interesu.

Taip pat pagal teismo nustatytas sąlygas galima prašyti aprašyti turtą.

Prevenčinį ieškinį leidžiama pareikšti, jei jis susijęs su turtu ar teisėmis, kurias reikia įregistruoti viešajame registre, arba kitais registro įrašais, kai viešas registro pobūdis gali padėti pasiekti reikalingą tikslą.

Galiausiai teismo galima prašyti įpareigoti laikinai nutraukti veiklą, laikinai susilaikyti nuo tam tikro elgesio arba laikinai uždrausti teiktos paslaugos teikimą.

Paskutinė daiktų grupė, kuriai gali būti taikomos priemonės, yra medžiagos ir daiktai, kuriems taikoma išimtinė tvarka (iš tikrųjų tai yra teismo nustatytas likvidavimo administravimas arba intervencinė priemonė, taikoma turtui, kuris buvo panaudotas pramoninės ir intelektualinės nuosavybės teisėms sukurti).

Be to, gali būti sustabdyti visų rūšių komercinių bendrovių sprendimai.

Galiausiai Ispanijos teisės aktuose numatyta galimybė taikyti įvairias konkrečiai neapibrėžtas priemones siekiant apsaugoti tam tikras įstatymo nustatytas teises arba teises, kurios yra laikomos būtinomis, siekiant užtikrinti teisinės apsaugos veiksmingumą. Nenurodyta, kam šios priemonės gali turėti įtakos, taigi jos gali būti bet kokios rūšies, su sąlyga, kad jos yra būtinos.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Prevencinis kiekybiškai įvertinamų prekių, pinigų, pajamų, gaminių areštas naudojamas siekiant užtikrinti pusiausvyrą, kad atsakovas galėtų padengti galimos nutarties išlaidas, visų pirma tais atvejais, kai teismo sprendimas nebūtų vykdomas savanoriškai.

Kilnojamąjį daiktą gali būti įpareigojama perduoti saugoti tik jei prašyme prašoma pateikti konkretų atsakovo turimą daiktą.

Jei teismas paskiria administratorių ar likvidavimo administratorių, siekiama visų pirma apsaugoti gamybos išteklius, kad jie nebūtų prastai valdomi ir dėl to būtų netekta gamybos pajamų iš šių išteklių arba jos sumažėtų.

Jei gamybos priemonės paskiriamos prižiūrėti administratoriams, kontrolę taip pat atlieka teismas, tačiau iš atsakovo neatimama teisė jų valdyti; tačiau likvidavimo administravimas, kita vertus, yra tolesnis veiksmas, kai administratorius ima valdyti turtą vietoj atsakovo.

Prašymas aprašyti turtą gali būti patenkintas bet kurioje byloje, neatsižvelgiant į jos tikslą, ir taikomas tik vienas reikalavimas – prašas turi būti būtinas palankaus teismo sprendimo priėmimui užtikrinti. Teisėjas turi aiškiai nurodyti, kokie duomenys turi būti apraše, ir kaip šiuos duomenis gauti.

Prevencinio ieškinio pareiškimo padariniai taikomi ir procesiniams klausimams, susijusiems su byla, kurioje jie sprendžiami. Šia procedūra siekiama sustabdyti apsaugą, suteikiamą dėl viešo registrų pobūdžio ir galimą turto ar teisės turėtojo tikrumą, o tretieji asmenys negali teigti, kad nežinojo apie prašymo padarinius jiems. Šis preventcinis ieškinytis gali būti tenkinamas visų rūšių bylose, suteikiant apsaugą bet kuriame viešajame registre, pavyzdžiui, turto ir komerciniuose registruose.

Atsakovo elgesio apribojimai laiko atžvilgiu yra reglamentuoti atskirais specialiaisiais įstatymais. Todėl šie apribojimai turėtų būti taikomi pagal atitinkamų įstatymų nuostatas. Jų padariniai apima nutarties dėl laikino atsakovo vykdomos veiklos sustabdymo: nutarties dėl laikino susilaikymo nuo tam tikro elgesio arba laikino draudimo sustabdyti arba nutraukti teiktos paslaugos teikimą, priėmimą.

Pinigų sumų areštas, pasauga ir konfiskavimas – akivaizdu, kad tai apsauginė priemonė, preventcinis areštas, nes ja užtikrinamas konkretaus ekonominio turinio reikalavimo įvykdymas. Taikant šią priemonę, galima leisti areštuoti ir konfiskuoti iš neteisėtos veiklos gautas pajamas. Šių priemonių negalima taikyti atskirai, todėl reikia taikyti ir areštą, ir konfiskavimą. Jei ketinama taikyti tik vieną arba kitą priemonę, reikėtų taikyti pirmiau apibūdintas bendrąsias priemones. Ši priemonė taip pat gali būti taikoma pinigų sumų, kurios, kaip teigiama, yra užmokestis už intelektualinę nuosavybę, poėmiui ar konfiskavimui, autorių teisėms gauti pinigų sumas už jų kūrinius, kurias sudaro proporcinga pajamų iš įvairių pagal Intelektinės nuosavybės įstatymą pripažįstamų viešo paskelbimo būdų dalis.

Medžiagų ar daiktų, kuriems taikoma išimtinė tvarka, atidavimas saugoti – tai yra preventcinė priemonė, susijusi su išimtinį naudojimo teisių, suteikiamų teisių turėtojams pagal specialiuosius įstatymus dėl pramoninės ir intelektualinės nuosavybės, apsauga. Tai teismo paskirtas likvidavimo administravimas, skirtas dalykui, kuriam taikoma nutartis, gamybai būtinoms daiktams ar medžiagoms.

Įmonių sprendimų vykdymo sustabdymas – šios priemonės ypatumai priklauso nuo būtinųjų priemonės taikymo reikalavimų: 1 proc. akcinio kapitalo, jei bendrovė išleido akcijų, kuriomis ieškinio pareiškimo metu leidžiama prekiauti oficialiojoje antrinėje rinkoje, arba priešingu atveju – 5 proc. akcinio kapitalo. Ši priemonė gali būti taikoma visų rūšių komercinėms bendrovėms.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Paprastai preventcinės priemonės nustatomos išklausus atsakovą. Jei to prašo ieškovas ir pateikia skubumą pagrindžiančius įrodymus, teisėjas gali taikyti jas be papildomų formalumų, per penkias (5) dienas nurodydamas atsakovo neišklausymo priežastis. Pritaikius priemones, jos gali būti pakeistos, jei nurodomos įrodymais patvirtintos faktinės aplinkybės, į kurias nebuvo galima atsižvelgti tuo metu, kai priemonės buvo leista taikyti, arba per laikotarpį, kai buvo galima prieštarauti jų taikymui.

Jei teismo sprendimu ieškovo reikalavimas atmetamas, teisėjas privalo iš karto atšaukti priemonę, nebent dėl to, atsižvelgiant į bylos aplinkybes ir padidinus užstatą, paduodamas skundas.

Jei patenkinama tik dalis reikalavimų, išklauses priešingą šalį, teisėjas privalo nuspręsti, ar atšaukti priemonę, ar toliau ją taikyti.

Jei patvirtinama, kad ieškinytis atmetas, ir priimamas galutinis sprendimas, teismas atšaukia priemones savo iniciatyva, o jų paveikta šalis gali pareikšti ieškinį dėl patirtos žalos atlyginimo (tai taip pat taikoma, jei ieškinio atsisakoma arba ieškovas pasitraukia iš bylos).

Kitas atvejis, kai preventcinės priemonės gali būti pakeistos, yra tas, kai priemonė pritaikoma prieš pareiškiant ieškinį ir neišklausius atsakovo. Tokiu atveju, jei ieškovas nesilaiko teisės aktuose nustatyto dvidešimties (20) dienų termino ieškiniui pareikšti ir šis terminas pasibaigia, priemonę būtina nedelsiant atšaukti ir atlyginti žalą atsakovui, iš ieškovo priteisiant patirtas proceso išlaidas.

Be to, priemonės negalima toliau taikyti, jei dėl ieškovo kaltės bylos nagrinėjimas sustabdomas ilgiau nei šešiams (6) mėnesiams.

Jei nurodoma laikinai įvykdyti teismo sprendimą, būtina atšaukti visas prevencines priemones, kurias buvo leista taikyti ir kurios susijusios su šiuo vykdymu, ir pakeisti jas vykdymo priemonėmis taip, kad pasikeistų priemonių, pirmiau taikytų kaip prevencinių, pobūdis.

Galiausiai atsakovas gali prašyti teismo pakeisti prevencinę priemonę užstatu, kurio pakaktų tam, kad būtų užtikrintas veiksmingas sprendimo įvykdymas. Priemonę nustatęs teismas turi jurisdikciją šiuo klausimu ir gali nustatyti, kad užstatas turi būti pateikiamas grynaisiais arba kaip garantija.

4 Ar yra galimybė priemonę apskūsti?

Procedūrinėse taisyklėse numatyta galimybė apskūsti sprendimą aukštesnės instancijos teismui.

Todėl apeliacine tvarka galima apskūsti nutartį, kuria nustatytos priemonės, nors apeliacinio skundo padavimas nesustabdo priemonių vykdymo. Nutartį, kuria atsisakoma taikyti priemones, taip pat galima apskūsti.

Tačiau ieškovas turi ne tik šią apskundimo galimybę: kiekvienu atveju jis gali pakartotinai pateikti prašymą, jei nuo to laiko, kai pateiktas pirmasis prašymas, pasikeitė aplinkybės.

Nėra teisės apskūsti nutartį, kuria nustatytos prevencinės priemonės neišklausius atsakovo, nes šiuo atveju teisinga procedūra yra prieštaravimas, pateikiamas prevencinę priemonę nustačiusiam teismui. Atsakovas dėl nutarties, kuria atmetamas prieštaravimas, gali paduoti apeliacinį skundą, kuris neturi stabdomojo poveikio. Asmuo, prašantis taikyti prevencines priemones, turi tą pačią teisę paduoti apeliacinį skundą, jei atsakovo prieštaravimas pripažįstamas visiškai ar iš dalies pagrįstu.

Priešingai nei pirmiau nurodytais atvejais, teisė paduoti apeliaciją nesuteikiama, jei yra nurodoma sumokėti užstatą arba atsisakoma leisti jį taikyti.

Apeliacinio skundo parengimas ir pagrindimas reglamentuotas bendrosiomis taisyklėmis (458 straipsnis). Jei yra keli apeliantai, jiems taikomi terminai skaičiuojami atskirai.

Kaip minėta, prevencinių priemonių taikymo ar apeliacinio skundo padavimo procedūra neturi stabdomojo poveikio: teismas ir toliau gali priimti nutartis, kurios laikomos būtinomis prevencinei priemonei taikyti.

Sprendimams, kuriais atsisakoma taikyti priemones, apeliaciniame teisme teikiama pirmenybė; svarstymo, balsavimo ir teismo sprendimo priėmimo datas reikia nurodyti kuo anksčiau.

PREVENČINĖS PRIEMONĖS IŠLAIDOS

Išlaidas reglamentuoja taisyklė, kad laimėjusi šalis gali susigrąžinti patirtas išlaidas ir jas apmoka šalis, kurios reikalavimas (priimti arba atmesti priemones) yra nurodytas sprendime.

Paskutinis naujinimas: 08/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Prancūzija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Laikinąsias priemones (pvz., skubos procedūra, įmokų sumokėjimą, iškeldinimą, draudimą apribojant tam tikrų veiksmų atlikimą, įrodymų saugojimą) skubos tvarka visada gali nustatyti laikinąsias apsaugos priemones taikantis teisėjas (*Juge des référés*).

Nėra galutinio laikinųjų priemonių sąrašo: galima siekti įvairių skubių laikinųjų apsaugos priemonių (tai gali būti įmokos sumokėjimas, neteisėtai būstą užėmusių asmenų iškeldinimas, žalos ekspertizė arba konstatavimas ir pan.), kurios nesukelia jokių didelių prieštaravimų arba kurias pateisina ginčo pobūdis. Be to, laikinąsias apsaugos priemones taikantis teisėjas skubos tvarka gali nustatyti tokias priemones, kurios reikalingos siekiant išvengti grėšiančios žalos (visų pirma, tvirtinimo darbai) arba kurios reikalingos akivaizdžiai neteisėtiems veiksams nutraukti.

Egzistuoja speciali apsaugos priemonių schema (turto areštas ir teisinės garantijos) – tai tokios priemonės, kurios suteikia kreditoriui galimybę, dažniausiai leidus teisėjui, užkirsti kelią savo skolininkui naudoti visą turtą ar jo dalį arba tam turtui pritaikyti specialią garantijos teisę tam, kad užsitikrintų skolos, kuri dar nėra pripažinta teismo sprendimu, bet yra pavojus, kad ji bus negrąžinta, sumokėjimą.

Apsaugos priemonės gali būti dviejų tipų:

turto areštas, leidžiantis užblokuoti teisę į materialųjį turtą (baldus, transporto priemones ir pan.), nematerialųjį turtą (pinigų sumą, dalininkų teises ar vertybinius popierius ir pan.) arba skolas (banko sąskaitas, nuompinigius ir pan.).

teisinės garantijos į nekilnojamąjį turtą, prestižą, dalininkų akcijas ar vertybinius popierius (laikinos hipotekos registravimas, dalininkų akcijų ar vertybinių popierių užstatymas ir pan.).

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Laikinosios priemonės: į laikinąsias apsaugos priemones nustatantį teisėją reikia kreiptis teisiniu raštu (šaukimas į teismą antstolio išrašytu dokumentu – *convocation en justice par acte d'huissier de justice*). Tai skubi rungimosi principu grindžiama procedūra.

Apsaugos priemonės: Iš esmės, reikalingas išankstinis teisėjo leidimas. Vis dėlto kreditoriui tokio leidimo nereikia, jei jis turi vykdomąjį dokumentą arba teismo sprendimą, kuris dar nėra vykdytinas. Tai taikytina ir tuomet, kai neapmokami akceptuoti įsakomieji vekseliai, paprastieji vekseliai, čekiai arba nemokami nuompinigiai už nekilnojamojo turto nuomą (jei sutartis sudaryta raštu).

Laikinųjų priemonių atveju kompetentingas teismas nustatomas atsižvelgiant į prašymo pobūdį. Bendroji kompetencija priklauso apygardos teismo (*tribunal de grande instance*) pirmininkui. Vis dėlto apylinkės teismo teisėjas (*Juge d'instance*), komercinių bylų teismo (*tribunal de commerce*), darbo santykių teismo (*conseil des prud'hommes*) ir paritetinio žemės ūkio naudmenų nuomos sandorių teismo (*tribunal paritaire des baux ruraux*) pirmininkas, neperžengdami savo kompetencijos, taip pat gali priimti sprendimą dėl laikinųjų priemonių.

Apsaugos priemonių atveju kompetencija priklauso vykdymo vietos apygardos teismo teisėjui. Kompetentingas teismas yra skolininko gyvenamosios vietos teismas.

Kai tyrimą atlieka vykdymo vietos teisėjas ar laikinąsias apsaugos priemones nustatantis teisėjas, šalys atstovauja sau pačios. Joms taip pat gali padėti arba joms atstovauti advokatas.

Turtą areštuoti privalo antstolis. Teisinių garantijų registravimo atveju toks įpareigojimas nenumatytas. Vis tik atsižvelgiant į garantijų registravimo teisinį sudėtingumą, kreditoriams visuomet padeda teisės specialistai.

Apsaugos priemonių taikymo išlaidas galiausiai turi padengti skolininkas, net jei kreditoriui gali tekti sumokėti avansą. Vykdomo išlaidoms taikomas tarifas, nustatytas siekiant atlyginti antstoliams už kiekvieną vykdomąjį dokumentą ir kiekvieną apsaugos priemonę.

Pagal 1996 m. gruodžio 12 d. dekretą Nr. 96-1080, tarifinį antstolių atlygį sudaro nustatyta suma, apskaičiuojama priklausomai nuo atvejo kaupiamuoju arba alternatyviu būdu, lygi nustatyta ar proporcingai rinkliavai, prie kurios reikalui esant pridedama rinkliava už patraukimą atsakomybėn.

Kalbant apie apsaugos priemones, proporcinės rinkliavos už išieškotas sumas, apskaičiuotos pagal susigrąžintas sumas, gali būti išreikalauotos tik tuomet, jei antstoliai turi įgaliojimą išieškoti mokėtinas sumas. Beje, prie minėto dekreto pridėtoje nomenklatūroje nenumatyta galimybė gauti laisvai suderėtą papildomą honorarą, išskyrus dalininkų teisių ar vertybinių popierių blokavimo atveju.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Teismas nevykdo priemonės, jis leidžia ją vykdyti. Priemonę tokį leidimą gavusio asmens prašymu vykdo antstolis.

Jei reikalingas išankstinis teisėjo leidimas, skola turi būti iš esmės pagrįsta.

Apsaugos priemonių atveju nėra aiškios skubos sąlygos.

Kreditorius turi įrodyti aplinkybes, dėl kurių kyla pavojus, kad skola gali būti negrąžinta (pvz., skolininkas yra nesąžiningas ir slepia savo turtą, atsirado daugiau kreditorių ir pan.).

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Turto arešto priemonė gali būti taikoma visam skolininko turtui, kuris pagal įstatymus nėra laikomas neareštuotinu (pvz., turtas, reikalingas jo kasdieniam gyvenimui ar profesinei veiklai). Visa tai taikytina ir skoloms: vis dėlto apsaugos priemonės jokių atveju negali būti taikomos atlyginimui (net jei jis gali būti areštuotas remiantis teismo sprendimu ar kitu vykdomuoju raštu pagal darbo užmokesčio arešto procedūrą).

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Pagal apsaugos priemonę areštuotas turtas negali būti naudojamas. Skolininkas savo atsakomybe išlaiko turto naudojimo teisę, bet negali jo perleisti. Jei skolininkas išieškoja areštuotą turtą, tai laikoma nusikaltimu, kuris baudžiamas pinigine bauda ir laisvės atėmimu.

Areštuotos pinigų sumos saugomos sąskaitoje.

Skolininkas gali parduoti turtą, kuriam taikoma teisinės garantijos priemonė, tačiau kreditorius turi perpardavimo ir privilegijuoto mokėjimo už to turto pardavimo kainą teisę.

Už areštuotą turtą atsako skolininkas, kuris laikomas to turto „saugotoju“, areštas nėra vykdytinas trečiųjų asmenų atžvilgiu. Tačiau teisinės garantijos, kurios turi būti skelbiamos (verslo ar nekilnojamojo turto), taikomos visiems.

Bankas (ir apskritai visi susiję tretieji asmenys), gavęs turto arešto kliento atžvilgiu prašymą, privalo tuojau pat informuoti antstolį apie visus savo įsipareigojimus skolininko atžvilgiu (t. y. nurodyti visas skolininko vardu atidarytas sąskaitas ir šiose sąskaitose registruotas sumas). Jei bankas be teisėtos priežasties neatskleidžia šios informacijos, jis gali būti priverstas sumokėti skolą vietoj skolininko.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Apsaugos priemonė turi būti įvykdyta per tris mėnesius nuo tą priemonę taikyti leidusio teisėjo nutarties. Priešingu atveju leidimas nebegalioja.

Jei kreditorius dar nepradėjo procedūros savo skolai pripažinti, jis turi tai padaryti per mėnesį, kai priemonė įvykdoma. Priešingu atveju priemonė nebegalioja.

Apie apsaugos priemonę skolininkui turi būti pranešta ne vėliau kaip per aštuonias dienas. Skolininkas gali kreiptis į vykdymo vietos teisėją ir užginčyti priemonę arba leidimą ją taikyti. Teisėjas iš anksto gali nustatyti posėdžio, į kurį šalys bus pakviestos priemonei aptarti, datą. Iš esmės, skolininko užginčijimas gali būti priimtas iki tol, kol turto arešto priemonė dar nepradėta vykdyti kreditoriui gavus teismo sprendimą dėl skolos.

4 Ar yra galimybė priemonę apskusti?

Skolininkas gali ginčyti nutartį tuo pat metu kaip ir pačią priemonę.

Vykdymo vietos teisėjui, kompetentingam suteikti leidimą dėl apsaugos priemonių, taip pat gali būti pateiktas ieškinys dėl nutarties. Teisėjo sprendimas gali būti užginčytas apeliaciniame teisme.

Kadangi skolininkas apie leidimą taikyti priemonę sužino tuo pat metu kaip ir apie pačią priemonę, nutarties ginčijimui taikomos tokios pat sąlygos kaip ir priemonės ginčijimui: ginčijimas priimtinas iki tol, kol apsaugos priemonė dar nepradėta vykdyti.

Apeliacinio skundo pateikimas neturi poveikio apsaugos priemonei, kuri veikia tol, kol teisėjas nenusprendė jos sustabdyti ar nenustatė jos negaliojimo.

Susijusios nuorodos

[Legifrance svetainė](#)

[Teisingumo ministerijos svetainė](#)

[Nacionalinių antstolių rūmų svetainė](#)

Paskutinis naujinimas: 04/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Kroatija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Vykdymo įstatymo (kroat. *Ovršni zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ir 73/17; toliau – OZ) trečiame skirsnyje Užtikrinimas išankstinėmis priemonėmis (kroat. *Osiguranje*) nurodytos šios priemonės:

- užtikrinimas privaloma tvarka nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į nekilnojamąjį turtą – 28 antraštė,
- teisminis ir notarinis užtikrinimas nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę pagal šalių susitarimą – 29 antraštė,
- teisminis ir notarinis užtikrinimas perduodant daiktų nuosavybę ir perduodant teises – 30 antraštė,
- užtikrinimas išankstinio vykdymo būdu – 31 antraštė,
- užtikrinimas išankstinėmis priemonėmis – 32 antraštė,
- laikinosios apsaugos priemonės – 33 antraštė.

Remiantis OZ, apsaugos priemonėmis galima laikyti tik tas priemones, kurios taip apibrėžtos šiame arba kitame įstatyme. Apsaugos priemonių negalima taikyti daiktams ir teisėms, kurių atžvilgiu pagal OZ negalimas vykdymas, jeigu tame įstatyme nenumatyta kitaip.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Būdamas ilgalaikė privalomo reikalavimų užtikrinimo priemonė, OZ sudaro užtikrinimo sąlygas privaloma tvarka nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į nekilnojamąjį turtą ir kilnojamuosius daiktus (pvz., piniginius reikalavimus, pajamas – darbo užmokesį, pensiją ir kt., banko sąskaitą, vertybinius popierius, akcijas), taip pat perduodant daiktų nuosavybę ir kitas teises. Užtikrinimas nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę gali būti savanoriškas arba privalomas, o užtikrinimas perduodant daiktų nuosavybę ir perduodant kitas teises gali būti tik savanoriškas, taikomas vykstant teismo arba notariniam procesui.

Kitos OZ reglamentuojamos priemonės yra užtikrinimas taikant išankstinį vykdymą, užtikrinimas išankstinėmis priemonėmis ir laikinosiomis apsaugos priemonėmis. Šias priemones privaloma tvarka gali skirti tik teismas vienos iš šalių prašymu arba *ex officio*.

Skirti ir įgyvendinti užtikrinimą yra kompetentingi savivaldybių teismai, išskyrus atvejus, kai pagal teisės aktus tai yra patikėta kuriam nors kitam teismui, o prekybos teismai yra kompetentingi skirti ir įgyvendinti užtikrinimą tais atvejais, kai jie yra kompetentingi skirti vykdyti.

Jurisdikcija skirti ir įgyvendinti užtikrinimą *ex officio* priklauso teismui, turinčiam jurisdikciją nuspręsti dėl užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus prašymo, jei įstatymuose nenustatyta kitaip.

Jurisdikcija nuspręsti dėl prašymų užtikrinti piniginius reikalavimus privaloma tvarka nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į nekilnojamąjį turtą priklauso teismui, vedančiam žemės registrą, kuriame turi būti padarytas įrašas, grindžiamas vykdytinu dokumentu, kuriuo nustatomas piniginių reikalavimų. Šios priemonės nustatymo tikslas – užtikrinti piniginių reikalavimų padaromu įrašu nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į nekilnojamąjį turtą. Įrašo apie kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę poveikis yra toks, kad šį nekilnojamąjį turtą galima išieškoti iš trečiųjų šalių, kurios jį vėliau įgyja.

Teismas gali nurodyti teisiniu būdu užtikrinti piniginių reikalavimų nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę, grindžiamą šalių tarpusavio susitarimu, jeigu tam tikrų daiktų atžvilgiu to prašo ir užtikrinimo priemonę turintis kreditorius, ir užtikrinto reikalavimo skolininkas. Teritorinė jurisdikcija spręsti dėl prašymų užtikrinti užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus piniginius reikalavimus perimant užtikrinto reikalavimo skolininko daiktus ir teises ir įgyvendinant užtikrinimo priemonę nustatoma tinkamai taikant OZ nuostatas dėl teismo teritorinės jurisdikcijos vykdymo procese, kuriuo siekiama pagal piniginius reikalavimus išieškoti atskirų rūšių daiktus, kurių atžvilgiu įmanomas vykdymas. Teismo posėdžio protokole užregistruojamas šalių susitarimas dėl reikalavimo buvimo ir jo termino suėjimo dienos, taip pat šalių susitarimas, kad šis reikalavimas būtų užtikrintas nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę. Pasirašytas susitarimas turi teismo susitarimo galią.

Notarinis piniginių reikalavimų užtikrinimas šalių susitarimu nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę yra įmanomas pagal kreditoriaus ir skolininko susitarimą, sudarytą notariu dokumentu arba privačiu legalizuotu turinio dokumentu, kuriame taip pat nurodytas skolininko sutikimas, kad būtų nustatyta kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į kurį nors jo daiktą.

Teisminis užtikrinimas perduodant daiktų nuosavybę ir kitas teises yra įmanomas pagal šalių susitarimą, kad į posėdžio protokolą būtų įtrauktas jų susitarimas dėl nuosavybės perdavimo (t. y. dėl užtikrinto reikalavimo skolininko kai kurių daiktų nuosavybės perdavimo užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui konkrečiam pastarojo piniginiam reikalavimui užtikrinti) ir dėl kai kurių užtikrinto reikalavimo skolininko teisių perdavimo (užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui tuo pačiu tikslu). Galima užtikrinti ir būsimus reikalavimus. Susitarimas turi teismo susitarimo galią. Teritorinė jurisdikcija spręsti dėl prašymų užtikrinti piniginius reikalavimus perduodant daiktų nuosavybę ir kitas teises nustatoma tinkamai taikant OZ nuostatas dėl teismo teritorinės jurisdikcijos vykdymo procese, kuriuo siekiama pagal piniginius reikalavimus išieškoti atskirų rūšių daiktus, kurių atžvilgiu įmanomas vykdymas.

Notarinis užtikrinimas perduodant daiktų nuosavybę ir kitas teises, t. y. perduodant akcijas, kapitalo dalis ar dalyvavimą valdyme, yra įmanomas pagal kreditoriaus ir skolininko susitarimą, sudarytą notarinio dokumento ar privataus legalizuoto turinio dokumento forma. Notaro leidimas atlikti atskirus užtikrinimo veiksmus nustatomas pagal registruotosios būstinės ir notarų teritorijų reglamentavimo taisykles.

Teritorinė jurisdikcija spręsti dėl prašymų skirti išankstinį vykdymą ir jį atlikti priklauso teismui, kuris būtų turėjęs vykdymo jurisdikciją pagal vykdomąjį dokumentą. Užtikrinimą išankstinio vykdymo būdu skiria ir atlieka teismas. Remdamasis civiliniame procese priimtu teismo sprendimu, teismas nurodo atlikti išankstinį vykdymą nepiniginiam reikalavimui, kurio negalima užtikrinti išankstiniu įrašymu į viešą registrą, užtikrinti, jeigu vykdymo teisę turintis kreditorius įrodo, jog tikėtina, kad atidėjus vykdymą iki teismo sprendimo teisinio įsigaliojimo vykdymas taps neįmanomas arba gerokai sudėtingesnis ir jeigu vykdymo teisę turintis kreditorius pateikia užstatą, skirtą žalai, kurią dėl tokio vykdymo gali patirti skolininkas, atlyginti.

Teritorinė jurisdikcija spręsti dėl prašymų skirti išankstines priemones ir jas įvykdyti priklauso teismui, kuris būtų turėjęs vykdymo jurisdikciją pagal vykdomąjį dokumentą, pagal kurį buvo skirtas užtikrinimas. Ar galima skirti išankstines priemones, nustatoma pagal tai, ar užtikrinimo priemonę turintis kreditorius įrodo, jog tikėtina rizika, kad be šių priemonių įvykdyti reikalavimą būtų neįmanoma arba gerokai sudėtingiau. Tam tikrais atvejais teismas išankstinę priemonę gali skirti su sąlyga, kad bus pateiktas užstatas, skirtas žalai, kurią užtikrinto reikalavimo skolininkas gali patirti dėl priemonės skyrimo, atlyginti. Pagrįstoje nutartyje, kuria skiriama išankstinė priemonė, turi būti nurodyta užtikrinamo reikalavimo vertė, įskaitant palūkanas ir išlaidas, priemonė reikalavimui užtikrinti ir laikas, kuriam ji skiriama (ne ilgiau kaip 15 dienų nuo vykdymo sąlygų įvykdymo).

Prieš pradėdant bylinėjimosi procesą arba bet kurį kitą teismo procesą dėl užtikrinamo reikalavimo, žinotina, kad teritorinė jurisdikcija spręsti dėl prašymų skirti laikinąsias apsaugos priemones priklauso teismui, kuris būtų turėjęs jurisdikciją spręsti dėl prašymų atlikti vykdymą. Teritorinė jurisdikcija įgyvendinti laikinąsias apsaugos priemones priklauso teismui, kuris būtų turėjęs jurisdikciją atlikti vykdymą. Prasidėjus procesui, jurisdikcija spręsti dėl prašymų skirti užtikrinimą laikinosiomis apsaugos priemonėmis priklauso teismui, kuriame buvo pradėtas procesas. Prašymą taip pat galima paduoti teismui, turinčiam teritorinę jurisdikciją atlikti vykdymą, jeigu tai pagrįsta atsižvelgiant į individualios bylos aplinkybes. Teismas, kuris būtų turėjęs jurisdikciją spręsti dėl prašymo dėl vykdymo pagal vykdomąjį dokumentą, išduotą administraciniame procese, taip pat turi jurisdikciją spręsti dėl prašymų skirti laikinąsias apsaugos priemones, kai toks procesas jau yra pasibaigęs. Laikinąsias apsaugos priemones teismas skiria remdamasis prašymu, pateiktu iki teismo ar administracinio proceso pradžios arba jo metu, taip pat procesui pasibaigus, kol bus iki galo atlikti vykdymo veiksmai. Nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių turi vykdomojo rašto galią. Laikinių apsaugos priemonių rūšis priklauso nuo to, ar laikinąja apsaugos priemone užtikrinamas piniginis, ar nepiniginis reikalavimas. Priklausomai nuo bylos aplinkybių, teismas prireikus gali skirti keletą laikinųjų apsaugos priemonių.

Suvaržymai, teisės ar draudimai, susiję su kilnojamaisiais daiktais, kapitalo dalimis ar dalyvavimu valdyme, įrašomi remiantis teismo nutartimi, t. y. notarinis dokumentas arba privatus legalizuoto turinio dokumentas įtraukiamas į Finansų agentūroje laikomą Kreditorių reikalavimų, užtikrinamų teisiniu ir notariu būdu, registrą (Kreditorinio reikalavimo pirmumo teisių registrą, kroat. *Upisnik založnih prava*), kuris yra unikali įregistruotų suvaržymų, teisių ar draudimų duomenų bazė, o kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į nekilnojamąjį turtą ar jo nuosavybės pakeitimai registruojami juos įrašant į žemės registrus.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Kai teismas skiria užtikrinimą privaloma tvarka nustatydamas kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į nekilnojamąjį turtą, jis priima nutartį dėl prašymo užtikrinti piniginius reikalavimus pagal vykdomąjį dokumentą, kuriame buvo nurodyta patenkinti piniginių reikalavimų. Specialių užtikrinimo skyrimo reikalavimų nėra – teismas, remdamasis prašymu, skiria užtikrinimą ir įrašo užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į žemės registre įregistruotą nekilnojamąjį turtą, taip pat nurodo reikalavimo vykdytinumą. Jeigu užtikrinto reikalavimo skolininkas nėra įrašytas į žemės registrą kaip nekilnojamojo turto savininkas, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius kartu su prašymu pateikia dokumentą, tinkamą užtikrinto reikalavimo skolininko nuosavybei įregistruoti.

Užtikrinimo priemonę turintis kreditorius ir užtikrinto reikalavimo skolininkas, siekdami užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus piniginių reikalavimų užtikrinti įregistruodami kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į tam tikrus užtikrinimo priemonės objektus, bendru sutarimu prašo teismo užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus naudai skirti ir atlikti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į užtikrinto reikalavimo skolininko nekilnojamąjį turtą, kilnojamuosius daiktus, piniginių reikalavimų ir kitus užtikrinto reikalavimo skolininko daiktus ir teises registraciją arba jie gali tokį susitarimą įtvirtinti notariu dokumentu arba privačiu dokumentu, kuriame nurodomas skolininko pareiškimas, jog jis sutinka, kad būtų nustatyta kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė į kurį nors jo daiktą. Pasirašytas teisminis įrašas, t. y. notarinis dokumentas arba privatus legalizuoto turinio dokumentas, taip pat turi teismo susitarimo galią prieš asmenį, kuris davė sutikimą, kad būtų nustatyta kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė į jo daiktą arba teisę, ir remiantis šiais dokumentais, siekiant išieškoti užtikrinto reikalavimo sumą, tiesiogiai siūloma atlikti vykdymo veiksmus prieš asmenį, kurio daikto atžvilgiu buvo įregistruota kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė reikalavimui užtikrinti.

Proceso šalys gali bendru sutarimu prašyti teismo skirti posėdį ir į šio posėdžio protokolą įtraukti jų susitarimą dėl užtikrinto reikalavimo skolininko kai kurių daiktų nuosavybės perdavimo užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui konkrečiam pastarojo piniginiam reikalavimui užtikrinti arba tuo tikslu kai kurias užtikrinto reikalavimo skolininko teises perduoti užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui. Galima užtikrinti ir būsimus reikalavimus. Toks susitarimas gali būti pasirašytas kaip notarinis dokumentas arba privatus legalizuoto turinio dokumentas. Susitarime turėtų būti išdėstyta nuostata dėl užtikrinto reikalavimo termino ir jo nustatymo būdo. Užtikrinto reikalavimo skolininkas taip pat gali būti asmuo, kurio atžvilgiu užtikrinimo priemonę turintis kreditorius neturi užtikrinto reikalavimo, t. y. trečioji šalis, sutinkanti su tokio reikalavimo užtikrinimu. Susitarimas taip pat gali būti taikomas nepiniginiam reikalavimams užtikrinti, tačiau tokiu atveju susitarime turi būti nurodyta piniginė reikalavimo vertė. Reikalavimas turėtų būti patikrintas arba jį turėtų būti įmanoma patikrinti. Į susitarimą gali būti įtrauktas užtikrinto reikalavimo skolininko pareiškimas, kuriuo užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui pagal posėdžio protokolą leidžiama tiesiogiai siekti išieškoti iš skolininko užtikrinimo objektą, kai sueina užtikrinto reikalavimo įvykdymo terminas. Posėdžio protokolais, kuriame išdėstyta toks pareiškimas, yra laikytinas vykdomuoju dokumentu. Kai susitarimu perduodama į žemės registrą įtraukto nekilnojamojo turto nuosavybė, šiame susitarime turėtų būti išdėstyta užtikrinto reikalavimo skolininko pareiškimas, jog jis sutinka, kad pagal susitarimą šį perdavimą būtų galima tiesiogiai įregistruoti žemės registre ir kad įrašymu į žemės registrą nekilnojamojo turto nuosavybė bus perduota užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui, įrašant pastabą, kad perdavimas atliktas siekiant užtikrinti konkretų užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus reikalavimą. Jeigu nenumatyta kitaip, užtikrinto reikalavimo skolininkui leidžiama toliau naudoti daiktą, kurio nuosavybė perduota užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui, t. y. naudotis užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui perduota teise, o užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui leidžiama perduoti jam perduotą turtą arba teisę, kai sueina jo reikalavimo įvykdymo terminas, arba suvaržyti nekilnojamąjį turtą hipoteka.

Užtikrinimą išankstinėmis priemonėmis galima skirti piniginiam reikalavimams užtikrinti, remiantis dar neįsigaliojusiu teismo ar administracinio organo sprendimu, kuris savo ruožtu yra pagrįstas teismui arba administraciniam organui pateiktu susitarimu, jeigu ten išdėstyto reikalavimo įvykdymo terminas dar nėra suėjęs, arba pagrįstas notaro sprendimu arba notariu dokumentu, jeigu ten išdėstyto reikalavimo įvykdymo terminas dar nėra suėjęs. Teismas, remdamasis šiais dokumentais, skiria išankstinę priemonę, jeigu užtikrinimo priemonę turintis kreditorius įrodo, jog tikėtina rizika, kad neužtikrinus reikalavimo jį įvykdyti būtų neįmanoma arba gerokai sudėtingiau. Rizika laikoma tikėtina, jeigu išankstinę priemonę siūloma skirti remiantis mokėjimo nurodymu arba vykdomuoju raštu, pagrįstu autentišku dokumentu, išduotu pagal valstybinį dokumentą arba notaro legalizuotą dokumentą, laiku užprotestuotu įsakomuoju vekseliu arba čekiu; baudžiamojame bylose, kuriai gali būti skirtas pakartotinis bylos nagrinėjimas, priimta nutartimi dėl reikalavimo pagal nuosavybės teisę; sprendimu, kuris turi būti įvykdytas užsienyje; sprendimu, pagrįstu pripažintu faktu, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas; susitarimu, kuris ginčijamas teisės aktuose numatytu būdu; notariu sprendimu ar dokumentu, jeigu nustatyto reikalavimo įvykdymo terminas dar nėra suėjęs ir reikalavimas ginčijamas teisės aktuose numatytu būdu. Teismas atmeta prašymą užtikrinti reikalavimą išankstine priemone, t. y. atšaukia tam tikrą išankstinę priemonę ir sustabdo procesą, jeigu užtikrinto reikalavimo skolininkas įrodo, jog tikėtina, kad rizikos nėra arba kad ji išnyko.

Užtikrinti reikalavimą laikinąja apsaugos priemone galima siūlyti iki teismo ar administracinio proceso pradžios arba jo metu, taip pat procesui pasibaigus, kol bus iki galo atlikti vykdomo veiksmas. Prašyme skirti laikinąją apsaugos priemonę užtikrinimo priemonę turintis kreditorius tiksliai nurodo reikalavimą, kurį jis nori užtikrinti, priemonės, kurios jis siekia, rūšį ir jos trukmę, o prireikus – ir priemonę užtikrinti privalomą laikinosios apsaugos priemonės vykdymą ir užtikrinimo objektą. Prašyme turi būti nurodyti faktai, kuriais grindžiamas prašymas skirti laikinąją apsaugos priemonę, ir pateikti įrodymai šioms teiginiamis pagrįsti. Jei įmanoma, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius privalo šiuos įrodymus pridėti prie prašymo. Laikinoji apsaugos priemonė gali būti skiriama reikalavimams, kurių įvykdymo terminai nėra suėję, ir sąlyginiam reikalavimams užtikrinti, tačiau jos skirti neleidžiama, jeigu yra įvykdytos sąlygos skirti išankstinę priemonę, kuria būtų pasiektas toks pat užtikrinimo rezultatas. Laikinoji apsaugos priemonė piniginiam reikalavimui užtikrinti gali būti skiriama, jeigu užtikrinimo priemonę turintis kreditorius įrodo, jog tikėtina, kad reikalavimas egzistuoja, ir įrodo, jog tikėtina rizika, kad be šios priemonės užtikrinto reikalavimo skolininkas užkirs kelią išieškojimui pagal šį reikalavimą arba gerokai jį apsunkins perleisdamas savo turtą, jį paslėpdamas arba kaip nors kitaip juo disponuodamas. Užtikrinimo priemonę turintis kreditorius neprivalo įrodyti rizikos, jeigu jis įrodo, jog tikėtina, kad užtikrinto reikalavimo skolininkas dėl siūlomos priemonės patirs tik nereikšmingą žalą, ir laikoma, jog rizika yra įrodyta, jeigu reikalavimas turi būti vykdomas užsienyje. Siekiant užtikrinti nepiniginį reikalavimą, laikinoji apsaugos priemonė gali būti skiriama, jeigu užtikrinimo priemonę turintis kreditorius įrodo, jog tikėtina, kad jo reikalavimas egzistuoja, ir įrodo, jog tikėtina rizika, kad be šios priemonės užtikrinto reikalavimo skolininkas užkirs kelią reikalavimo įvykdymui arba jį gerokai apsunkins, visų pirma pakeisdamas savo dabartinę padėtį, arba jeigu užtikrinimo priemonę turintis kreditorius įrodo, jog tikėtina, kad priemonė reikalinga siekiant užkirsti kelią smurtui arba neatitaisomos žalos atsiradimui. Be to, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius neprivalo įrodyti rizikos buvimo, jeigu jis įrodo, jog tikėtina, kad užtikrinto reikalavimo skolininkas dėl siūlomos priemonės patirs tik nereikšmingą žalą, ir laikoma, jog rizika yra įrodyta, jeigu reikalavimas turi būti vykdomas užsienyje. Teismas gali skirti laikinąją apsaugos priemonę užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus siūlymu, net jeigu jis neįrodė tikėtino reikalavimo ir rizikos buvimo, jeigu jis anksčiau per teismo nustatytą laiką pateikė užstatą žalai, kurią užtikrinto reikalavimo skolininkas galėtų patirti skyrus ir įgyvendinus laikinąją apsaugos priemonę, atlyginti. Jeigu užtikrinimo priemonę turintis kreditorius per nustatytą laiką nepateikia užstato, teismas atmeta prašymą užtikrinti reikalavimą. Atsisveikdamas į bylos aplinkybes, teismas prireikus gali skirti keletą laikinųjų apsaugos priemonių; jeigu konkrečiu atveju įmanoma skirti keletą laikinųjų apsaugos priemonių, teismas skiria tą, kuri yra tinkamiausia reikalavimo užtikrinimo tikslui pasiekti (o jeigu jos visos yra vienodai tinkamos, teismas skiria tą, kuria mažiausiai apsunkinama užtikrinto reikalavimo skolininko padėtis).

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Užtikrinimo priemonių ir laikinųjų apsaugos priemonių dalykas gali būti bet kuris daiktas ar teisė, kuriuos užtikrinto reikalavimo skolininkas turi nuosavybės teise, pvz., nekilnojamasis turtas, kilnojantieji daiktai, piniginiai reikalavimai, pensijos, negalios išmokos, pinigai bankų sąskaitose ar taupomosiose sąskaitose ir kitos nuosavybės teisės, jeigu joms pagal teisės aktus netaikoma vykdomo išimtis ir jeigu teisiškai nėra apribota teisė išieškoti tam tikrų daiktų (pvz., apyvartoje nesančių daiktų, ūkininkų žemės ūkio sklypų ir ūkininkų pastatų tiek, kiek tai reikalinga artimiems šeimos nariams ir kitiems teisiškai išlaikomiems asmenims pragyventi, ir kt.).

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Nekilnojamojo turto užtikrinimas nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę (nesvarbu, ar tai atlieka teismas, ar notaras, savanoriškai, ar privaloma tvarka), atliekamas įrašant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į žemės registrą, į kurį yra įtrauktas nekilnojamas turtas.

Gavęs teisminę ir notarinę užtikrinimo priemonę, kuria perduodama daiktų nuosavybė ir perduodamos teisės, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius tampa daikto arba teisės savininku, kai padaromas įrašas teisiškai privalomose viešosiose apskaitos knygose ar registruose. Užtikrinimo priemonę turintis kreditorius ir užtikrinto reikalavimo skolininkas, siekdamai, kad užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus piniginis reikalavimas būtų užtikrintas nustatant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į tam tikras užtikrinimo priemones, gali bendru sutarimu prašyti teismo užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus naudai skirti ir atlikti šias priemones:

1. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko nekilnojamąjį turtą,
2. žemės registro teisme deponuoti šalių susitarimą dėl kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į žemės registruose neįregistruotą nekilnojamąjį turtą nustatymo,
3. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko kilnojamuosius daiktus,

4. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko piniginį reikalavimą,
5. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko pajamų, gaunamų pagal darbo sutartį arba už tarnybą, dalį,
6. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į pensijos, negalios išmokos ar kompensacijos už prarastas pajamas dalį,
7. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko reikalavimą banko sąskaitos ar taupomosios sąskaitos atžvilgiu,
8. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į reikalavimą perduoti arba pristatyti daiktus arba perduoti nekilnojamąjį turtą,
9. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į kitą turtą ar daiktines teises,
10. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į akcijų sertifikatus ir kitus vertybinius popierius ir juos pristatyti saugojimui,
11. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į akcijas, kurių akcijų sertifikatai nėra išduoti, ir į įmonių kapitalo dalis ir dalyvavimą jų valdyme,
12. įregistruoti depozitoriumo įmonėje (kroat. *Depozitno društvo*) laikomus vertybinius popierius.

Užtikrinimas išankstinio vykdymo būdu: Kai siekiama užtikrinti nepiniginio reikalavimo, kurio negalima užtikrinti sąlyginio įregistravimu valstybinėje apskaitos knygoje, įvykdymą, teismas, remdamasis civiliniame procese priimtu sprendimu, gali skirti išankstinį vykdymą.

Užtikrinimas išankstinėmis priemonėmis: teismas gali skirti šias išankstines priemones:

1. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko nekilnojamąjį turtą arba į įregistruotą teisę, susijusią su nekilnojamuoju turtu,
2. žemės registro teisme deponuoti šalių susitarimą dėl kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į žemės registruose neįregistruotą nekilnojamąjį turtą nustatymo,
3. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko kilnojamuosius daiktus,
4. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko piniginį reikalavimą,
5. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko pajamų, gaunamų pagal darbo sutartį arba už tarnybą, dalį,
6. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į pensijos, negalios išmokos ar kompensacijos už prarastas pajamas dalį,
7. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinto reikalavimo skolininko reikalavimą banko sąskaitos ar taupomosios sąskaitos atžvilgiu,
8. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į reikalavimą perduoti arba pristatyti daiktus arba perduoti nekilnojamąjį turtą,
9. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į kitą turtą ar daiktines teises,
10. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į akcijų sertifikatus ir kitus vertybinius popierius ir juos pristatyti saugojimui,
11. įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į akcijas, kurių akcijų sertifikatai nėra išduoti, ir į įmonių kapitalo dalis ir dalyvavimą jų valdyme,
12. įregistruoti depozitoriumo įmonėje (kroat. *Depozitno društvo*) laikomus vertybinius popierius,
13. uždrausti bankui iš užtikrinto reikalavimo skolininko ar trečiosios šalies sąskaitos išmokėti sumą, kuriai skirta išankstinė priemonė.

Naudodamasis išankstine priemone, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius gali gauti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į užtikrinimo objektą. Tais atvejais, kai buvo uždrausta išmokėti tam tikrą banke esančių užtikrinto reikalavimo skolininko lėšų sumą, ta suma negali būti pervedama iš sąskaitos, kol galioja draudimas, išskyrus atvejį, kai ji pervedama mokėjimui pagal užtikrintą reikalavimą atlikti.

Laikinosios apsaugos priemonės

– Siekiant užtikrinti piniginį reikalavimą, gali būti skirta bet kuri priemonė, kuria pasiekiamas toks tikslas, o konkrečiai – šios priemonės:

1. užtikrinto reikalavimo skolininkui uždrausti perleisti arba suvaržyti kilnojamuosius daiktus, areštuoti šiuos daiktus ir patikėti juos saugoti užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui arba trečiajai šaliai;
2. areštuoti pinigus, vertybinius popierius ir panašias priemones ir juos deponuoti teisme arba pas notarą;
3. užtikrinto reikalavimo skolininkui uždrausti perleisti nekilnojamąjį turtą arba jo naudai užregistruotas daiktines (*in rem*) teises į nekilnojamąjį turtą, į žemės registrą įrašant pastabą apie šį draudimą;
4. užtikrinto reikalavimo skolininko skolininkui uždrausti savanoriškai įvykdyti savo prievolę užtikrinto reikalavimo skolininkui ir užtikrinto reikalavimo skolininkui uždrausti gauti šios prievolės įvykdymą, t. y. netekti savo reikalavimų;
5. nurodyti bankui iš užtikrinto reikalavimo skolininko sąskaitos užtikrinto reikalavimo skolininkui arba jo prašymu – trečiajai šaliai nesumokėti sumos, kuriai skirta laikinoji apsaugos priemonė.

– Siekiant užtikrinti nepiniginį reikalavimą, gali būti skirta bet kuri priemonė, kuria pasiekiamas tokio užtikrinimo tikslas, o konkrečiai – šios priemonės:

1. uždrausti perleisti ir suvaržyti kilnojamuosius daiktus, dėl kurių pateiktas reikalavimas, juos areštuoti ir patikėti juos saugoti užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui arba trečiajai šaliai;
2. uždrausti perleisti ir suvaržyti akcijas, kapitalo dalis arba dalyvavimą valdyme, dėl kurių pateiktas reikalavimas, įrašant pastabą apie draudimą į akcijų registrą, o prireikus – ir į teismo posėdžio protokolą; uždrausti naudotis teisėmis, kurias suteikia šios akcijos ar kapitalo dalys; patikėti akcijas, kapitalo dalis ar dalyvavimą valdyme administruoti trečiajai šaliai; įsteigti įmonėje laikinąją valdybą;
3. uždrausti perleisti ir suvaržyti kitas teises, dėl kurių pateiktas reikalavimas, ir patikėti jas administruoti trečiajai šaliai;
4. uždrausti perleisti ir suvaržyti nekilnojamąjį turtą, dėl kurio pateiktas reikalavimas, arba daiktines (*in rem*) teises į nekilnojamąjį turtą, dėl kurio pateiktas reikalavimas, į žemės registrą įrašant pastabą apie minėtą draudimą; areštuoti nekilnojamąjį turtą ir patikėti jį užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui arba trečiajai šaliai saugoti;
5. užtikrinto reikalavimo skolininko skolininkui uždrausti perleisti užtikrinto reikalavimo skolininkui daiktą, perduoti teisę ar įvykdyti bet kurią kitą nepiniginę prievolę, dėl kurios pateiktas reikalavimas;
6. užtikrinto reikalavimo skolininkui uždrausti atlikti bet kokius veiksmus, kuriais galėtų būti padaryta žala užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui, ir uždrausti atlikti bet kokius daiktų, dėl kurių pateiktas reikalavimas, pakeitimus;
7. nurodyti užtikrinto reikalavimo skolininkui atlikti tam tikrus veiksmus, reikalingus kilnojamiesiems daiktams ar nekilnojamajam turtui išsaugoti;
8. leisti užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui pasiilkti savo laikomus užtikrinto reikalavimo skolininko daiktus, su kuriais yra susijęs reikalavimas, kol bus išspręsta byla;
9. leisti užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui vienam arba pagal įgaliojimą atlikti tam tikrus veiksmus arba gauti tam tikrus daiktus, ypač siekiant atkurti ankstesnę reikalų padėtį;
10. laikinai grąžinti darbuotoją į darbą; sumokėti kompensaciją vykstant darbo ginčui, jeigu tai reikalinga darbuotojui ir asmenims, kuriuos jis privalo išlaikyti pagal teisės aktus, išlaikyti.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Teisminis ir notarinis užtikrinimas nustačius kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę arba perdavus daiktų nuosavybę ir teises paprastai galioja tol, kol galutinai baigiamas procesas.

Nutartyje, kuria skiriama išankstinė priemonė, turi būti nurodyta užtikrinamo reikalavimo vertė, įskaitant palūkanas ir išlaidas, priemonė reikalavimui užtikrinti ir laikas, kuriam ji skiriama. Laikas, kuriam skiriama išankstinė priemonė, negali būti ilgesnis nei 15 dienų nuo sąlygų, kurioms atsiradus pradedamas vykdymas, atsiradimo. Jeigu minėtas laikas praeina anksčiau, negu sprendimas, kurio pagrindu buvo skirta išankstinė priemonė, tampa vykdytinu, teismas

užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus pasiūlymu, pateiktu teismui iki laikotarpio, kuriam skirta išankstinė priemonė, pabaigos, pratęsia šį laikotarpį, jeigu nepakito aplinkybės, kuriomis ši priemonė buvo skirta.

Nutartyje, kuria skiriama laikinoji apsaugos priemonė, taip pat apibrėžiama šios priemonės trukmė ir jeigu priemonė skiriama iki ieškinio pateikimo arba kokio nors kito proceso pradėjimo, joje taip pat apibrėžiamas laikotarpis, per kurį užtikrinimo priemonę turintis kreditorius privalo pateikti ieškinį, t. y. prašymą pradėti kitą procesą, kad priemonė būtų pagrįsta. Užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus siūlymu teismas pratęsia laikinosios apsaugos priemonės galiojimo trukmę, jeigu nepakito aplinkybės, kuriomis priemonė buvo skirta.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Pirmąją instanciją priimtą nutartį galima apskųsti apeliacine tvarka per aštuonias dienas nuo pirmosios instancijos nutarties įteikimo dienos, jeigu OZ nenumatyta kitaip. Paprastai pateikus apeliacinį skundą nutarties vykdymas neatidedamas. Dėl apeliacinio skundo sprendžia apeliacinis teismas.

Apeliacinis skundas, kuriuo apskundžiama nutartis, priimta pagal prašymą skirti laikinąją apsaugos priemonę, priešingai proceso šaliai atsiliepimui pareikšti nesiunčiamas, apeliacinis teismas nutartį dėl apeliacinio skundo priima per trisdešimt dienų nuo jo gavimo.

Notarinio dokumento arba privataus legalizuoto turinio dokumento apskųsti teismine tvarka negalima, tačiau skolininkas notarinį užtikrinimą gali užprotestuoti specialioje byloje, kurioje jis užginčija susitarimus. Trečiosios šalys notarinį užtikrinimą gali užprotestuoti per teismo procesą, vadovaudamosi taisyklėmis, taikomomis teismo užtikrinimo užprotestavimui.

Užtikrinimo procese priimtą nutartį galima peržiūrėti tik tuo atveju, jeigu antrąją instanciją priimta nutartis priklauso nuo to, kaip išsprendžiamas materialinės teisės ar procesinis klausimas, svarbus vienodam teisės taikymui ir visų proceso šalių lygybei užtikrinti, kaip nurodyta bylos nagrinėjimo taisyklėse. Iš naujo nagrinėti bylos neleidžiama, o atkurti ankstesnę padėtį leidžiama tik remiantis tuo, kad buvo praleistas apeliacinių skundų pateikimo ar užprotestavimo terminas.

Paskutinis naujinimas: 25/09/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([lt](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Italija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Laikinosios apsaugos priemonės sudaro du pagrindiniai pogrupiai: apsaugos priemonės (it. *misura conservativa*), kurioms priklauso turto areštas, ir numatomos priemonės (it. *misura anticipatorie*), kurios dažnai taikomos šeimos teisėje. Taip pat yra skubios priemonės (it. *provvedimenti d'urgenza*, Civilinio proceso kodekso 700 straipsnis), kurių turinį teismai kiekvienoje byloje nustato atsižvelgdami į konkrečius apsaugos poreikius.

Pagrindiniai laikinųjų ir apsaugos priemonių požymiai yra šie: nustatant šias priemones taikomas supaprastintas ir pagreitintas procesas; paprastai šios priemonės yra laikinos; be to, jomis papildoma pagrindinė byla, kurioje nagrinėjamas ginčas. Vis dėlto ši priklausomybė nuo pagrindinio ginčo nėra absoliuti. Nuo 2005 m. kai kuriose konkrečiose bylose laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos net ir nenagrinėjant pagrindinės bylos. Šiose bylose laikinoji apsaugos priemonė galiausiai tampa *de facto* savarankiška ir nuolatinė, net jeigu ji nėra tokia priemonė, kurią būtų galima nustatyti priimant sprendimą dėl bylos esmės.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

Taikant laikinąją apsaugos priemonę būtina laikytis dviejų reikalavimų:

A) *periculum in mora*, t. y. pagrįsta baimė, kad tol, kol bus iš esmės išspręstas klausimas, teisei, kurią siekiama apsaugoti laikinąja priemone, gali būti padaryta nepataisoma žala;

B) *fumus boni juris*, t. y. akivaizdžiai pagrįstas reikalavimas.

2.1 Procedūra

Prašymas dėl laikinosios apsaugos priemonės pateikiamas kompetentingam teismui; paprastai tai yra pagrindinę bylą nagrinėjantis teismas. Teismas greitai išnagrinėja prašymą, išklauso abi šalis ir tuomet priima nutartį dėl laikinosios apsaugos priemonės. Laikinoji apsaugos priemonė taip pat gali būti taikoma neišklausius kitos šalies, jeigu jai įteikus šaukimą priemonės nebus galima taikyti.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Nustatant laikinąją apsaugos priemonę reikia laikytis pirmiau minėtų dviejų reikalavimų: *periculum in mora* ir *fumus boni juris*.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

Tai priklauso nuo laikinųjų priemonių, kurios taikomos iki bus priimtas sprendimas pagrindinėje byloje, pobūdžio. Vis dėlto, nors ši taisyklė visada galioja apsaugos priemonėms, kurias taikant būtina, kad ginčas būtų nagrinėjamas pagrindinėje byloje, to paties negalima pasakyti apie numatomas priemones, kurios galioja nepaisant to, ar vyksta teisminis nagrinėjimas, tačiau jos neturi tokios pat galios, kaip galutinis sprendimas, kuriuo išsprendžiami pagrindiniai klausimai.

Laikinių apsaugos priemonių turinys kinta ir tai priklauso nuo pavojaus, kurio siekiama išvengti šiomis priemonėmis, rūšies. Pavyzdžiui, areštas taikomas skolininko turtui. Kita vertus, nurodymas grąžinti į darbą neteisėtai atleistą darbuotoją yra pareiga atlikti veiksmą.

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Atsižvelgiant į poreikį, kurį reikia patenkinti, priemonės gali būti taikomos ne tik kilnojamajam ir nekilnojamajam turtui, bet ir intelektinei nuosavybei ir autorių teisėmis saugomiems kūriniais.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Apsaugos priemonių tikslas – apsaugoti teisinę ir faktinę situaciją, kuri buvo pareiškimo pateikimo metu, siekiant užtikrinti, kad tuo metu, kai bus nagrinėjama pagrindinė byla, nebūtų pakenkta ieškovo teisėms. Kita vertus, numatomų priemonių tikslas – numatyti galutinio teismo sprendimo pagrindinėje byloje pasekmes.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Laikinosios apsaugos priemonės galioja tol, kol pagrindinėje byloje priimamas teismo sprendimas, kuriuo šios priemonės pakeičiamos. Apsaugos priemonės, kurios gali būti taikomos tik tuo atveju, jeigu yra iškelta pagrindinė byla (pvz., leidimas teismui atlikti areštą pagal Civilinio proceso kodekso 670 straipsnį arba apsauginis areštas pagal Civilinio proceso kodekso 671 straipsnį), taip pat nustoja galioti, jeigu neiškeliamas pagrindinė byla arba ji tęsiama iki įstatyme arba teismo nustatyto termino arba jeigu nepateikiamas teismo reikalaujamas užstatas. Numatomos priemonės, įskaitant netipines priemones (t. y. priemonės, kurių turinys nustatytas ne įstatyme, bet jį nustato teismas pagal Civilinio proceso kodekso 700 straipsnį), net jeigu jų klausimas negali būti išsprendžiamas galutiniame sprendime, toliau galioja, net jeigu pagrindinė byla neiškeliamas arba iškeliamas, tačiau vėliau nutraukiama.

4 Ar yra galimybė priemonę apskūsti?

Sprendimai dėl laikinųjų apsaugos priemonių, nepaisant to, ar prašymas jais patenkinamas, ar atmetamas, gali būti skundžiami apeliacine tvarka (669 *terdecies* straipsnis), remiantis tuo, kad jie turi trūkumų, arba nurodant apeliaciniam teismui papildomas aplinkybes ir pagrindus, kurie nebuvo nurodyti pradiname pareiškime.

Paskutinis naujinimas: 30/07/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Lietuva

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Civilinio proceso kodekso 145 straipsnis laikinųjų apsaugos priemonių rūšis. Laikinosios apsaugos priemonės gali būti:

atsakovo nekilnojamojo daikto areštas;

įrašas viešame registre dėl nuosavybės teisės perdavimo draudimo;

kilnojamųjų daiktų, piniginių lėšų ar turinių teisių, priklausančių atsakovui ir esančių pas atsakovą arba trečiuosius asmenis, areštas;

atsakovui priklausančio daikto sulaikymas;

atsakovo turto administratoriaus paskyrimas;

draudimas atsakovui dalyvauti tam tikruose sandoriuose arba imtis tam tikrų veiksmų;

draudimas kitiems asmenims perduoti atsakovui turtą arba vykdyti kitas prievoles;

išimtiniais atvejais draudimas atsakovui išvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos ir (arba) draudimas išvežti vaiką iš nuolatinės gyvenamosios vietos be teismo leidimo;

turto realizavimo sustabdymas, kai pareikštas ieškinyje dėl arešto šiam turtui panaikinimo;

išieškojimo vykdymo procese sustabdymas;

laikino materialinio išlaikymo priteisimas ar laikinų apribojimų nustatymas;

įpareigojimas atlikti veiksmus, užkertančius kelią žalai atsirasti ar padidėti;

kitos įstatymuose numatytos ar teismo pritaikytos priemonės, kurių nesiėmus teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti ar pasidaryti nebeįmanomas.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

Teismas dalyvaujančių byloje ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, jeigu šie asmenys tikėtinai pagrindžia savo ieškinio reikalavimą ir nesiėmus šių priemonių teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas.

Teismas savo iniciatyva gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones tik tais atvejais, kai tai yra būtina siekiant apginti viešąjį interesą ir nesiėmus šių priemonių būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.

Laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos tiek nepareiškus ieškinio, tiek ir bet kurioje civilinio proceso stadijoje.

2.1 Procedūra

Prašymus, susijusius su laikinosiomis apsaugos priemonėmis, nagrinėja pirmosios instancijos teismas, o [Komerčinio arbitražo įstatyme](#) numatytais atvejais – Vilniaus apygardos teismas. Kai prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nurodytas pareikštame ieškinyje, laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimas sprendžiamas tik išsprendus ieškinio, kuriame jas prašoma taikyti, priėmimo klausimą. Teismas prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo rašytinio proceso tvarka išsprendžia nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos. Kai teismas mano, kad tai būtina, apie prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nagrinėjimą yra pranešama atsakovui.

Dalyvaujantys byloje asmenys prašymus, susijusius su laikinųjų apsaugos priemonių taikymu, turi teisę paduoti spręsti apeliacinės instancijos ir kasaciniam teismui, kai šių teismų žinioje yra byla dėl ginčo esmės.

Teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, remdamasis pagrįstu rašytiniu suinteresuoto asmens prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, iki ieškinio teismui pareiškimo dienos. Paduodamas šis prašymas, pareiškėjas turi nurodyti priežastis, dėl kurių ieškinyje nebuvo pareikštas kartu su šiuo prašymu, pateikti įrodymus, patvirtinančius grėsmę pareiškėjo interesams, ir sumokėti pusės už prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones žyminio mokesčio dydžio užstatą, t.y. 100 litų. Prašant taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios susijusios su nacionaliniuose ar užsienio arbitražuose arba užsienio teismuose nagrinėtinomis bylomis, mokamas 1000 litų užstatas. Motyvuotu ir įrodymais pagrįstu pareiškėjo prašymu dėl sunkios jo turčinės padėties teismas nutartimi užstato dydį gali sumažinti. Teismas, pritaikęs laikinąsias apsaugos priemones, nustato terminą, per kurį turi būti pareikštas ieškinyje. Šis terminas negali būti ilgesnis kaip 14 dienų. Jeigu ieškinyje turi būti reiškiamas užsienio teismui ar arbitražui, terminas negali būti ilgesnis kaip 30 dienų. Nepareiškus per teismo nustatytą terminą ieškinio, laikinosios apsaugos priemonės panaikinamos. Kai ieškinyje nepareiškiamas dėl suinteresuoto asmens kaltės, užstatas negražinamas.

Prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo turi būti paduodamas teismui, kuris pagal teisingumo taisyklės turi nagrinėti patį ieškinį. Prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su užsienio teisme arba užsienio ar nacionaliniame arbitraže nagrinėtina byla, taikymo paduodamas Vilniaus apygardos teismui.

Teismas gali dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų suinteresuotų asmenų pagrįstu prašymu vieną laikinąją apsaugos priemonę pakeisti kita. Apie gautą prašymą vieną laikinąją apsaugos priemonę pakeisti kita teismas privalo pranešti dalyvaujantiems byloje asmenims ar kitiems suinteresuotiems asmenims, kurie dėl tokio prašymo turi teisę pareikšti prieštaravimus.

Teismas gali netaikyti laikinųjų apsaugos priemonių, jeigu atsakovas sumoka reikalaujamą sumą į teismo sąskaitą arba už atsakovą yra laiduojama. Be to, atsakovas gali įkeisti turimą turtą ieškovo naudai.

2.2 Pagrindinės sąlygos

(žr. 2.)

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos nekilnojamajam turtui, kilnojamiems daiktams, piniginiams lėšoms, turčinėms teisėms.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Laikinosios apsaugos priemonės, tai priemonės, kurių nesiėmus teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti ar pasidaryti nebeįmanomas. Tais atvejais, kai yra laikinai apribojamos nuosavybės teisės į daiktą, priklausančią bendrosios nuosavybės teise, gali būti areštuota tik asmeniui, kuriam taikomos laikinosios apsaugos priemonės, priklausanti turto dalis. Kai turto dalis bendrojoje nuosavybėje nenustatyta, laikinai, kol bus nustatyta šio asmens turto dalis bendrojoje nuosavybėje, gali būti areštuotas visas turtas.

Areštavus lėšas, esančias bankų ir kitų kredito įstaigų sąskaitose, leidžiama su jomis atlikti tik tas operacijas, kurios nurodytos teismo nutartyje.

Tais atvejais, kai areštuotos apyvarčioje esančios prekės, žaliavos, pusgaminiai, pagaminta produkcija, turto valdytojas turi teisę keisti šio turto sudėtį ir formą tik tuo atveju, jei nemažės jų bendra vertė ir jei teismo nutartyje nėra nustatyta kitaip.

Asmuo, kurio turtas areštuotas, atsako už nustatytą apribojimų pažeidimą nuo nutarties areštuoti turtą paskelbimo jam momento, o kai nėra galimybės paskelbti, taip pat tais atvejais, kai nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės priimama šiam asmeniui nedalyvaujant, – nuo nutarties įregistravimo turto arešto aktų registre momento.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Teismui atmetus ieškinį, laikinosios apsaugos priemonės, kurios buvo taikytos, paliekamos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo. Teismas laikinųjų apsaugos priemonių panaikinimo klausimą turi išspręsti sprendimu.

Jeigu ieškiny patenkinamas, taikytos laikinosios apsaugos priemonės galioja iki teismo sprendimo įvykdymo. Antstolis, įvykdęs teismo sprendimą, praneša atitinkamo viešo registro tvarkytojui apie laikinųjų apsaugos priemonių taikymo šioje byloje pabaigą.

Jeigu areštuojamas turto registre neregistruojamas kilnojamasis daiktas arba nutarties priėmimo dieną teismui nėra žinoma, kiek ir kokio turto turi atsakovas. Šiais atvejais asmuo, kurio prašymu taikomos laikinosios apsaugos priemonės, dėl atsakovo turto suradimo ir aprašymo turi kreiptis į antstolį. Jeigu į antstolį nesikreipiama ir nepatikslinami areštuoto turto duomenys, laikinosios apsaugos priemonės galioja keturiolika dienų nuo nutarties dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo priėmimo dienos. Laikinosios apsaugos priemonės dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų suinteresuotų asmenų pagrįstu prašymu gali būti panaikinamos teismo, nagrinėjančio bylą iš esmės, nutartimi.

Teismas savo iniciatyva panaikina laikinąsias apsaugos priemones, kai asmuo, kuris kreipėsi dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, per teismo nustatytą terminą nepareiškia ieškinio. Ši nutartis atskiruoju skundu neskundžiama. Teismo iniciatyva laikinosios apsaugos priemonės gali būti panaikintos ir tais atvejais, kai tai yra būtina siekiant apginti viešąjį interesą ir nepanaikinus šių priemonių būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.

Kai teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės apriboja, pažeidžia ar suvaržo byloje nedalyvaujančių asmenų teises, šie asmenys turi teisę bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui pateikti prašymus panaikinti jiems taikytas laikinąsias apsaugos priemones.

4 Ar yra galimybė priemonę apskusti?

Visas nustatyta tvarka priimtas pirmosios instancijos teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių dalyvaujantys byloje asmenys atskiruoju skundu gali skusti aukštesnės instancijos teismui, išskyrus kai kuriuos Civilinio proceso kodekso numatytus atvejus. Byloje nedalyvaujantys asmenys gali duoti atskirąjį skundą tik dėl tų pirmosios instancijos teismo nutarčių, kuriomis atsisakyta tenkinti jų prašymus panaikinti jiems taikomas laikinąsias apsaugos priemones. Atskirojo skundo padavimas nesustabdo bylos nagrinėjimo.

Teismo nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių neskundžiamos kasacine tvarka.

Paskutinis naujinimas: 09/03/2015

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Liuksemburgas

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Liuksemburgo teisėje numatytos įvairios priemonės, skirtos šalių teisėms išsaugoti, kol ieškiny bus baigtas nagrinėti teisme ir jų reikalavimai bus visiškai išspręsti.

Jas galima suskirstyti į dvi kategorijas:

priemonės, kurias teismas įpareigoja taikyti, nerengdamas rungimosi principu grindžiamo posėdžio: tokiais atvejais teismas gauna vienos iš šalių *ex parte* prašymą priimti laikinąją apsaugos priemonę ir priima sprendimą remdamasis šios šalies pateikta informacija; ir

priemonės, kurias teismas nurodo taikyti po rungimosi principu grindžiamo teismo posėdžio: tokiais atvejais teismas priima sprendimą tik po viešo teismo posėdžio (arba kartais bylą išnagrinėjus teisėjų kolegijai (*en chambre du conseil*)), kur šalys gali pareikšti savo nuomonę; teismo posėdis šaukiamas įteikiant šaukimą (*assignation*, kurį įteikia antstolis) arba jį šaukia kancleris, atsižvelgiant į tai, kokios procedūros reikalaujama pagal teisės aktus.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

Visais skubiais atvejais teisėjas, nagrinėjantis bylą supaprastinto proceso tvarka (*juge des référés*), gali įpareigoti taikyti laikinąsias priemones, dėl kurių nėra pateikiamas įtikinamas prieštaravimas ar kurios yra pateisinamos atsižvelgiant į kilusį ginčą.

Teisėjas taip pat gali priimti sprendimą dėl visų sunkumų, susijusių su jo paties nutarčių vykdymu.

Pirmininkaujantis teisėjas arba jį pakeičiantis teisėjas visada gali nurodyti taikyti prevencines arba taisomąsias priemones, kurios yra būtinos siekiant užkirsti kelią gresiančiam žalai arba nutraukti akivaizdžiai neteisėtą pažeidimą.

2.1 Procedūra

Prašymas pateikiamas įteikiant šaukimą (*assignation*) atvykti į teismo posėdį, šiuo tikslu rengiamą tokiems teismo posėdžiams įprastą dieną ir valandą.

Vis dėlto, jei atvejis skubus, pirmininkaujantis teisėjas ar jį pakeičiantis teisėjas gali leisti iškviešti šalį dalyvauti posėdyje nurodytu laiku net ir savaitgalį, per valstybines šventes ar dieną, kuri paprastai nėra darbo diena, teisme arba paties teisėjo namuose, kurie tokiais atvejais yra atviri visuomenei.

Visais skubiais atvejais teisėjas, posėdžiaujantis nagrinėjant bylą supaprastinto proceso tvarka, gali įpareigoti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, dėl kurių nėra pateikiamas įtikinamas prieštaravimas ar kurios yra pateisinamos atsižvelgiant į kilusį ginčą. Teisėjas taip pat gali priimti sprendimą dėl sunkumų, susijusių su teismo sprendimo ar kito vykdytino dokumento vykdymu. Jeigu supaprastinto proceso tvarka nagrinėjama byla susijusi su sunkumais dėl nutarties ar teismo sprendimo vykdymo, jurisdikciją turi priemonės vykdymo vietos teismas.

Pirmininkaujantis teisėjas arba jį pakeičiantis teisėjas visada gali įpareigoti taikyti laikinąsias ar taisomąsias priemones, kurios yra būtinos siekiant užkirsti kelią gresiančiam žalai arba nutraukti akivaizdžiai neteisėtą pažeidimą. Siekdamas neleisti, kad įrodymai būtų prarasti, teismas gali įpareigoti taikyti bet kokią tyrimo priemonę, kuri gali būti būtina, įskaitant liudytojų išklausymą.

Yra daug specialiųjų teisės aktų nuostatų, kuriose konkrečiais atvejais numatytos laikinosios arba prevencinės priemonės (pavyzdžiui, turto nuoma, jungtinė nuosavybė, bendra nuosavybė, paveldėjimas, sutuoktinių turto teisinis režimas ir kt.). Paprastai specialiosios jurisdikcijos taisyklės nustatomos įstatymo, kuriuo teismas įgaliojamas imtis tokios priemonės, tekste. Bendros taisyklės dėl jurisdikcijos nėra, išskyrus tai, kad jurisdikcija imtis laikinųjų apsaugos priemonių paprastai tenka teismo pirmininkui, kuris nagrinėja ginčo esmę.

Jeigu nėra numatyta speciali procedūra, šalis, norinti, kad priemonė būtų taikoma, turi kreiptis į teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti skubius prašymus.

Atsižvelgiant į nagrinėjamą sumą, bylą nagrinės taikos teisėjas (*juge de paix* – iki 10 000 EUR) arba supaprastinta tvarka nagrinėjamų bylą teisėjas (*juge des référés*) apylinkės teisme (*tribunal d'arrondissement*). Jie turi bendrą jurisdikciją įpareigoti taikyti prevencines arba taisomąsias priemones siekiant užkirsti kelią gresiančiam žalai arba nutraukti akivaizdžiai neteisėtą pažeidimą.

Apskritai būti atstovaujama advokato nėra privaloma.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Paprastai teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones tik tais atvejais, jeigu, teismo nuomone, jų tikrai reikia arba klausimas yra skubus.

Jeigu kreditorius prašo leidimo areštuoti turtą, teismas privalo patikrinti, ar, remiantis jo gautais dokumentais ir paaiškinimais, reikalavimas bent iš esmės yra pagrįstas.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Laikinosios apsaugos priemonės gali būti susijusios su visu asmens kilnojamuoju turtu. Areštas negali būti taikomas tik tam tikriems daiktams, kurie laikomi būtinais kasdieniam pragyvenimui.

Pagal Liuksemburgo teisę leidžiama areštuoti darbo užmokestį, atlyginimą ir alternatyvias pajamas (pensijas, pajamas iš savarankiškos veiklos ir kt.).

Areštas niekada netaikomas tai pajamų daliai, kuri laikoma būtina pragyvenimui.

Kreditorius negali areštuoti nekilnojamojo turto. Tokiam areštui reikalingas galutinis teismo sprendimas.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Daugeliu atvejų teismas, kuris nurodo imtis priemonės, nurodo jos sukeliamas pasekmes. Jis gali nustatyti savo nutarties terminą arba apriboti ją konkrečiu turtu ar veiksmais.

Jeigu teismas leidžia taikyti areštą pagal vienos iš šalių pateiktą *ex parte* prašymą, teisės aktuose nustatyti terminai, per kuriuos teismui turi būti pateikiamas prašymas dėl patvirtinimo (*demande de validation*). Jeigu per tą laiką dėl patvirtinimo nesikreipiama, areštas automatiškai netenka galios.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Pagal teisės aktus teismai įgaliojami taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kad laikinai sureguliuotų tarp šalių kilusį ginčą, kol teismo proceso pabaigoje bus priimtas galutinis sprendimas dėl bylos esmės.

Kaip yra nusprendęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, tokiomis priemonėmis „siekiama išlaikyti faktinę arba teisinę padėtį siekiant apsaugoti teises, kurias prašoma pripažinti teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės“.

Laikinių apsaugos priemonių taip pat gali būti imamasi siekiant neleisti, kad situacija pablogėtų.

Praktiškai tokios priemonės leidžia kreditoriams apsisaugoti nuo nesumokėjimo rizikos naudojant vieną iš dviejų būdų: skolininkams neleidžiama disponuoti savo turtu arba turtas suvaržomas, taigi jei jis pereina kitam asmeniui, skolą galima išieškoti iš kitų šio turto įgijėjų.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Jeigu laikinąją apsaugos priemonę nurodo taikyti teismas po rungimosi principu grindžiamos procedūros, ją galima skųsti. Tačiau jai apskųst numatytas tik 15 dienų terminas nuo sprendimo įteikimo dienos.

Sprendimai, priimti atsakant į *ex parte* prašymą, neskundžiami. Šalis, mananti, kad priemonė buvo pritaikyta klaidingai, gali prašyti teismo taikyti naują prevencinę priemonę, kuri sustabdo priemonės, kurią buvo nurodyta taikyti pagal ankstesnį *ex parte* prašymą, veikimą.

Susijusios nuorodos

<http://www.legilux.lu/>

Paskutinis naujinimas: 03/05/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismų tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Malta

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Toliau nurodytos įvairios apsaugos priemonės:

turto aprašymo orderis;

poėmio orderis;

poėmio veikiančioje įmonėje orderis;

leidimas taikyti apribojimus turtui;

įpareigojimas neišvykti;

jūrų laivo arešto orderis;

orlaivio arešto orderis;

draudimas atlikti tam tikrus veiksmus.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

Šios priemonės reglamentuotos Maltos įstatymų 12 skyriaus 829 ir paskesniuose straipsniuose. Kai kuriais atvejais taip pat gali būti taikomos specialiuji įstatymų nuostatos.

2.1 Procedūra

Kad būtų pritaikyta viena iš minėtų priemonių, ieškovas turi pateikti priesaiką patvirtintą pareiškimą, kuriame privalo nurodyti įsiskolinimo kilmę ar reikalavimo, kurį siekiama užtikrinti, pobūdį. Jeigu siekiama atgauti skolą ar įsipareigojimas gali būti įvykdytas sumokant tam tikrą pinigų sumą, ją privaloma nurodyti ieškinyje.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Šiuos orderius išduoda teismas. Turto aprašymo orderio ar įpareigojimo neišvykti, nurodant atsakovo priesaiką, Maltos magistratų teismas ar žemesnės instancijos Gozo magistratų teismas negali išduoti. Be to, poėmio ar turto apribojimo orderiai negali būti išduodami siekiant užtikrinti teises ar ieškinius valstybei. Poėmio ar turto apribojimo orderiai negali būti išduodami siekiant užtikrinti teises ir ieškinius ginkluotųjų pajėgų nariams ar bet kokiam Maltos vyriausybės nuomojamam laivui, jei šis asmuo yra Maltoje kartu su ginkluotuosiomis pajėgomis ar laivu, kuriam priklauso. Poėmio ar turto apribojimo orderiai negali būti išduodami siekiant užtikrinti teises ir ieškinius dispečeriams, jūreiviams ar kitiems reguliariai registruojamiems asmenims, jei laivas, kuriam tas asmuo priklauso, yra gavęs muitinės leidimą, ir bet kokio rango inžinieriui, dirbančiam bet kokiame garlaivyje.

Visais atvejais būtina vadovautis Maltos įstatymų 12 skyriaus 829 ir paskesniais straipsniais. Kai kuriais atvejais gali būti taikomos specialiuji įstatymų nuostatos.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Šias priemones galima taikyti ir nekilnojajam, ir kilnojamajam turtui. Gali būti išduodamas orderis daryti poėmį veikiančioje įmonėje. arešto kaip laikinosios priemonės orderis gali būti išduodamas ilgesniems nei 10 m laivams ir orlaiviams.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jų poveikis priklauso nuo priemonės pobūdžio, tačiau paprastai nei kilnojamojo, nei nekilnojamojo turto negalima parduoti ar perduoti tretiesiems asmenims. Turto aprašymo orderis gali būti išduotas siekiant užtikrinti teisę į kilnojamąjį turtą, – tokiu atveju, kad ieškovas galėtų pasinaudoti šia teise, jam gali būti naudinga, kad šis turtas išliktų esamoje vietoje ar esamos būklės. Kai išduodamas nekilnojamojo turto poėmio orderis, kancleris paima iš skolininko pareiškime nurodytą daiktą ar daiktus. Poėmio veikiančioje įmonėje orderis taikomas tam, kad būtų išsaugotas visas veikiančios įmonės turtas, įskaitant licencijas ir įmonės prestižą, ir užtikrinta, kad šie dalykai nebūtų iš dalies ar visiškai parduoti ir įmonė nuolat veiktų; vis dėlto bet kokių atvejų teismas negali patenkinti prašymo išduoti orderį, jei yra įsitikinęs, kad mokėtiną sumą galima užtikrinti kitomis priemonėmis. Tačiau jūrų laivo ar orlaivio areštas taikomas, kad būtų sulaikytas ilgesnis nei 10 m skolininko jūrų laivas ar orlaivis, kad jį sulaikytų jo buvimo vietos institucija ir kad ši institucija neperleistų šio laivo ar orlaivio ir neleistų skolininkui realizuoti ar perleisti viso ginčijamo turto ar jo dalies, atsisakyti teisių į jį arba perleisti šių teisių kitam asmeniui. Orderio, kuriuo uždraudžiama atlikti tam tikrus veiksmus, tikslas – neleisti asmeniui atlikti veiksmų, kurie galėtų pakenkti orderio prašusiam asmeniui.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Kiekviena apsaugos priemonė galioja 15 dienų nuo tos dienos, kurią teismo sprendimas įgyja *res iudicata* galią, kol teismas nepanaikina sprendimo arba kol šalis neatsiima prašymo taikyti apsaugos priemonę.

4 Ar yra galimybė priemonę apskūsti?

Šių priemonių negalima apskūsti. Tačiau gali būti išduotas priešinis orderis. Tokiu atveju atsakovas, kuriam taikoma apsaugos priemonė, gali pateikti apsaugos priemonę patvirtinusiame teismui prašymą arba, jei byla iškelta teisme, šis asmuo gali paduoti bylą nagrinėjančiam teismui prašymą dėl apsaugos priemonės dalies ar jos visos atšaukimo dėl vienos iš toliau nurodytų priežasčių:

jeigu apsaugos priemonė nebegalioja;

jeigu išnyksta viena iš įstatyme nustatytų apsaugos priemonės taikymo sąlygų;

jeigu yra kitų tinkamų apsaugos priemonių asmens, prašusio taikyti šią priemonę, reikalavimui užtikrinti, pritaikius kokią nors kitą apsaugos priemonę, arba

jeigu teismas yra įsitikinęs, kad reikalavimas bus tinkamai užtikrintas ta kita apsaugos priemone;

jeigu įrodoma, kad ginčijama suma nėra akivaizdžiai pagrįsta arba yra pernelyg didelė;

jeigu teismas nusprendžia, kad suteikta apsauga yra pakankama;

jeigu įrodoma, kad atitinkamomis aplinkybėmis būtų nepagrįsta palikti galioti visą apsaugos priemonę ar jos dalį arba jeigu visa apsaugos priemonė ar jos dalis yra nebereikalinga ar nebepateisinama.

Paskutinis naujinimas: 22/03/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Nyderlandai

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Kokių rūšių priemonės gali būti taikomos?

Priemonės yra dviejų rūšių: laikinosios apsaugos priemonės ir prevencinės priemonės.

Laikinosios apsaugos priemonės – tai tokios, kurios taikomos prieš teismui priimančiam sprendimą dėl bylos esmės. Teismo sprendimu dėl bylos esmės laikinoji apsaugos priemonė gali būti patvirtinta arba panaikinta.

Prevenčinės priemonės skirtos užtikrinti, kad skolininkas įvykdytų savo įsipareigojimus. Taikant šias priemones, kreditoriai gali apsisaugoti nuo pavojaus negauti to, kas jiems priklauso.

Teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones ir prevencines priemones skolininko turtui. Pagal įstatymą, prieš priimančiam teismo sprendimą ir dar net prieš iškeliant bylą, kreditorius turi teisę taikyti tam tikras priemones, kuriomis siekiama apsisaugoti teises, kurias galima įgyvendinti tik priėmus teismo sprendimą. Taip siekiama neleisti kitai šaliai padaryti taip, kad kreditoriaus teisė susigrąžinti skolą taptų iliuzinė, pavyzdžiui, parduodant prekes, jas nuslepiančią, atiduodant arba apsunčiant įkeitimu ar hipoteka.

1.1 Laikinosios apsaugos priemonės

Laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos bylose, kuriose būtent ir siekiama jas taikyti, arba nagrinėjant bylą iš esmės.

Laikiniesiems įpareigojimams santuokos nutraukimo bylose taikomos specialios taisyklės.

1.2 Prevencinės priemonės

A. Areštas (*conservatoir beslag*)

Teismas gali leisti kreditoriui areštuoti skolininko turtą, kad jis būtų išsaugotas, kol bus nustatyta areštą taikančio asmens reikalaujama teisė.

Areštas būna keturių rūšių, kurios išvardytos toliau.

Areštas, taikomas siekiant surinkti gautinas sumas (*conservatoire verhaalsbeslagen*). Turtas areštuojamas teismui priėmus sprendimą, kad būtina patenkinti piniginių reikalavimų.

Areštas siekiant atiduoti kilnojamąjį daiktą arba pristatyti prekes (*conservatoir beslag tot afgifte van roerende zaken of levering van goederen*). Šiuo atveju areštas taikomas skolininkui siekiant užtikrinti savininko arba naudos gavėjo, turinčio teisę į pristatymą, teisių išlaikymą.

Ikiteisminis santuokinio turto areštas (*conservatoir marital beslag*) Jei sutuoktinis nori nutraukti santuoką, reikalauja separacijos (gyvenimo skyrium) arba panaikinti bendrą jungtinę sutuoktinių nuosavybę, jis gali prašyti taikyti šį areštą siekdamas neleisti, kad turtas būtų pašalintas iš bendro turto, dar prieš jį paskirstant.

Areštas siekiant išsaugoti įrodymus (*conservatoir bewijsbeslag*). Šio arešto tikslas – išsaugoti įrodymus.

B. Pasauga

Ši priemonė paprastai susijusi su atvejais, kai kyla pavojus, kad areštuoti daiktai dings. Areštą prašančio taikyti asmens prašymu teismas įpareigoja areštuotus ar areštuotinus daiktus perduoti teismo paskirtam saugotojui.

Pasaugą taip pat galima nurodyti taikyti atskirai nuo arešto.

C. Administravimas

Jei dėl turto nuosavybės vyksta ginčas, teismas gali paskirti jo administratorių. Pavyzdžiui, vyksta ginčas dėl bendrovės pristatymo teisės. Bendrovės prekių areštas arba pasauga galėtų sukludinti jai tęsti veiklą. Administratorius gali valdyti bendrovę, kol nagrinėjama byla.

D. Plombavimas ir aprašymas

Jei tai leidžia rajono teismas (*kantonrechter*), notaras gali užplombuoti palikimui priskiriamas prekes arba tam tikrą bendrąją nuosavybę valdomą turtą.

Advokato dalyvavimo nereikalaujama. Ši priemonė taikoma retai. Jos gali prašyti, pavyzdžiui, paveldėtojai, gyvas likęs sutuoktinis arba registruotasis partneris, vykdytojai, taip pat asmenys, turintys (ribotas) teises į bendrai valdomos nuosavybės dalį.

Prašymai atplombuoti turtą taip pat pateikiami rajono teismui.

Minėtų asmenų prašymu, be kita ko, rajono teismas gali įpareigoti notarą aprašyti turtą. Advokato dalyvavimo nereikalaujama. Šia priemone siekiama nustatyti turto dydį (ir vertę). Prašymą galima pateikti kartu su prašymu užplombuoti arba atplombuoti turtą. Taikant šią priemonę, trumpai aprašomas visas palikėjo turtas ir įsipareigojimai, o jei šalis to prašo – nustatoma kilnojamojo turto vertė. Jei šalims nepavyksta susitarti dėl sertifikuoto (-ų) vertintojo (-ų) paskyrimo, vertintoją (-us) skiria notaras.

1.3 Laikinas vykdymas

Jei reikalaujama, teismas savo sprendimą gali paskelbti laikinai vykdytinu visais atvejais, nebent įstatymo nustatyta kitaip arba dėl bylos pobūdžio reikia priimti kitokį sprendimą. Jei tai nenustatyta įstatymu, nutarties dėl laikino vykdymo turi prašyti ieškovas. Teismas negali jos priimti savo iniciatyva. Teismo sprendimas, kuris paskelbtas laikinai vykdytinu, gali būti įvykdytas iš karto, net jei dėl šio sprendimo pareiškiamas prieštaravimas, apeliacinis ar kasacinis skundas. Nutartis dėl vykdymo gali būti susijusi su visu teismo sprendimu arba jo dalimi. Teismo sprendimas taip pat gali būti įvykdytas prieš tai jo nepaskelbus laikinai vykdytinu, nors, padavus apeliacinį skundą, jo vykdymas bus sustabdytas. Jei teismo sprendimas paskelbiamas laikinai vykdytinu, jį galima toliau vykdyti arba net pradėti vykdyti po to, kai jis apskundžiamas apeliacine tvarka.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

A. Areštas

Areštas taikomas apylinkės teismo teisėjo, nagrinėjančio prašymą taikyti laikinąsias priemones, leidimu. Prašymą leisti taikyti areštą pateikia advokatas. Teisėjas paprastai gali remtis ieškovo reikalavimais. Paprastai skolininkas neišklausomas. Dažniausiai teismo nutartis priimama tą pačią dieną. Jei tai piniginis reikalavimas, teismas nustato sumą, kurią leidžiama areštuoti. Teismas gali nurodyti pateikti užstatą, skirtą dėl arešto galimai atsiradusiai žalai atlyginti.

Areštas uždedamas, kai antstolis įteikia raštą. Jei vėliau paaiškėja, kad areštą prašęs taikyti asmuo jį taikė nepagrįstai, jis gali būti įpareigotas atlyginti žalą. Dėl procedūros, per kurią prašoma taikyti areštą, patiriamos išlaidos: pavyzdžiui, žyminis mokestis (<http://www.rechtspraak.nl/>), išlaidos advokatui (<http://www.advocatenorde.nl/>) ir antstolio mokesčiai (<http://www.kbvg.nl/>).

B. Pasauga

Areštą taikančios šalies prašymu pasaugą nurodo taikyti apylinkės teismo teisėjas, nagrinėjantis prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Šalis, kurios turtui taikomas areštas, ir visi kiti suinteresuotieji asmenys išklaunami, nebent tai neįmanoma dėl susiklosčiusių aplinkybių. Nutartis neskundžiama. Teismas gali nurodyti pateikti užstatą.

Apylinkės teismo teisėjas, nagrinėjantis prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones, gali įpareigoti pasaugą taikyti atskirai nuo arešto.

Dėl procedūros, per kurią prašoma taikyti pasaugą, patiriamos išlaidos, pavyzdžiui: žyminis mokestis (<http://www.rechtspraak.nl/>), išlaidos advokatui (<http://www.advocatenorde.nl/>) ir antstolio mokesčiai.

C. Administravimas

Suinteresuotojo asmens prašymu apylinkės teismo teisėjas, nagrinėjantis prašymus dėl laikinųjų apsaugos priemonių, paskiria ginčijamo turto administratorių. Priemonė nesusijusi su jokių taikomu areštu. Joks turtui nustatytas areštas neriboja administratoriaus įgaliojimų. Priemonė gali būti taikoma visų rūšių prekėms, kilnojamajam ir nekilnojamajam turtui ir turtinėms teisėms. Administravimu iš esmės siekiama užtikrinti tęstinį įmonių prekių valdymą pasitelkiant nepriklausomą trečiąjį asmenį, pavyzdžiui, kol nagrinėjama byla.

Dėl procedūros, per kurią prašoma paskirti administratorių, patiriamos išlaidos, pavyzdžiui: žyminis mokestis (<http://www.rechtspraak.nl/>), išlaidos advokatui (<http://www.advocatenorde.nl/>) ir administratoriaus darbo užmokestis.

D. Laikinosios apsaugos priemonės

Bylos dėl laikinųjų apsaugos priemonių gali būti nagrinėjamos visiškai atskirai nuo bylos dėl esmės ir po bylos dėl laikinųjų apsaugos priemonių visai nebūtina kelti bylos dėl esmės.

Prašymus dėl laikinųjų apsaugos priemonių nagrinėjantis apylinkės teismo teisėjas turi jurisdikciją taikyti laikinąją apsaugos priemonę, jei taikytina, visose bylose. Rajono teismo teisėjas taip pat turi jurisdikciją tose bylose, kuriose jis turi priimti sprendimą dėl bylos esmės. Be įprastos teritorinės jurisdikcijos, papildomą jurisdikciją turi teismas, kurio veiklos teritorijoje numatoma taikyti priemonę. Byloje dėl laikinųjų priemonių gali būti prašoma kiekvieno įsakymo ar draudimo, kurio galima prašyti nagrinėjant bylą iš esmės. Piniginiai reikalavimai leidžiami tam tikromis sąlygomis (žr. 2.2 skirsnį).

Bylose, kuriose nagrinėjami prašymai taikyti laikinąsias priemones, ieškovui turi padėti advokatas. Atsakovui gali padėti advokatas. Rajono teismo nagrinėjamos bylose šalys gali dalyvauti be advokato. Vykdomas žodinis procesas ir jis nėra formalus. Paprastai teismo sprendimas priimamas per kelias savaites. Teismas gali savo iniciatyva paskelbti, kad laikinoji apsaugos priemonė yra laikinai vykdytina. Žodis „laikinas“ reiškia, kad pagal teisinius reikalavimus teismo sprendimą galima pakeisti. Nagrinėjant bylą iš esmės, gali būti priimtas kitoks sprendimas.

Dėl šios procedūros patiriamos tokios išlaidos: žyminis mokestis (<http://www.rechtspraak.nl/>), antstolio mokesčiai (<http://www.kbvg.nl/>), o ieškovas patiria advokato dalyvavimo išlaidas (<http://www.advocatenorde.nl/>).

Laikinąsias apsaugos priemones taip pat gali būti leidžiama taikyti nagrinėjant bylą iš esmės, ir jos taikomos, kol byla nagrinėjama. Prašomos laikinosios apsaugos priemonės turi būti susijusios su pagrindinėje byloje pareikštu ieškiniu. Ši procedūra taikoma retai.

Bylose dėl santuokos nutraukimo laikinus draudimus prašoma taikyti per visą procedūrą ir dar šiek tiek laiko po jos užbaigimo. Pavyzdžiui, jie taikomi santuokiniam būstui, kasdienio naudojimo prekėms, prekėms vaikams ir vieno iš sutuoktinių išlaikymui, kurį mokės kitas sutuoktinis.

Šių priemonių prašoma atskiru prašymu, prieš iškeliant bylą dėl santuokos nutraukimo, kol ji nagrinėjama arba ją jau išnaginėjus, iki kol šios priemonės nustoja galioti. Žodinė proceso dalis turi būti pradėta ne vėliau kaip trečią savaitę po prašymo padavimo, o teismas nedelsdamas priima sprendimą.

Dėl šios procedūros patiriamos tokios išlaidos: žyminis mokestis (<http://www.rechtspraak.nl/>) ir išlaidos advokatui (<http://www.advocatenorde.nl/>).

E. Laikinas vykdymas

Įprasta tvarka nagrinėjamos bylose teismas ieškovo prašymu gali paskelbti, kad visas sprendimas ar jo dalis gali būti laikinai vykdytina, nebent įstatymo nustatyta kitaip, arba to reikia dėl bylos pobūdžio. Teismas gali nustatyti laikino vykdytinumo sąlygą – užstato pateikimą. Teismas savo iniciatyva bylose dėl laikinųjų apsaugos priemonių taip pat gali paskelbti sprendimą laikinai vykdytinu. Tas pats taikoma, jei paduodamas skundas.

2.2 Pagrindinės sąlygos

A. Areštas

Prašyme turi būti pateikta tam tikra informacija: taikytino arešto pobūdis ir prašymo pateikėjo nurodoma teisė, o jei tai piniginis reikalavimas – dar ir (maksimali) jo suma. Be to, atsižvelgiant į taikytiną areštą, būtina įrodyti, ar nuogastavimas dėl turto pasisavinimo yra pagrįstas. Nereikalaujama, kad būtų skubus interesas.

B. Pasauga

Jei prašymą pateikia areštą taikantis asmuo, nereikalaujama taikyti skubos procedūrą. Tačiau bylose dėl laikinųjų priemonių ieškovas turi turėti skubų interesą. Nebūtina įrodyti pasisavinimo baimės.

C. Administravimas

Administravimas susijęs su bylomis dėl laikinųjų priemonių, todėl ieškovas privalo turėti skubų interesą. Nebūtina įrodyti pasisavinimo baimės.

D. Laikinosios apsaugos priemonės

Bylose dėl laikinųjų apsaugos priemonių ieškovas turi turėti skubų interesą, teismas įvertina šalių interesus, o priimtu sprendimu numato laikinąją apsaugos priemonę. Skubus ieškovo interesas neturi būti susijęs su aplinkybėmis, susijusiomis su atsakovu. Reikalavimas gali būti ginčijamas arba ginčytinas.

Griežtesni reikalavimai taikomi piniginių reikalavimų priimtinumui bylose dėl laikinųjų apsaugos priemonių. Skubiam ieškovo interesui taikoma papildoma kontrolė, nors vertinant interesus reikės atsižvelgti ir į gražinimo negalimumo pavojų (dėl kurio laikinąją priemonę gali būti atsisakyta taikyti). Visuose apylinkių teismuose gali būti keliamos bylos dėl laikinojo skolos išieškojimo, jei reikalavimai nebuvo ginčyti arba jų negalima pagrįstai ginčyti ir jie kyla iš sutarties dėl pristatytų prekių ir (arba) suteiktų paslaugų.

Laikinosioms apsaugos priemonėms, taikomoms bylose dėl santuokos nutraukimo ir kitose bylose dėl esmės, reikalavimai, susiję su bylos ginčytinumu ar skubumu, netaikomi. Neturi reikšmės ir pasisavinimo baimė.

E. Laikinas vykdymas

Netaikytina

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

Prevencinių priemonių tikslas – išlaikyti *de facto* arba *de jure* padėtį, siekiant išsaugoti teises (į žalos atlyginimą). Laikinių apsaugos priemonių tikslas – sukurti *de facto* arba *de jure* padėtį prieš priimant sprendimą dėl bylos esmės.

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

A. Areštas

Iš esmės areštą galima taikyti visų rūšių prekėms, išskyrus turtą, skirtą viešosioms paslaugoms, ir daiktus, nurodytus Civilinio proceso kodekso 447, 448 ir 712 straipsniuose (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*). Arešto neleidžiama taikyti darbo užmokesčio daliai ir kitiems reikalavimams atlikti periodinius mokėjimus. Areštas gali būti taikomas ribotai teisei, taip pat turto daliai. Tokiu atveju šio turto arešto taisyklės taikytinos *mutatis mutandis* (Civilinio proceso kodekso 707 straipsnis).

B. Pasauga

Kilnojamas turtas, kuris nėra registruotas.

C. Administravimas

Visos prekės, teisė į kurias yra ginčijama.

D. Laikinosios apsaugos priemonės

Visų rūšių prekėms gali būti taikomas reikalavimas, reiškiamas bylose dėl laikinųjų apsaugos priemonių, arba laikinas reikalavimas, reiškiamas bylose dėl esmės.

E. Laikinas vykdymas

Netaikytina

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

A. Areštas

Pritaikius areštą, areštuotas turtas įšaldomas. Asmuo, kurio turtui pritaikytas areštas, negali jo parduoti, atiduoti, apsunkinti naudojimąsi turtu, jį išnuomoti ir pan. Negalėjimas disponuoti turtu yra santykinis: jis galioja tik to asmens, kuris taiko areštą, atžvilgiu. Jei areštas uždedamas skolininkui iš kitų asmenų priklausančioms pinigų sumoms ar turtui, asmuo, kurio turimam skolininko turtui taikomas toks areštas, taip pat turi susilaikyti nuo tolesnio šių sumų mokėjimo ar turto perdavimo. Tačiau sąžiningas trečiasis asmuo (įgijėjas) tam tikromis sąlygomis yra apsaugotas. Jei areštas uždedamas skolininkui iš kitų asmenų priklausančioms sumoms ar turtui, asmuo, kurio turimam skolininko turtui taikomas areštas, privalo nurodyti, ką jis valdo asmens, kuriam taikomas turto areštas, vardu. Už areštuotų prekių paslėpimą baudžiama.

B. Pasauga

Už prekių, kurioms taikoma pasauga, paslėpimą baudžiama.

C. Administravimas

Prekes pavedama administruoti administratoriui.

D. Laikinosios apsaugos priemonės

Paprastai jų laikymasis užtikrinamas nustatant įpareigojimą mokėti periodinę baudą.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

A. Areštas

Teismas, leisdamas taikyti areštą, visada privalo nurodyti laikotarpį, per kurį turi būti pareikštas reikalavimas pagrindinėje byloje. Jei pagrindinė byla dar neiškelta, teismas leidime taikyti areštą nurodo bent aštuonių dienų laikotarpį nuo arešto uždėjimo, per kurį būtina pareikšti pagrindinį ieškinį. Pagrindine byla galima laikyti tik bylą dėl vykdytinos nutarties dėl reikalaujamos sumos, kuriai, kaip apsidraudimo priemonė, buvo taikomas areštas, sumokėjimo. Tuo metu teismas asmens, kurio prekės areštuotos, arba kito suinteresuotojo asmens prašymu gali panaikinti areštą. Jei teismo nustatytas laikotarpis praleidžiamas, areštas nustoja galioti.

Areštas tampa vykdytinas, kai tik areštą taikantis asmuo gavo vykdytiną teismo nutartį ir ji įteikiama šaliai, kurios turtui taikomas areštas (o jei tai yra skolininkui iš kitų asmenų priklausantis turtas, taip pat ir trečiajam asmeniui).

Jei reikalavimas pagrindinėje byloje neatšaukiamai atmetamas, areštas nustoja galioti. Areštas gali būti panaikintas šalies, kurios turtui jis taikomas, prašymu.

B. Pasauga

Pasaugą gali panaikinti teismas, nagrinėjantis prašymus taikyti laikinąsias priemones, jei to prašo kiekviena suinteresuotoji bylos dėl laikinųjų priemonių šalis.

Šis teismas prireikus sprendžia, kuriai šaliai saugotojas turi perduoti turtą. Panaikinus areštą, kuriuo grindžiama pasauga, panaikinama ir pasauga. Tada saugotojas perduoda turtą šaliai, kurios turtui taikomas areštas. Kai šalis, turinti teisę į turtą, nustatoma teismo sprendimu, kuris įsiteisėjo arba paskelbtas laikinai vykdytinu, saugotojas perduoda turtą šiam asmeniui.

C. Administravimas

Jei teisme dar nepareikštas ieškinyje pagrindinėje byloje, jį privaloma paduoti per teismo nustatytą laikotarpį. Jei šis laikotarpis praleidžiamas, administravimas pasibaigia.

Kai įsiteisėjusiu arba laikinai vykdytinu teismo sprendimu nustatoma šalis, turinti teisę į turtą, administratorius perduoda turtą šiam asmeniui. Administravimas panaikinamas bendru šalių sprendimu, o vienos iš šalių prašymu tai padaro teisėjas, nagrinėjantis prašymus dėl laikinųjų apsaugos priemonių.

D. Laikinosios apsaugos priemonės

Laikinosios priemonės taikomos, kol teismas priima sprendimą dėl bylos esmės.

Teismas byloje dėl laikinųjų priemonių taip pat gali apriboti priemonių galiojimo laiką arba nustatyti joms sąlygą, kad per nustatytą laikotarpį turi būti iškelta byla dėl esmės. Laikinieji įpareigojimai, taikomi bylose dėl esmės, taip pat nebetaikomi, jei pagrindinė byla baigiama anksčiau.

Laikinieji draudimai, taikomi bylose dėl santuokos nutraukimo, dar gali galioti kurį laiką po santuokos nutraukimo. Jie gali būti keičiami arba panaikinami.

Laikinieji draudimai, taikyti prieš iškeliant bylą dėl santuokos nutraukimo, nustoja galioti, jei prašymas dėl santuokos nutraukimo nepateikiamas per keturias savaites nuo sprendimo dėl laikinųjų įpareigojimų taikymo priėmimo.

E. Laikinas vykdymas

Vykdydamą gali sustabdyti apeliacinis teismas. Vykdydamą taip pat galima sustabdyti vykdymo procesu.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Bendrosios taisyklės

Dėl teismo sprendimo galima pateikti prieštaravimą, paduoti apeliacinį arba kasacinį skundą.

Prieštaravimą galima pateikti teismui, priėmusiam sprendimą už akių, ir jį per keturias savaites (kurios skaičiuojamos įvairiai) gali pateikti už akių nuteista šalis.

Apeliacinį skundą (jei suma viršija 1750 EUR) pralaimėjusi šalis gali paduoti apeliaciniam teismui per tris mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo.

Kasacinį skundą pralaimėjusi šalis gali paduoti Nyderlandų Aukščiausiajam Teismui (*Hoge Raad der Nederlanden*) per tris mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo pirmąją ir aukščiausiąją instanciją arba apeliacinę instanciją.

Nutartį galima apskųsti apeliaciniam teismui ir kasacine tvarka Nyderlandų Aukščiausiajam Teismui.

leškovas ir byloje dalyvavę suinteresuotieji asmenys apeliacinį skundą turi paduoti per tris mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo, o kiti suinteresuotieji asmenys – per tris mėnesius nuo pranešimo apie teismo sprendimą dienos.

Kasacinį skundą per tris mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo gali paduoti viename iš žemesnės instancijos teismų dalyvavusios šalys.

Dėl šių teisių gynimo priemonių vykdymas sustabdomas, nebent teismo sprendimas paskelbtas laikinai vykdytinu.

A. Areštas

Leidimas taikyti areštą negali būti apskųstas apeliacine tvarka (Civilinio proceso kodekso 700 straipsnio 2 dalis). Areštą taikantis asmuo gali paduoti apeliacinį skundą, o vėliau ir kasacinį skundą dėl sprendimo atimesti reikalavimą.

B. Pasauga

Jeį pasaugą prašo taikyti areštą taikantis asmuo, nutarties negalima apskųsti apeliacine tvarka.

leškovas gali paduoti apeliacinį skundą, o vėliau ir kasacinį skundą dėl reikalavimo atmetimo.

Dėl nutarties dėl laikinųjų apsaugos priemonių galima pateikti prieštaravimą, pareikšti apeliacinį arba kasacinį skundą.

C. Administravimas

Dėl nutarties dėl turto administravimo galima pateikti prieštaravimą, paduoti apeliacinį ir kasacinį skundą.

D. Laikinosios apsaugos priemonės

Dėl laikinųjų įpareigojimų, taikomų bylose dėl laikinųjų apsaugos priemonių ar bylose dėl esmės galima pateikti prieštaravimą, paduoti apeliacinį ir kasacinį skundą. Bylose dėl santuokos nutraukimo nustatytų laikinųjų įpareigojimų neleidžiama skųsti nei apeliacine, nei kasacine tvarka.

E. Laikinas vykdymas

Jeį teismo sprendimas nepaskelbiamas laikinai vykdytinu, šio paskelbimo vis vien galima reikalauti apeliacine arba kasacine tvarka, taip pat vykdymo procese. Jeį teismo sprendimas paskelbiamas laikinai vykdytinu, apeliacinio teismo teisėjas gali sustabdyti jo vykdymą. Padavus kasacinį skundą, to padaryti neįmanoma. Vykdydamą taip pat gali būti sustabdytas vykdymo procesu.

Paskutinis naujinimas: 01/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (PL) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapyjūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Lenkija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Priemonės pobūdis priklauso nuo reikalavimo, kurį prašoma užtikrinti, pobūdžio. Pagal Civilinio proceso kodekso (*kodeks postępowania cywilnego*) 747 straipsnį piniginiai reikalavimai užtikrinami:

areštuojant kilnojamąjį turtą, darbo užmokestį ir atlyginimus, į banko sąskaitą nukreiptus reikalavimus ar kitus reikalavimus, taip pat kitą daiktinę teisę;

įkeičiant subjekto, kuriam taikoma prievolė, nekilnojamąjį turtą privalomąja hipoteka;

nustatant draudimą disponuoti nekilnojamuoju turtu arba jį įkeisti, jei jis neįtrauktas į žemės ir hipotekos registrą, arba jei jo žemės ir registro įrašas prarastas arba sunaikintas;

įkeičiant laivą arba statomą laivą laivo hipoteka;

nustatant draudimą disponuoti bendrai valdoma teise į patalpas;

nustatant administravimą subjekto, kuriam taikoma prievolė, įmonei, žemės ūkio valdai arba verslui ar jo daliai, taip pat subjekto, kuriam taikoma prievolė, žemės ūkio valdai ar jos daliai.

Jeį užtikrinamas nepiniginis reikalavimas, teismas nustato tokį užstatą, kuris, jo nuomone, yra tinkamas konkrečiu atveju, neatmesdamas priemonių, skirtų piniginiams reikalavimams užtikrinti, taikymo (Civilinio proceso kodekso 755 straipsnis). Visų pirma teismas gali:

nustatyti tam tikras šalių ar bylos dalyvių teises ir pareigas, kol bus nagrinėjama byla;

nustatyti draudimą disponuoti daiktais ar teisėmis, kurios yra bylos dalykas;

sustabdyti vykdymo procesą ar kitą procesą, kurio tikslas – įvykdyti teismo sprendimą;

sureguliuoti vaikų (nepilnamečių) globos ir bendravimo su vaikais klausimus;

įpareigoti padaryti atitinkamą įrašą žemės ir hipotekos registre ar kitame atitinkamame registre.

Pasirenkant užstato pateikimo formą, turi būti atsižvelgiama į bylos šalių ar dalyvių interesus siekiant užtikrinti tinkamą teisę turinčio subjekto teisinę apsaugą ir pernelyg neapsunkinti subjekto, kuriam taikoma prievolė.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Byla dėl užstato pateikimo keliama:

bylos šalies ar dalyvio prašymu, pateiktu teismui, turinčiam jurisdikciją nagrinėti bylą pirmąja instancija. Jei šio teismo negalima nustatyti, jurisdikciją turi vietos, kurioje turi būti vykdomas sprendimas ar įgyvendinamas užstatas, teismas, arba nesant šio pagrindo, arba jei sprendimas dėl užstato vykdytinas skirtingų teismų jurisdikcijoje, Varšuvos sostinės apylinkės teismas (*sąd rejonowy*). Byloje pateiktą prašymą dėl užstato nagrinėja tos instancijos teismas, kuriame nagrinėjama byla, išskyrus atvejus, kai tai yra Aukščiausiasis Teismas (*Sąd Najwyższy*). Tokiais atvejais pirmosios instancijos teismas sprendžia, ar reikėtų pateikti užstatą (Civilinio proceso kodekso 734 straipsnis);

savo iniciatyva tais atvejais, kai byla gali būti keliami *ex officio* (Civilinio proceso kodekso 732 straipsnis).

Prašymai taikyti užstatą pateikiami raštu. Jie turėtų atitikti procesiniams dokumentams keliamus reikalavimus, nurodant pateikiamo užstato formą, o jei tai piniginis reikalavimas, taip pat ir užstato dydį (kuris negali viršyti pateikto reikalavimo sumos, apskaičiuotos kartu su palūkanomis nuo sprendimo dėl užstato priėmimo dienos, taip pat kartu su užstato pateikimo išlaidomis, be to, į šią sumą gali įeiti numatomos bylinėjimosi išlaidos), ir prašymą pagrindžiančias aplinkybes. Jei prašymas taikyti užstatą pateikiamas prieš iškeliant bylą, taip pat reikėtų trumpai apibūdinti bylos dalyką (Civilinio proceso kodekso 736 straipsnis).

Užstatas gali būti pateiktas prieš iškeliant bylą arba ją nagrinėjant. Po to, kai turintis teisę subjektas gavo vykdomąjį dokumentą, užstatas gali būti pateikiamas tik jei juo siekiama užtikrinti reikalavimą, kurio įvykdymo terminas dar nesibaigė (Civilinio proceso kodekso 736 straipsnio 2 dalis).

Jei užstatas pateikiamas dar prieš iškeliant bylą, teismas nustato terminą, iki kada reikėtų pateikti pareiškimą dėl bylos iškėlimo, nes kitaip užstatas bus panaikintas (Civilinio proceso kodekso 733 straipsnis).

Prašymus taikyti užstatą būtina išnagrinėti nepagrįstai nedelsiant, per vieną savaitę nuo jų pateikimo teisme dienos, nebent specialiosiose nuostatose numatyta kitaip. Jei įstatyme numatyta, kad prašymai nagrinėjami teismo posėdyje, teismo posėdžio datą reikėtų paskirti per vieną mėnesį nuo prašymo pateikimo dienos (Civilinio proceso kodekso 733 straipsnis).

Užstatas pateikiamas teismo sprendimu.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Užstato gali būti prašoma visose teismo arba arbitražo teismo nagrinėjamosse civilinėse bylose (Civilinio proceso kodekso 730 straipsnis).

Užstato pateikimo sąlygos: reikalavimas ir teisinis interesas pateikti užstatą turi būti pagrįsti. Teisinis suinteresuotumas pateikti užstatą yra tuo atveju, jei bus neįmanoma ar labai sunku įvykdyti priimtą teismo sprendimą arba bylos tikslo bus neįmanoma arba labai sunku pasiekti nepateikus užstato (Civilinio proceso kodekso 7301 straipsnis).

Užstato tikslas negali būti reikalavimo patenkinimas, nebent įstatyme nustatyta kitaip (Civilinio proceso kodekso 731 straipsnis).

Teismas gali nustatyti sprendimo dėl užstato įvykdymo sąlygą – teisę turintis subjektas turi pateikti užstatą, kad užtikrintų subjekto, kuriam taikoma prievolė, reikalavimus, kylančius dėl sprendimo dėl užstato įvykdymo, išskyrus atvejus, kai teisę turintis subjektas yra valstybės išdas ir jei užstatas pateikiamas reiškiant reikalavimus dėl išlaikymo, neįgalumo pensijos ar sumų, nesumokėtų darbuotojui bylose, susijusiose su darbo teise, tačiau ši dalis neturi viršyti viso mėnesinio darbuotojo darbo užmokesčio (Civilinio proceso kodekso 739 straipsnis).

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Užstatas gali būti taikomas:

kilnojamajam turtui;

darbo užmokesčiui ir atlyginimams;

reikalavimams, nukreiptiems į banko sąskaitą, ar kitiems reikalavimams, ar kitoms turtinėms teisėms;

kilnojamajam turtui;

laivams ar statomiems laivams;

bendrosios nuosavybės teisei į patalpas;

įmonei ar žemės ūkio valdai, įmonės verslui ar jo daliai, taip pat žemės ūkio valdos daliai.

Užstatas negali būti taikomas daiktams, skoloms ar teisėms, į kurias negali būti nukreiptas vykdymas. Greitai gendančios prekės gali būti užstatas, jei subjektas, kuriam taikomas įpareigojimas, neturi kito turto, kuriuo galėtų užtikrinti teisę turinčio subjekto reikalavimus, o prekes galima greitai parduoti.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Pagrindinis bylos dėl užstato tikslas – užtikrinti, kad teisę turintis subjektas (dažniausiai kreditorius) būtų apsaugotas nuo galimų neįgiamų delsimo padarinių teismo nagrinėjamosse bylose ir pagerinti teisę turinčio subjekto padėtį vykdymo bylose, jei teismo bylos ir užstato dalykas yra vykdytinas reikalavimas. Tam tikromis ribotomis aplinkybėmis užstatas taip pat gali leisti teisę turinčiam subjektui gauti išmokas grynaisiais.

Be to, užstatas gali būti priemonė reaguoti į prievolę turinčio subjekto veiksmus, nenaudingus teisę turinčio subjekto pagrįstiems interesams.

Užstato padariniai prievolę turinčiam subjektui skiriasi, atsižvelgiant į užstato pateikimo formą, ir gali būti tokie:

jei areštuojamas kilnojamasis turtas, šio turto valdymas po arešto neturi poveikio tolesnei bylos eigai, o vykdymo byla dėl areštuoto kilnojamojo turto taip pat gali būti keliami pirkėjui;

jei įmonės ar žemės ūkio valdos savininko banko sąskaita yra areštuojama kaip užstatas, įpareigotasis subjektas gali pasiimti tik teismo nurodytas sumas, skirtas einamajam darbo užmokesčiui ir atlyginimams sumokėti, taip pat išskaičiuojamiesiems mokesčiams ir kitoms įstatymo nustatytoms sumoms bei pridėtinėms išlaidoms apmokėti;

ribotai galima panaudoti kitas skolas ir areštuotas turtnines teises (panaudojimo būdą nustato teismas);

antstolis parduoda visus areštuotus daiktus kartu su teisėmis į finansines priemones, registruotas vertybinių popierių sąskaitoje ar kitoje sąskaitoje, kaip ji suprantama pagal Prekybos finansinėmis priemonėmis taisyklės, ir gauta suma deponuojama teismo depozitinėje sąskaitoje;

nustatoma draudimas disponuoti nekilnojamuoju turtu ir bendra nuosavybe turima teise į patalpas arba suvaržyti šį turtą ar teisę;

laivui arba statomam laivui nustatoma laivo hipoteka;

prievolę turintis subjektas netenka valdymo teisių ir paskiriamas administratorius, o pajamos iš administravimo panaudojamos kaip užstatas;

bylose, susijusiose su išlaikymu, prievolę turintis subjektas privalo sumokėti konkrečią vienkartinę ar periodinę sumą teisę turinčiam subjektui.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Prievolę turintis subjektas gali bet kada prašyti panaikinti arba pakeisti teisiškai privalomą sprendimą pateikti užstatą, jei išnyksta arba pasikeičia užstato pateikimo priežastis (Civilinio proceso kodekso 742 straipsnis).

Užstatas panaikinamas, jei:

prievolę turintis subjektas įneša teisę turinčio subjekto prašyme dėl užstato prašomą užstato sumą į teismo depozitinę sąskaitą;

ieškiny ar prašymas teisėtai grąžinamas arba atmetamas;

ieškiny ar prašymas atmetamas arba byla nutraukiama;

teisę turintis subjektas iškėlus bylą neprašo patenkinti viso reikalavimo arba prašo patenkinti kitus reikalavimus, bet ne prieš iškeliant bylą užtikrintą reikalavimą;

įsiteisėja teismo sprendimas, kuriuo patenkinamas užtikrintas reikalavimas (užstatas panaikinamas praėjus vienam mėnesiui po teismo sprendimo įsiteisėjimo);

teisę turintis subjektas neprašo taikyti kitų vykdymo priemonių per dvi savaites nuo teismo sprendimo, kuriuo patenkinamas reikalavimas, įsiteisėjimo dienos bylose, kuriose užstatas buvo pateiktas areštuojant kilnojamąjį turtą, darbo užmokestį ir atlyginimus, reikalavimus, nukreiptus į banko sąskaitą, ar kitus reikalavimus, kitą turtingą teisę arba paskiriant administratorių prievolę turinčio subjekto įmonei ar žemės ūkio valdai arba prievolę turinčio subjekto įmonei ar jos dalį sudarančiam verslui ar žemės ūkio valdos daliai.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Ir teisę turintis subjektas, ir prievolę turintis subjektas gali apskųsti pirmosios instancijos teismo sprendimą dėl užstato (Civilinio proceso kodekso 741 straipsnis).

Paskutinis naujinimas: 08/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Portugalija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Laikinosios ir apsaugos priemonės yra apsauginių priemonių rūšys; šias priemones galima taikyti pateikus prašymą teismui pradėti bylą dėl apsauginių priemonių. Laikina teisių apsauga gali būti užtikrinama ne tik teismui nagrinėjant bylą dėl apsauginių priemonių, nes Portugalijos teisinėje sistemoje numatytos kitos laikinosios priemonės, kurios taikomos tam tikrose teisinėse situacijose, pavyzdžiui:

laikinosios priemonės, kurios taikomos bylose dėl draudimo nustatymo arba teisių atėmimo;

laikinas turto administravimas, kai turto savininkas nežinomas;

administratoriaus paskyrimas *ad litem*;

priemonės, reikalingos palikimo turtui apsaugoti, kai nežinomas turto paveldėtojas.

Apsauginių priemonių paskirtis – pašalinti *periculum in mora* (pavojų, kad delsimas priimti teismo sprendimą atsirastų didelė ar neatitaisoma žala teisei, kurią siekiama įgyvendinti) ir užtikrinti veiksmingą galutinio teismo sprendimo vykdymą (plg. Civilinio proceso kodekso 2 straipsnį).

Teismas imasi veiksmų, kad taikytų tam tikras priemones, jeigu tikisi arba numato, kad jo preliminarus sprendimas sutaps su galutiniu sprendimu.

Išskyrus atvejus, kai priimama nutartis dėl pareigos pareikšti ieškinį panaikinimo, procedūra apsauginėms priemonėms nustatyti pradeda bylose, susijusiose su apsaugotomis teisėmis (Civilinio proceso kodekso 364 straipsnis), o šios procedūros paskirtis – atsižvelgiant į prielaidą, kad pagrindinėje byloje priimtas sprendimas bus palankus pareiškėjui, užtikrinti jo rezultatų apsaugą arba juos laikinai numatyti.

Atsižvelgiant į *periculum in mora* teismui suteikiama teisė preliminariai supaprastinta tvarka išnagrinėti materialinius teisinius santykius, o tik po to juos nagrinėti išsamiau ir ilgiau; kai šio preliminarus nagrinėjimo rezultatas yra palankus pareiškėjui, siekiant apsaugoti nuo kilusio pavojaus priemonės taikomos.

Apsauginių priemonių paskirtis – užtikrinti praktinių bylinėjimosi rezultatų apsaugą, išvengti didelės žalos arba numatyti teisės įgyvendinimą (hipotetinės priemonės), užtikrinant kuo didesnę interesų, susijusių su greitu bylos nagrinėjimu ir teisiniu tikrumu, pusiausvyrą.

Portugalijos civilinio proceso teisėje nustatytos dvi rūšių apsauginės priemonės:

bendrosios apsauginės priemonės;

specialiosios apsauginės priemonės.

Bendrosios apsauginės priemonės reglamentuojamos Civilinio proceso kodekso 362 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad asmuo, kuris pagrįstai baiminasi dėl kito asmens veiksmų, galinčių padaryti didelę ir neatitaisomą žalą jo teisėms, tuo atveju, jeigu nė viena įstatyme nustatyta apsauginė priemonė nėra tinkama byloje, gali prašyti taikyti atitinkamą apsauginę ar prevencinę priemonę, kad užtikrintų veiksmingą teisės, kuriai kyla pavojus, įgyvendinimą. Pareiškėjo interesas gali būti pagrįstas esama teise arba teise, kuri bus patvirtinta priėmus sprendimą nagrinėjamoje ar išnagrinėtoje byloje dėl faktų nustatymo.

Bendrosios apsauginės priemonės netaikomos siekiant apsaugoti nuo žalos pavojaus, kuriam kelias užkertamas taikant kurią nors specialiąją priemonę.

Specialiosios apsauginės priemonės aiškiai išvardytos Civilinio proceso kodekse arba atskirame teisės akte.

Portugalijos civilinio proceso kodekse nustatytos šios konkrečios apsauginės priemonės:

laikinas nuosavybės teisių atkūrimas;

įmonės sprendimų galiojimo sustabdymas;

laikinas išlaikymas;

laikina kompensacija;

areštas;

draudimas imtis naujų veiksmų;

daiktų konfiskavimas.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

Asmuo, kuris įrodo pagrįstą baiminimąsi dėl kito asmens veiksmų, galinčių padaryti didelę ir neatitaisomą žalą jo teisėms, gali prašyti taikyti atitinkamą apsauginę ar prevencinę priemonę, kad užtikrintų veiksmingą teisės, kuriai kyla pavojus, įgyvendinimą. Pareiškėjo interesas gali būti pagrįstas esama teise arba teise, kuri bus patvirtinta priėmus sprendimą nagrinėjamoje ar išnagrinėtoje byloje dėl faktų nustatymo.

Šios rūšies priemonės taikomos, jeigu yra rimta tikimybė, kad teisė yra tikra, ir pakankamai pagrįstai baiminamasi, kad ši teisė bus pažeista. Tačiau teismas gali atsakyti taikyti priemones, jeigu dėl tokio priemonių taikymo atsakovas patirtų gerokai didesnių nuostolių, nei pareiškėjas siekia išvengti naudodamas priemonę.

Bendrųjų apsauginių priemonių, kaip papildomų priemonių, naudojimas taip pat priklauso nuo to, ar yra nustatyta specialioji apsauginė priemonė, kurią tiktu taikyti konkrečioje situacijoje.

Todėl nespacialiosioms apsauginėms priemonėms, nustatytoms Civilinio proceso kodekso 362 straipsnyje, taikomi šie teisiniai reikalavimai:

akivaizdus teisės buvimas;

pagrįsta baimė, kad dėl kito asmens veiksmų gali būti padaryta didelė ir neatitaisoma žala pareiškėjo teisėms (*periculum in mora*);

praktinė apsauginės ar prevencinės priemonės nauda siekiant užtikrinti veiksmingą teisės, kuriai kyla pavojus, įgyvendinimą;

priemonės, kurią siekiama taikyti, neturi apimti kitos apsaugos procedūros.

Sprendžiant priemonių taikymo klausimą reikia apibendrintų – *summamaria cognitio* – įrodymų, patvirtinančių rimtą tikimybę, kad užtikrinta teisė yra tikra (*fumus bonis juris*), ir pagrįsto baiminimosi, kad paprastas delsimas iki galo išspręsti ginčą gali sukelti neatitaisomą arba sunkiai atitaisomą žalą (*periculum in mora*). Teisėjas turi būti įsitikinęs, kad sprendimas pagrindinėje byloje bus palankus pareiškėjui, nes taikant apsaugines priemones akivaizdžiai kišamasi į atsakovo teisinio gyvenimo sferą.

Toliau aprašomos specialiosios apsauginės priemonės.

Laikinas nuosavybės teisių atkūrimas. Jeigu turtas iš savininko buvo atimtas naudojant fizinį smurtą, jis, nurodymas su valdymu, apiplėšimu ir fiziniu smurtu susijusius faktus, gali prašyti laikinai grąžinti turtą. Teisėjas gali priimti nutartį dėl nuosavybės teisių atkūrimo neiškviesdamas ar neišklaUSDamas kaltininko, jeigu, išnagrinėjęs įrodymus, mano, kad pareiškėjui turtą valdė ir šį valdymą prarado dėl fizinio smurto.

Įmonės sprendimų galiojimo sustabdymas. Jeigu kurios nors rūšies asociacija ar įmonė priima įstatymui, įstatams ar steigiamajai sutarčiai prieštaraujančius sprendimus, bet kuris partneris per 10 dienų terminą (kuris pradedamas skaičiuoti nuo susirinkimo, kuriame buvo priimti sprendimai, dienos arba dienos, kurią pareiškėjas apie juos sužinojo, jeigu jis nebuvo tinkamai informuotas apie susirinkimą) gali prašyti sustabdyti šių sprendimų įgyvendinimą. Pareiškėjas privalo įrodyti savo, kaip partnerio, statusą ir tai, kad įgyvendinus sprendimus gali būti padaryta didelė žala. Prie prašymo pridedama susirinkimo, kuriame buvo priimti sprendimai, protokolo kopija, išskyrus metinių visuotinių akcininkų susirinkimų protokolų kopijas; vietoj šio protokolo kopijos galima pateikti dokumentinius priimto sprendimo įrodymus.

Laikinas išlaikymas. Teisę į išlaikymą turintis asmuo gali prašyti nustatyti mėnesinę išlaikymo išmoką, kurią jis turėtų gauti kaip laikiną išlaikymą, jeigu dar nebuvo išmokėta galutinė išlaikymo išmoka. Gavęs prašymą dėl laikino išlaikymo, teismas nustato posėdžio datą ir informuoja šalis, kad jos privalo asmeniškai atvykti į teismo posėdį arba paskirti specialius įgaliojimus dalyvauti teismo posėdyje turintį atstovą. Gynybos argumentai pateikiami per teismo posėdį ir teisėjas siekia, kad šalis susitartų dėl išlaikymo nustatymo, o vėliau toks susitarimas patvirtinamas teismo sprendimu.

Jeigu kuri nors šalis nedalyvauja arba jeigu nepavyksta sudaryti susitarimo, teisėjas prieš paskelbdamas žodinį sprendimą liepia surinkti įrodymus ir glaustai nurodo tokių įrodymų rinkimo motyvus.

Laikina kompensacija. Atsiradus pagrindui reikalauti išmokėti kompensaciją dėl mirties arba kūno sužalojimo, sužalojimus patyrusi šalis ir asmenys, kurie gali turėti teisę gauti išlaikymą iš sužalojimus patyrusios šalies, taip pat asmenys, kuriems auka mokėjo išlaikymą dėl giminytės ryšių, gali prašyti priteisti laikiną kompensaciją už sužalojimą, kuri nustatoma kaip mėnesinė atitinkamos pinigų sumos įmoka. Teisėjas taiko prašomą priemonę, jeigu jam pateikiami išlaikymo poreikį dėl patirtų sužalojimų pagrindžiantys įrodymai ir atsakovo prievolės išmokėti kompensaciją įrodymai. Laikiną nuostolių atlyginimo tvarką teismas nustato nešališkai; laikinai atlyginti nuostoliai įskaičiuojami į galutinę priteistų nuostolių sumą. Ši taisyklė taikoma ir tais atvejais, kai ieškinyje dėl nuostolių atlyginimo taip pat reikalaujama atlyginti nuostolius, kurie gali iš esmės pakenkti sužalojimus patyrusios šalies pragyvenimui arba apsirūpinimui gyvenamuoju būstu. Pirmiau nurodytos aplinkybės, susijusios su laikinu išlaikymu, *mutatis mutandis* taikomos nustatant ir šią priemonę.

Areštas. Areštas leidžia kreditoriui, kuris pagrįstai bijo prarasti turtą, kuriuo užtikrinamas jo reikalavimas, gauti teismo nutartį dėl daiktų arešto. Arešto pareiškėjas pateikia faktus, kuriais įrodo ieškinio buvimo tikimybę ir pagrindžia tariamą baimę, pateikia areštuotinių daiktų sąrašą ir visą tyrimui atlikti reikalingą informaciją. Prašydamas areštuoti pirkėjui priklausantį skolininko turtą, pareiškėjas, jeigu toks pirkimo sandoris nebuvo ginčijamas teisme, vis tiek pateikia faktus, kuriais įrodo ginčo tikimybę.

Išnagrinėjęs įrodymus, nutartis dėl arešto priimama neišklausant kitos šalies, jeigu nustatoma, kad teisiniai reikalavimai yra tenkinami.

Pareiškėjas, kuris prašo areštuoti laivus ar jų krovinį, turi ne tik įvykdyti bendrojo reikalavimus, bet ir įrodyti, kad, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį, areštas yra leistinas. Šiuo atveju laivas ar jo krovinyje neareštuojamas, jeigu skolininkas nedelsdamas pateikia kreditoriui priimtą užstatą arba jeigu teismas per dvi dienas nusprendžia uždrausti laivui išplaukti iki bus pateiktas užstatas.

Draudimas imtis naujų veiksmų. Visi asmenys, manantys, kad jų išimtinė teisė į turtą arba teisė į bendrąją nuosavybę, arba bet kuri kita daiktinė ar asmeninė, naudojimo ar nuosavybės teisė yra pažeidžiama dėl tam tikrų veiksmų atlikimo arba paslaugos teikimo ir dėl to yra jiems nuostolinga arba gali sukelti nuostolių, per 30 dienų nuo minėtos teisės pažeidimo fakto išaiškėjimo dienos gali prašyti nedelsiant sustabdyti veiksmų atlikimą ar paslaugų teikimą. Pareiškėjas šią priemonę gali taikyti ne kreipdamasis į teismą, o tiesiogiai prašydamas darbų vykdytojo ar paslaugų teikėjo, arba atsakingo asmens ar jo pavaduotojo nutraukti veiksmus; šiuo atveju turi dalyvauti du liudytojai. Ši neteisminė draudimo priemonė negalioja, jeigu per penkias dienas nesikreipiama į teismą prašant ją patvirtinti.

Daiktų sulaikymas. Kai yra pagrįsta baimė, kad kilnojamas arba nekilnojamas turtas arba dokumentai bus prarasti, paslėpti arba iššvaistyti, galima prašyti daiktus sulaikyti. Šis sulaikymas yra susijęs su ieškiniu dėl daiktų aprašymo arba nuosavybės teisių į sulaikytus daiktus įrodymu. Daiktų sulaikymo gali prašyti bet kuris asmuo, suinteresuotas daiktų ar dokumentų išsaugojimu, tačiau byloje, kuriose pateikiami reikalavimai dėl paveldimo turto aprašymo, prašymą dėl sulaikymo gali pateikti tik kreditoriai. Pareiškėjas privalo pateikti glaustus teisės į daiktus įrodymus ir pagrįsti faktus, kuriais grindžia savo baiminimąsi dėl daiktų praradimo ar išieškojimo. Jeigu teisės į daiktus statusas priklauso nuo nagrinėjamos bylos arba iškeltos bylos, pareiškėjas turi teismą įtikinti, kad atitinkamas prašymas iš tikrųjų yra pagrįstas. Gavęs prašomus įrodymus, teisėjas nustato priemones, jeigu mano, kad nesulaikius daiktų pareiškėjo interesams gali kilti didelis pavojus.

2.1 Procedūra

Išskyrus draudimą imtis naujų veiksmų, kuris gali būti nustatytas nesikreipiant į teismą, pradinis veiksmus atliekant neteisimine tvarka, vėliau kreipiantis į teismą dėl šios priemonės patvirtinimo, visos kitos apsauginės priemonės yra pagrįstos pradinio prašymo pateikimu teismui, kuriame pareiškėjas pateikia glaustus kylančio pavojaus įrodymus ir pagrindžia savo baimę dėl žalos. Šiame prašyme pateikiamas liudytojų sąrašas (kurį turi sudaryti ne daugiau kaip penki liudytojai) ir kiti reikalaujami įrodymai.

Gavęs prašymą, teisėjas sprendime dėl priemonės taikymo gali panaikinti pareiškėjo pareigą pareikšti pagrindinį ieškinį, jeigu, susipažinęs su bylos medžiaga, (teisėjas) mano, kad saugotina teisė yra tikra, o taikoma priemonė yra tinkama siekiant galutinai išspręsti ginčą. Šia išimtimi gali būti remiamasi iki galutinio teismo posėdžio pabaigos; jeigu byla nagrinėjama ne pagal rungimosi principą, atsakovas gali prieštarauti pareigos pareikšti pagrindinį ieškinį panaikinimui ir ginčyti taikomą priemonę.

Pareigos pareikšti pagrindinį ieškinį panaikinimo tvarka *mutatis mutandis* taikoma laikinam nuosavybės teisių atkūrimui, įmonės sprendimų galiojimo sustabdymui, laikinam išlaikymui, draudimui atlikti naujus statybos darbus ir kitoms atskiruose teisės aktuose nurodytoms priemonėms, kurios, atsižvelgiant į jų pobūdį, padeda galutinai išspręsti ginčą.

Kai įstatyme nenustatyta, kad priemonė turi būti nustatyta neišklausius atsakovo, teismas ji išklauso, išskyrus atvejus, kai išklausion atsakovą priemonės tikslams arba veiksmingumui kiltų didelis pavojus.

Jeigu ieškovas išklausionas prieš pradėdam taikyti priemonę, atsakovas per dešimt dienų nuo nutarties taikyti priemonę priėmimo dienos šaukiamas į teismą pareikšti prieštaravimų. Kai atsakovas jau gavo šaukimą į pagrindinę bylą, šaukimas į teismą pakeičiamas pranešimu..

Pasibaigus terminui prieštaravimams pareikšti ir išklausion atsakovą, atitinkamais atvejais renkami teismo reikalaujami arba nustatyti įrodymai.

Jeigu priemonę ketinama taikyti neišklausius atsakovo, jam apie sprendimą pranešama tik ją priėmus. Gavęs pranešimą, atsakovas turi teisę paduoti bendro pobūdžio skundą dėl nutarties taikyti priemonę, jeigu mano, kad, atsižvelgiant į kitus faktus, ji neturėtų būti taikoma. Atsakovas taip pat gali pareikšti prieštaravimą, jeigu nori pateikti faktus ar įrodymus, į kuriuos teismas neatsižvelgė ir kuriais remiantis gali būti paneigti apsauginės priemonės taikymo

pagrindai arba sušvelninta taikoma priemonė. Atsakovas gali bet kuriais pirmiau išvardytais būdais ginčyti sprendimą panaikinti pareigą pareikšti ieškinį. Jeigu atsakovas pareiškia prieštaravimą, teismas privalo nuspręsti, ar anksčiau nustatytą priemonę išlaikyti, sušvelninti arba panaikinti. Šis sprendimas ir, kai taikytina, pareigos pareikšti ieškinį išlaikymas arba panaikinimas gali būti skundžiamas apeliacine tvarka ir teismas, atsižvelgdamas į tokį skundą, kai tinkama, savo iniciatyva priima nutartį rinkti reikalingus arba nustatytus įrodymus.

Teritorinės jurisdikcijos klausimai reglamentuojami Civilinio proceso kodekso 78 straipsnyje, pagal kurį:

prašymai dėl daiktų arešto ir sulaikymo gali būti teikiami teismui, kuriame turi būti iškelta susijusi byla, arba turto buvimo vietos teismui, arba, jeigu turtas yra keliose apylinkėse, vienos iš apylinkių teismui;

prašymas uždrausti imtis naujų veiksmų teikiamas vietas, kurioje turi būti atliekamas veiksmas, jurisdikciją turinčiam teismui;

prašymai dėl kitų apsauginių priemonių teikiami jurisdikciją turinčiam teismui, kuriame turi būti pareikštas susijęs ieškiny.

Jeigu pareiga pareikšti ieškinį nepanaikinama, procesiniai dokumentai nedelsiant pridedami prie pareikšto ieškinio; jeigu ieškiny buvo pareikštas kitame teisme, procesiniai dokumentai persiunčiami tam teismui, kuris tuomet turi išimtinę jurisdikciją bylą nagrinėti toliau.

Jeigu apsaugines priemones prašoma taikyti nagrinėjant ieškinį, tokius prašymus reikėtų pateikti teismui, kuris nagrinėja atitinkamą ieškinį, išskyrus atvejus, kai ieškiny nagrinėjamas apeliacine tvarka; tokiu atveju bylos sujungiamos tik baigus nagrinėti prašymą dėl apsauginių priemonių arba pagrindinės bylos medžiagą perdavus pirmosios instancijos teismui.

Advokato atstovavimas būtinas, kai priemonės vertė viršija 5 000 EUR arba kai leidžiama paduoti skundą.

Apsauginių priemonių vertė nustatoma taip:

laikinas išlaikymas ir laikina kompensacija – reikalaujamą mėnesio įmokos dydį padauginant iš dvylikos;

laikinas nuosavybės teisių atkūrimas – pagal daikto, kuris buvo atimtas iš savininko, vertę;

įmonės sprendimų galiojimo sustabdymas – pagal nuostolių dydį;

draudimas imtis naujų veiksmų ir nespacialiosios apsauginės priemonės – pagal nuostolių, kurių siekiama išvengti, sumą;

areštas – pagal užtikrinamo ieškinio vertę;

daiktų sulaikymas – pagal sulaikomų daiktų vertę.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Vertindamas apsauginės priemonės nustatymo kriterijus, teismas visada turi išnagrinėti, ar baimė, kuri nurodoma, yra pagrįsta, ar teisė smarkiai gali būti pažeista ir ar sudėtinga bus vėliau atkurti pažeistą teisę. Teismas, siekdamas apsaugoti teisę, kuriai gresia pažeidimo pavojus, taip pat įvertina, ar konkrečioje byloje tinka taikyti apsaugos arba laikinąją priemonę. Teismas turi nustatyti, kad bet koks delsimas padidina teisės pažeidimo pavojų. Teismas taip pat nagrinėja, ar byla priklauso nuo faktiškai ar galimai pareikšto ieškinio arba ieškinio, kuris bus pareikštas ateityje, kai šis ieškiny pagrįstas užtikrinama teise.

Šios procedūros metu teismas supaprastinta tvarka (t. y. ne tokia griežta tvarka, kokia yra taikoma įprasto proceso metu) renka įrodymus, kuriais remdamasis nusprendžia, kad teisė, kurią reikia apsaugoti, yra tikra ir esama pakankamai pagrįstos baimės, kad ji bus pažeista.

Dėl kitų sąlygų, kurių reikia laikytis nustatant konkrečias apsaugines priemones, žr. atsakymą į 1 ir 2 klausimus.

Visos apsauginės priemonės laikomos skubiomis ir su jomis susiję klausimai nagrinėjami pirmiausia, kitus neskubius teismo veiksmus atidedant vėlesniam laikui, be to, sprendimas dėl priemonių pirmąją instanciją turi būti priimamas ne ilgiau nei per du mėnesius arba, jeigu atsakovui nesiunčiamas šaukimas į teismą, per 15 dienų.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Apsauginės priemonės, išskyrus įstatyme nustatytas absoliučias ir santykinės išimtis, gali būti taikomos teisėms, taip pat kilnojamajam ir nekilnojamajam turtui.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Kadangi apsaugines priemones nustato teismai, jos yra privalomos visiems viešiesiems ir privatiems subjektams ir yra viršesnės už bet kurios kitos institucijos nustatytas priemones (Portugalijos Respublikos Konstitucijos 205 straipsnio 2 dalis). Kiekvienas asmuo, kuris pažeidžia nustatytą apsauginę priemonę, baudžiamas bauda už tyčinį nepaklūsnumą, nepaisant jam taikomų tinkamų priverstinio vykdymo priemonių.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Nepaisant to, ar pareiškėjas atleidžiamas nuo pareigos pareikšti pagrindinį ieškinį, apsaugos priemonė panaikinama ir, jei ji buvo nustatyta, pasibaigia: jeigu pareiškėjas nepareiškia ieškinio, su kuriuo yra susijusi priemonė, per 30 dienų nuo pranešimo apie galutinę ir neskundžiamą nutartį, kuria nustatoma priemonė, įteikimo dienos;

jeigu pareiškus ieškinį procesas sustabdomas daugiau nei 30 dienų dėl pareiškėjo aplaidumo;

jeigu galutiniu ir neskundžiamu sprendimu ieškiny atmetamas;

jeigu atsakovas išteisinamas, o pareiškėjas laiku nepareiškia jokie kito ieškinio, kad pasinaudotų anksčiau pareikšto ieškinio teikiama nauda;

nelikus teisės, kurią siekia apsaugoti pareiškėjas.

Nepaisant prievolės įrodyti paskirstymo šalims taisyklių, galutinai įsiteisėjus neskundžiamai nutarčiai dėl apsauginės priemonės arba pareigos pareikšti ieškinį panaikinimo, atsakovui pranešama, kad bet koks ieškiny, kuriuo ginčijamas apsaugotos teisės buvimas, turi būti pareikštas per 30 dienų nuo pranešimo įteikimo, priešingu atveju taikoma priemonė yra laikoma neatskiriamu ginčo aspektu.

Ta pati sankcija taikoma, kai pareiškus ieškinį procesas sustabdomas ilgiau nei 30 dienų dėl pareiškėjo aplaidumo arba atsakovo išteisinimo ir pareiškėjas nepareiškia jokie kito ieškinio, kad pasinaudotų anksčiau pareikšto ieškinio teikiama nauda.

Taikomų priemonių galiojimo pabaiga priklauso nuo pareiškėjo pareikšto ieškinio pagrįstumo, kuris nustatomas galutiniu ir neskundžiamu teismo sprendimu.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Įprasti skundai yra priimami, kai bylos vertė yra didesnė nei teisme, kuriam skundžiamas sprendimas, taikoma vertė, o ginčijamas sprendimas yra nepalankus skundą padavusiai šaliai atsižvelgiant į daugiau nei pusę šios sumos. Taip pat visada galima apskųsti sprendimus, susijusius su apsauginių priemonių verte, remiantis tuo, kad priemonės vertė viršija teisme, kuris priėmė ginčijamą sprendimą arba preliminariai atsisakė nagrinėti preliminarūs prašymus dėl apsauginių priemonių, taikomą ribą.

Sprendimus, kuriais panaikinama pareiga pareikšti ieškinį, galima apskųsti tik kartu paduodant skundą dėl sprendimų, susijusių su prašoma priemone; sprendimai dėl pareigos pareikšti ieškinį panaikinimo yra galutiniai ir neskundžiami.

Aukščiausiajam Teismui, nedarant poveikio byloms, kuriose skundą visada galima paduoti, negalima paduoti skundų dėl sprendimų taikyti apsaugines priemones, įskaitant sprendimus, kuriais panaikinama pareiga pareikšti ieškinį.

Bet kuri byla pralaimėjusi šalis ir asmuo, kuris nėra bylos šalis, tačiau patyrė tiesioginių faktinių nuostolių dėl apsauginės priemonės taikymo, gali ginčyti tą priemonę.

Jurisdikciją nagrinėti skundą turi teismo apylinkės, kurioje veikia ginčijamą sprendimą priėmęs teismas, antrosios instancijos teismas.

Skundas turi būti paduodamas per 15 dienų nuo pranešimo apie sprendimą dienos. Jeigu skundas taip pat yra susijęs su pateiktų įrodymų vertinimu iš naujo, šis terminas pratęsiamas 10 dienų.

Skundas dėl nutarties, kuria visiškai atmetama priemonė arba nustatoma, kad priemonė nebus taikoma, turi stabdomąjį poveikį. Kitais atvejais skundas tokio poveikio neturi.

Papildoma informacija

Papildomą informaciją galima gauti šiose svetainėse:

[Teisingumo portalas](#)

[Teisingumo politikos generalinis direktoratas](#)

[CITIUS portalas](#)

[Teisinių dokumentų duomenų bazė](#)

[Portugalijos oficialusis leidinys](#)

Paskutinis naujinimas: 30/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Rumunija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Įvairių rūšių prevencinės priemonės yra prevencinis ir teisminis konfiskavimas ir prevencinis areštas. Prevencinės priemonės – tai procesinis įšaldymas ir teismo įpareigojimai, taikomi skolininko turtui, siekiant neleisti priešingai šaliai sunaikinti atitinkamo turto, jį perleisti ar sumažinti.

Prevencinis konfiskavimas – tai skolininko turto, kurį galima nustatyti, įšaldymas siekiant išieškoti iš šio turto, kai kreditorius gaus vykdytiną dokumentą.

Civilinio proceso kodekse yra numatytos įvairios specialios nuostatos dėl civilinių laivų prevencinio konfiskavimo procedūros.

Teisminis konfiskavimas – turto įšaldymas, paskiriant pareigūną jį saugoti.

Teismas gali taikyti konfiskavimą, jei iškeliami byla dėl turto ar kitos viršesnės daiktinės teisės, turto nuosavybės teisės arba bendrai valdomo turto naudojimo ar valdymo, o teismas turi jurisdikciją tvirtinti teisminį turto konfiskavimą.

Prevencinis areštas gali būti taikomas pinigams, vertybiniais popieriais ar kitam nustatomam kilnojamajam nematerialiam turtui, kurį skolininkui yra skolingas trečiasis asmuo.

Vykdomasis areštas – tai netiesioginio vykdymo forma, kai išieškomi pinigai, vertybiniai popieriai ar kitas kilnojamas nematerialus turtas, kurį galima nustatyti.

Kai kurie pirmosios instancijos teismo sprendimai yra *teisiškai laikinai vykdytini*, jei jų tikslas – nustatyti tėvų valdžios įgyvendinimą, teisę palaikyti asmeninius santykius su nepilnamečiu ir nustatyti nepilnamečio gyvenamąją vietą; darbo užmokestį, nedarbingumo pašalpą; kompensaciją už nelaimingą atsitikimą darbe; metinę rentą, išlaikymo prievoles; išmokas vaikams ir pensijas; kompensaciją mirties, kūno sužalojimo ar pakenkimo sveikatai atveju; nedelsiamą remontą; užplombavimą, atplombavimą ar sudaryti aprašą; reikalavimus, susijusius su valdymu; teismo sprendimus dėl motyvų, kuriais remdamasis atsakovas pripažįsta ieškovo reikalavimus ir pan. Šie teismo sprendimai yra laikinai vykdytini.

Teismas gali pripažinti laikinai vykdytinais teismo sprendimus dėl turto.

Kai pateikiami įrodymai, bet kuris asmuo, suinteresuotas tuo, kad būtų skubiai duoti asmens parodymai, parengta eksperto išvada ar nustatyta tam tikro turto būklė arba pripažintas reikalavimas, faktinės aplinkybės ar teisė, turi teisę prieš iškeliant bylą ir jos nagrinėjimo metu prašyti rinkti šiuos įrodymus.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Jei taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, būtina priimti sprendimą siekiant pripažinti įpareigojimą įšaldyti skolininko turtą ar sumas, kurias galima nustatyti. Nutartis gali priimti tik pirmosios instancijos teismas, turintis jurisdikciją byloje (teisminis konfiskavimas, prevencinis areštas) arba bylą nagrinėjantis pirmosios instancijos teismas ar teismas, kurio veiklos teritorijoje yra turtas (teisminis konfiskavimas). Tokiose specialiose bylose advokato dalyvavimas neprivalomas. Teismo sprendimus dėl prevencinio konfiskavimo ir prevencinio arešto vykdo antstolis. Konfiskavimo pareigūnas gali parengti visus išsaugojimui ir administravimui būtinus dokumentus, gauti visas gautinas pajamas ir mokėtinas sumas ir sumokėti esamas skolas, taip pat pagal vykdytiną nutartį nustatytas skolas. Numatomos išlaidos yra tik žyminiai mokesčiai, kurie pagal 2013 m. birželio 26 d. neeilinį Vyriausybės nutarimą Nr. 80 dėl žyminio mokesčio yra 100 RON reikalavimams, susijusiems su prevencinėmis priemonėmis, ir 1000 RON reikalavimams dėl laivų ir orlaivų konfiskavimo. Kreditoriai gali tekti sumokėti teismo nustatytą užstatą. Jei kreditorius nepareiškia reikalavimo raštu, užstatas pagal įstatymą sudaro pusę reikalavimo vertės.

Vykdomąjį areštą kreditoriaus prašymu vykdo antstolis, dirbantis apeliacinio teismo, kurio veiklos teritorijoje yra skolininko ar trečiojo asmens, kurio turtui taikomas areštas, nuolatinė gyvenamoji vieta, jurisdikcijoje, o jei tai banko sąskaita – skolininko nuolatinės gyvenamosios vietos ar buveinės arba kredito įstaigos pagrindinės ar antrinės buveinės vietos antstolis.

Dėl laikino vykdymo prašymą teismui galima pateikti raštu ir žodžiu, kol nepasibaigė žodinė proceso dalis. Teismas gali sutikti su laikinu turtui taikomų įpareigojimų vykdymu, jei mano, kad priemonė yra būtina, atsižvelgiant į akivaizdžias teises prieš priėmiant arba skolininko nemokumą, ir jei teismas mano, kad iš karto neįvykdžius šios nutarties, tai būtų aiškiai nuostolinga kreditoriui. Tokiais atvejais teismas gali įpareigoti kreditorių sumokėti užstatą.

Pateikiant įrodymus, prašymas prieš pradėdamas nagrinėti bylą pateikiamas apylinkės teismui, kurio jurisdikcijoje yra liudytojas ar išvados dalykas, o jei byla jau nagrinėjama – klausimą pirmąją instanciją nagrinėjančiam teismui. Šalies prašyme nurodomi įrodymai ir faktinės aplinkybės, kurias šalis ketina įrodyti, taip pat priešastys, dėl kurių reikia pateikti šiuos įrodymus, arba priešingos šalies sutikimas.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Siekiant taikyti prevencinį konfiskavimą ir areštą, byla jau turi būti nagrinėjama. Jei teismas taiko konfiskavimą, įpareigojimas gali būti nustatytas, net jei byla nenagrinėjama. Vykdytiną nutarties neturintis kreditorius gali prašyti vykdyti prevencinį konfiskavimą ar areštą, įrodęs, kad pareiškė ieškinį.

Skubiais atvejais prašymą dėl prevencinio laivo konfiskavimo galima pateikti dar net prieš pareiškiant ieškinį dėl bylos esmės.

Teismas gali patenkinti prašymą dėl teismo konfiskavimo ar prevencinio arešto, jei ši priemonė būtina siekiant išlaikyti atitinkamą teisę ir yra nagrinėjama byla dėl nuosavybės ar kitos viršesnės daiktinės teisės, turto valdymo arba bendros nuosavybės naudojimo ar administravimo.

Teisminis konfiskavimas gali būti patvirtintas net jei nėra nagrinėjama byla dėl esmės, susijusi su turtu, kurį skolininkas siūlo, siekdamas įvykdyti prievolę, kad būtų konfiskuotas turtas, kurio atžvilgiu suinteresuotasis asmuo turi pagrindą baimintis, kad jo savininkas jį pašalins, sunaikins arba pakeis; jei kalbama apie kilnojamąjį turtą, kuris pateiktas kaip kreditoriaus garantija, kai kreditorius teigia, kad jo skolininkas yra nemokus arba jei jis turi pagrindą įtarti, kad skolininkas vengs vykdymo arba nuogaustauja, kad turtas gali būti pašalintas arba gali pablogėti jo kokybė.

Teismas priima sprendimą dėl prašymo taikyti prevencinį konfiskavimą ar areštą skubos tvarka, nešaukdamas į posėdį šalių, priimdamas vykdytiną sprendimą, kuriame, jei taikytina, nurodo užstatą ir jo sumokėjimo laikotarpį. Prašymas taikyti teisminį konfiskavimą nagrinėjamas skubos tvarka ir j

posėdį šaukiamos šalys. Jei teismas patenkina prašymą, jis gali įpareigoti jį pateikusį asmenį sumokėti užstatą, o jei kalbama apie nekilnojamąjį turtą – įregistruoti jį Žemės registre.

Prašymo skubumo reikalavimas netaikomas, tačiau kreditorius turi galimybę įrodyti, kad nutartis nebus vykdoma dėl to, kad skolininkas pašalins ar sunaikins atitinkamą turtą, siekdamas išvengti prevencinio konfiskavimo ir prevencinio arešto, net jei reikalavimas negali būti įvykdytas.

Vykdomasis areštas nustatomas nešaukiant šalių į posėdį, priimant sprendimą dėl vykdymo pripažinimo, taip pat nurodant vykdytiną nutartį, kuri turi būti siunčiama trečiajam asmeniui kartu su šiuo sprendimu dėl vykdymo pripažinimo. Apie šį įpareigojimą taip pat pranešama skolininkui. Teismo nutartyje dėl arešto trečiajam asmeniui, kuris tampa su areštu susijusiu trečiuoju asmeniu, pranešama, kad jam draudžiama mokėti skolininkui pinigų ar perduoti kilnojamąjį turtą, kurį jis yra ar bus skolingas, nurodant, kad šioms pinigams ar turtui taikomas areštas, kiek tai būtina siekiant įvykdyti prievolę.

Kai pateikiami įrodymai, reikalaujama, kad turėtų būti pavojus, jog įrodymai gali dingti arba ateityje juos gali būti sunku įvertinti. Jei priešinga šalis sutinka, prašymas gali būti teikiamas net jei tai nėra skubu. Teismas sušaukia šalis į posėdį ir įteikia prašymo kopiją atsakovui. Prašymą nagrinėja teismo kolegija, kuri priima sprendimą. Jei yra vėlavimo pavojus, teismas gali patenkinti prašymą, nešaukdamas bylos šalių į posėdį.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Prevencinis areštas gali būti taikomas banko sąskaitoms, nematerialiam turtui, vertybiniais popieriais ir kt.

Prevencinis konfiskavimas gali būti taikomas materialiam kilnojamajam turtui, registruotoms transporto priemonėms, nekilnojamajam turtui ir kt.

Teisminis konfiskavimas gali būti taikomas nekilnojamajam turtui, kilnojamajam turtui ir kt.

Vykdomasis areštas gali būti taikomas pinigams, vertybiniais popieriais ar kitam nematerialiam kilnojamajam turtui.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jei taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, konfiskuotas turtas gali būti susigrąžintas tik po to, kai kreditorius gauna vykdytiną nutartį.

Įpareigojimas dėl prevencinio laivų konfiskavimo vykdomas, sulaukiant laivą jo buvimo uosto kapitono tarnybai. Tokiu atveju uosto kapitono tarnyba nepateikia reikalingų laivybos dokumentų ir neleidžia laivui išplaukti iš uosto.

Bauda skiriama tik jeigu prašymo pateikėjas, siekdamas prevencinės priemonės taikymo, veikia nesąžiningai ir dėl to atsakovas patiria žalą. Atsakovui ir (arba) skolininkui nevykdant teismo sprendimų, gali būti paskirta baudžiamojoje teisėje numatyta sankcija.

Jei skolininkas pateikia pakankamą garantiją, teismas skolininko prašymu gali panaikinti prevencinį konfiskavimą. Prašymą panaikinti turto areštą skubos tvarka nagrinėja teisėjų kolegija, o šalys į posėdį šaukiamos nedelsiant.

Be to, jei pagrindinis prašymas, kuriuo grindžiamas prašymas taikyti prevencinę priemonę, pripažįstamas negaliojančiu, atmetamas arba panaikinamas galutiniu teismo sprendimu, arba jei prašymą pateikęs asmuo jo atsisakė, skolininkas gali prašyti įpareigojimą nustačiusio teismo panaikinti priemonę.

Teismas priima galutinį sprendimą dėl prašymo, nešaukdamas šalių į posėdį.

Jei taikomas vykdomasis areštas, visi areštuotini pinigai ir turtas iššaldomi nuo tos dienos, kai įpareigojimas taikyti areštą išsiunčiamas trečiajam asmeniui, kuriam šis areštas taikomas. Nuo iššaldymo iki visiško vykdytinoje nutartyje nurodytų įpareigojimų įvykdymo trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, neatlieka jokio mokėjimo ar operacijos, dėl kurios gali sumažėti iššaldytas turtas. Jei reikalavimas, dėl kurio turtui taikomas areštas, yra užtikrintas hipoteka ar kita daiktine garantija, areštą taikantis kreditorius turi teisę prašyti, kad areštas būtų įregistruotas Žemės registre ar kituose viešuosiuose registruose.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Jei taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, teismo sprendimu gali būti nustatyti terminai, neapimantys teismo nustatyto įpareigojimo laikotarpio (pavyzdžiui, laikotarpis, per kurį kreditorius turi pateikti užstatą, nes kitaip areštas turtui bus panaikintas).

Įpareigojimas galioja, kol priimamas sprendimas dėl prašymo panaikinti turto areštą, jei šis prašymas atmetamas arba netenka galios, o jei prašymas patenkinamas, – kol teismo sprendimas bus įvykdytas arba kol skolininkas pateiks pakankamą garantiją.

Apeliacinis skundas visada nagrinėjamas sušaukus šalis į posėdį.

Kai taikomas vykdomasis areštas, visi pinigai ir turtas, kuriems taikomas areštas, iššaldomi nuo tos dienos, kai trečiajam asmeniui, kurio turtui taikomas areštas, išsiunčiamas įpareigojimas taikyti areštą. Nuo iššaldymo momento iki visiško vykdytinoje nutartyje nurodytų įpareigojimų įvykdymo, įskaitant vykdymo sustabdymo dėl arešto laikotarpį, trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, negali atlikti jokio mokėjimo ar operacijos, dėl kurios gali sumažėti iššaldytas turtas, nebent įstatymo nustatyta kitaip.

Trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, privalo įregistruoti pinigų sumą arba atlaisvinti nematerialių kilnojamąjį turtą per penkias dienas nuo pranešimo apie areštą arba nuo tos dienos, kai tampa mokėtinos ateityje numatytos sumos. Antstolis nurašo arba išskirsto nurodytą pinigų sumą.

Jei trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, neįvykdo savo įsipareigojimų, kreditorius, skolininkas arba antstolis gali pranešti vykdymo bylą nagrinėjančiam teismui, kad jis patvirtintų areštą. Jei surinkti įrodymai rodo, kad trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, yra skolininkui skolingas pinigų, teismas priima sprendimą dėl arešto patvirtinimo ir taip įpareigoja trečiąjį asmenį, kurio turtui taikomas areštas, sumokėti skolininkui įsiskolintą sumą kreditoriui arba priešingu atveju nusprendžia atvesti prašymą taikyti areštą. Jei areštas uždėtas nematerialiam kilnojamajam turtui, kurį vykdymo dieną turi trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, teismas nusprendžia jį perduoti.

Kai teikiami įrodymai, pateiktus įrodymus, nagrinėdamas bylą, tikrina teismas ir vertina jų priimtinumą bei patikimumą. Pateiktus įrodymus taip pat gali naudoti asmuo, kuris neprašė rinkti įrodymų. Renkant įrodymus patirtos išlaidos registruojamos bylos esmę nagrinėjančiame teisme.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Kai taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, sprendimas dėl jo gali būti apskūstas per penkias dienas nuo priėmimo ar įteikimo dienos aukštesnės instancijos teismui, atsižvelgiant į tai, ar teismo posėdis buvo surengtas sušaukus į jį šalis, ar ne. Jei bylas pirmąja instancija nagrinėja apeliacinis teismas, teisių gynimo priemonė yra apeliacinis skundas. Taikant šias teisių gynimo priemones, turto areštas ar konfiskavimas panaikinamas arba išlaikoma prevencinė priemonė. Bet kuris suinteresuotasis asmuo gali prieštarauti įpareigojimo taikyti konfiskavimą ar areštą vykdymui.

Jei taikomas *vykdomasis areštas*, sprendimas dėl arešto patvirtinimo gali būti apskūstas per penkias dienas nuo jo įteikimo. Galutinis sprendimas dėl patvirtinimo sukelia reikalavimo perleidimo padarinius ir laikomas vykdytina nutartimi prieš trečiąjį asmenį, kurio turtui taikomas areštas, neviršijant sumų, kurioms šis patvirtinimas taikomas. Patvirtinus areštą, trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, atlieka registraciją arba mokėjimą tokia suma, kuri aiškiai nurodyta sprendime dėl patvirtinimo.

Jei prašoma laikino vykdymo ir pirmosios instancijos teismas atmeta šį prašymą, šis sprendimas gali būti apskūstas apeliacine tvarka. Sustabdyti laikiną vykdymą galima prašyti paduotame apeliaciniame skunde arba atskirai, iškeliant bylą apeliaciniame teisme. Kol nagrinėjamas prašymas sustabdyti vykdymą, vykdymas gali būti laikinai patvirtintas pirmininko nutartimi dar net prieš bylos medžiagai pasiekiant teismą.

Jei teikiami įrodymai, sprendimas patenkinti prašymą pateikti įrodymus yra vykdytinas ir neskundžiamas. Sprendimą atvesti prašymą galima apskųsti per penkias dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, jei šalys buvo šaukiamos į teismo posėdį, ir per penkias dienas nuo įteikimo dienos, jei šalys nebuvo šaukiamos į teismo posėdį.

Pateiktini įrodymai gali būti vertinami tik tuo skubiau arba per šiuo tikslu nustatytą laikotarpį. Pateikti įrodymai vertinami sprendimu, kuris negali būti skundžiamas.

Paskutinis naujinimas: 05/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Slovakija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Slovakijos teisėje pripažįstamos „skubių apsaugos priemonių“, „apsaugos priemonių“ ir „įrodymų apsaugos“ sąvokos. Atitinkamas nuostatas galima rasti Įstatymo Nr. 160/2015 324 ir tolesniuose straipsniuose, Civilinių ginčų proceso kodekse, o specialaus proceso nuostatas – Įstatymo Nr. 161/2015 360 ir tolesniuose straipsniuose, Civilinio proceso ne ginčo tvarka kodekse.

Taikydamas apsaugos priemonę, teismas gali įšaldyti skolininko kilnojamąjį turtą, teises ar kitą turtą, kad užtikrintų kreditoriaus reikalavimą, jeigu baiminamasi, kad sumažės priverstinio vykdymo galimybės.

Skubią apsaugos priemonę teismas taiko tada, kai aplinkybės verčia nedelsiant sureguliuoti klausimą arba kai baiminamasi, kad sumažės priverstinio vykdymo galimybės, o tikslo negalima pasiekti taikant apsaugos priemonę. Toks sprendimas taip pat gali padėti užtikrinti būsimo teismo sprendimo priverstinio vykdymo veiksmingumą.

Taikant įrodymų apsaugos sąvoką, sudaromos sąlygos prašymo pagrindu (ne teismo iniciatyva) prieš prasidedant procesui išsaugoti įrodymus (bet kokios rūšies, liudytojo parodymus, eksperto išvadas ar pan.). Numatyta, kad šį prašymą gali pateikti asmuo, turintis teisę prašyti inicijuoti procesą, kuriame galima panaudoti įrodymų apsaugos rezultatus.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Apygardos teismas, turintis jurisdikciją spręsti bylą, yra kompetentingas skirti skubią apsaugos priemonę arba apsaugos priemonę.

Skubią apsaugos priemonę arba apsaugos priemonę teismas skiria gavęs prašymą. Prašymo teikti nereikia, jeigu skubi apsaugos priemonė arba apsaugos priemonė yra susijusi su procesu, kurį teismas gali inicijuoti *ex officio*.

Privalomas teisinis atstovavimas teisės aktais nenustatytas.

Pagal aktualius teisės aktus už prašymą skirti arba panaikinti vieną iš minėtų priemonių imama 33 EUR teismo rinkliava.

Už įrodymų apsaugą rinkliava neimama. Valstybė sumoka su įrodymais susijusias išlaidas, kurios nepadengiamos iš avanso. Vis dėlto teismas gali nurodyti proceso šaliai, neatitinkančiai atleidimo nuo teismo rinkliavų kriterijų, įmokėti su įrodymais susijusių išlaidų avansą, tačiau proceso šalis nepraranda teisės į vėlesnį avanso kompensavimą.

Šiuo atveju privalomas teisinis atstovavimas teisės aktais taip pat nenustatytas.

Toks įrodymų apsaugos būdas gali būti taikomas ir ginčo, ir ne ginčo tvarka vykdomuose procesuose.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Skubias apsaugos priemones teismas gali skirti prieš prasidedant procesui, jam vykstant ir jam pasibaigus. Už apsaugos priemones rinkliava nustatoma paskelbiant nutartį dėl apsaugos priemonės.

Prieš prasidedant pagrindiniam procesui, jam vykstant ir jam pasibaigus, įrodymus galima apsaugoti gavus prašymą, jeigu baiminamasi, kad vėliau įrodymų bus neįmanoma paimti arba juos paimti bus labai sunku. Įrodymų apsauga priklauso teismo, turinčio jurisdikciją priimti sprendimą dėl bylos, arba teismo, kurio jurisdikcijos teritorijoje galima rasti įrodymus, kuriems kyla pavojus, kompetencijai. Civilinių ginčų proceso kodekse išdėstytos ne tik bendrosios nuostatos, bet ir specialiosios įrodymų apsaugos intelektualinės nuosavybės bylose nuostatos.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Teismas gali skirti skubią apsaugos priemonę, kuria pirmiausia reikalaujama, kad proceso šalis:

- sumokėtų reikiamo dydžio išlaikymo įmoką;
- atiduotų vaiką globoti kitam iš tėvų arba teismo paskirtam asmeniui;
- skirtų bent dalį savo darbo užmokesčio, jeigu dirba, kai prašymą pateikęs asmuo dėl rimtų priežasčių nedirba;
- tam tikrą pinigų sumą arba tam tikrą turtą perduotų teismui saugoti;
- nedisponuotų tam tikru turtu arba teisėmis;
- atliktų tam tikrus veiksmus, jų neatliktų arba juos toleruotų;
- laikina nepatektų į namą ar butą, kuriame gyvena artimas asmuo arba tos proceso šalies globojamas ar prižiūrimas asmuo, kurio atžvilgiu pagrįstai įtariamas smurto naudojimas;
- nesiimtų veiksmų, kuriais pažeidžiama intelektualinės nuosavybės teisė arba trukdoma ja naudotis.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Skubių apsaugos priemonių rūšių apibrėžtys sudarytos kaip pavyzdžiai, o tai reiškia, kad teismas gali skirti skubias apsaugos priemones ir kitose srityse. Skubi apsaugos priemonė arba apsaugos priemonė, pagal kurią proceso šalis turi nedisponuoti tam tikru turtu ar teisėmis, yra draudimas disponuoti turtu arba teisėmis, jeigu, pavyzdžiui, bijoma, kad atsakovas gali tą turtą išieškoti (perduoti kitam asmeniui, sunaikinti arba apgadinti ir kt.).

Nutartį dėl skubios apsaugos priemonės arba apsaugos priemonės teismas gali priimti neišklausęs proceso šalių. Kitaip tariant, prieš priimant nutartį proceso šalių išklausti nebūtina. Šis principas susijęs su tuo, kad proceso šalių išklausimas pakenktų skubios apsaugos priemonės ir apsaugos priemonės tikslui, ir su tuo, kad iš esmės vykdamas tokią teismo veiklą įrodymai nerenkami. Tai nereiškia, kad teismas negali nurodyti išklausti proceso šalių. Jeigu teismas nusprendžia išklausti proceso šalis, jis turi laikytis visų įrodymų rinkimo taisyklių. Jeigu įrodymus teismas renka tik dokumentų forma, tokie įrodymai viešame teismo posėdyje nepaimami. Vietoj to teismas atpažinimo įgaliojimą pasinaudoja nebendraudamas su proceso šalimis.

Skubi apsaugos priemonė yra priverstinai vykdytina iš karto, kai apie ją pranešama, jeigu specialiaisiais teisės aktais nenustatyta kitaip.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Skubi apsaugos priemonė arba apsaugos priemonė panaikinama:

- pasibaigus laikotarpiui, kuriam ji buvo skirta;
- jeigu priemonė buvo skirta po pagrindinio proceso inicijavimo ir pirmos instancijos teismas arba apeliacinis teismas atmeta ieškinį arba nutraukia procesą;
- jeigu savo nutartyje teismas nustato terminą, per kurį reikia pateikti prašymą pagrindiniame procese, tačiau toks prašymas iki nurodyto termino nepateikiamas;
- jeigu teismas patenkina ieškinį pagrindiniame procese;
- jeigu pagal priverstinio vykdymo statusą priemonė tampa neberekalinga.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Nutartį dėl skubios apsaugos priemonės arba apsaugos priemonės galima apskųsti apeliacine tvarka. Teismas, kompetentingas spręsti dėl teisių gynimo priemonės, yra tinkamą jurisdikciją turintis apeliacinis teismas, t. y. antrosios instancijos teismas, aukštesnis už pirmosios instancijos teismą, skyrusį skubią apsaugos priemonę arba apsaugos priemonę.

Apeliaciniai skundai pateikiami teisme, kurio nutartis skundžiama apeliacine tvarka, per 15 dienų nuo nutarties įteikimo. Pateikus apeliacinį skundą nutarties vykdymas nesustabdomas.

Paskutinis naujinimas: 14/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Suomija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Suomijoje kreditoriai arba kiti civilinių ar komercinių bylų ieškovai gali išsireikalauti jiems palankių apsaugos priemonių. Apsaugos priemonių tikslas – užtikrinti, kad būtų galima įvykdyti bet kokią sprendimą, kuriuo byla išsprendžiama iš esmės. Nuostatos dėl nurodymų taikyti apsaugos priemones išdėstytos Teismo proceso kodekso (suom. *oikeudenkäymiskaari*) 7 skyriuje, o nuostatos dėl sprendimų vykdymo užtikrinimo – Vykdymo užtikrinimo kodekso (suom. *ulosottokaari*) 8 skyriuje. Tokios apsaugos priemonės būna trijų rūšių:

turto areštas siekiant užtikrinti skolos sumokėjimą,

turto areštas siekiant užtikrinti nuosavybę ar kitą vadinamąją ankstesniąją teisę ir kitos apsaugos priemonės (bendrosios apsaugos priemonės).

Šios visose civilinėse bylose prieinamos apsaugos priemonės aprašytos toliau. Esama taip pat apsaugos priemonių, taikomų tam tikriems ginčams pagal specialius teisės aktus, pvz., apsaugos priemonės, kuriomis apsaugomi įrodymai civilinėse bylose dėl pramoninių teisių ir autorių teisių. Baudžiamosiose bylose gali būti taikomas Prievartos priemonių įstatymas (suom. *pakkokeinolaki*); įstatyme numatytos prievartos priemonės – tai areštas, draudimas disponuoti ir sekvestracija.

Apsaugos priemonės reikia atskirti nuo išankstinio (laikinojo) sprendimų vykdymo užtikrinimo civilinėse bylose. Pastarasis reiškia, kad sprendimo vykdymas užtikrinamas, kol sprendimas taps galutinis ir jo jau nebus galima apskųsti. Dar galutiniu netapęs sprendimas civilinėje byloje pagal teisės aktus apskritai vykdytinas tiesiogiai, tačiau paprastai vykdymo negalima iki galo užtikrinti. Pavyzdžiui, pagal pirmosios instancijos teismo priimtą negalutinį sprendimą dėl mokėtinų skolų skolininko turtą galima suvaržyti, jeigu skolininkas neįmoka užstato. Kita vertus, suvaržytu turto disponuoti ir perduoti kreditoriui jo pajamas galima tik tuo atveju, jei kreditorius už šį turtą įmoka užstatą. Priešingai, sprendimai už akių iš karto vykdytini iki galo.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Nutartis taikyti minėtąsias apsaugos priemones priima bendrosios kompetencijos teismai, iš kurių apygardų teismai (suom. *käräjäoikeus*) šį klausimą nagrinėja kaip pirmosios instancijos teismai. Teismo taikomų apsaugos priemonių vykdymą užtikrina teismo antstoliai. Prašymai taikyti apsaugos priemones teikiami teismui, kuriame byla nagrinėjama iš esmės. Jeigu procesas dar nepradėtas, prašymas taikyti apsaugos priemones turi būti pateiktas apygardos teismui, kuriam turėtų būti pareikštas ir ieškiny, pagal kurį byla bus nagrinėjama iš esmės.

Teismas negali galutinai patvirtinti apsaugos priemonių taikymo nesuteikdamas atsakovui galimybės būti išklaustam. Tačiau teismas gali patenkinti ieškovo prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones neišklausydamas kitos proceso šalies, jeigu priešingu atveju nebūtų pasiektas apsaugos priemonės tikslas. Praktiškai apsaugos priemonės gali būti pradėtos taikyti labai greitai. Laikinieji sprendimai galioja, kol priimamas priešingas sprendimas.

Kai ieškovas jau turi pagrindą užtikrinti vykdymą, tačiau vykdymo užtikrinimo proceso negalima pradėti nedelsiant, teismo antstolis tam tikromis sąlygomis gali tiesiogiai pradėti taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Toliau bus aptariamasi tik teismo taikomos apsaugos priemonės.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Siekiant, kad skolos sumokėjimui arba ankstesniajai teisei užtikrinti būtų skirtas turto areštas, taikomi šie reikalavimai:

ieškovas turi pakankamai aiškiai nurodyti, kad jam atsakovas nesumokėjo skolos, kurią atitinkančią sumą reikėtų suvaržyti, arba kad ieškovas turi ankstesniąją teisę į konkretų turtą, ir

turi būti kilęs pavojus, jog atsakovas elgsis taip, kad skolos ieškovui nebus įmanoma išieškoti arba bus pažeista ieškovo teisė.

Atitinkamai siekiant, kad būtų taikomos kitos apsaugos priemonės, reikia pateikti kitos teisės ir pavojaus, kad atsakovas gali ją pažeisti, *prima facie* įrodymus. Apsaugos priemones galima pradėti taikyti tik tada, kai ieškovas įmoka teismo antstolui užstatą.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Apsaugos priemonės gali būti taikomos visų rūšių turtui. Jeigu arešto tikslas yra užtikrinti, kad būtų sumokėta skola, teismas nurodo areštuoti atsakovui priklausantį kilnojamąjį ar nekilnojamąjį turtą, pagal vertę atitinkantį sumą, kurią atsakovas skolingas ieškovui. Tada teismo antstolis nusprendžia, kokius ieškovo turto objektus areštuoti. Jeigu arešto tikslas yra apsaugoti ankstesniąją teisę, teismas nurodo areštuoti konkretų turtą, kuris yra tos teisės objektas, o teismo antstolis įvykdo nurodymą areštuoti tą turtą.

Kitomis apsaugos priemonėmis teismas gali:

uždrausti atsakovui atlikti kokį nors veiksmą arba sudaryti kokį nors sandorį, priešingu atveju bus skirta bauda;

nurodyti atsakovui atlikti kokį nors veiksmą, priešingu atveju bus skirta bauda;

duoti ieškovui leidimą atlikti kokį nors veiksmą arba užsakyti kokio nors veiksmo atlikimą;

nurodyti perduoti tarpininkui teisę laikyti arba saugoti atsakovo turtą arba

nurodyti taikyti kitą apsaugos priemonę, reikalingą ieškovo teisėms apsaugoti.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Įvykdžius nurodymą areštuoti turtą, skolininkas praranda to turto kontrolę. Tvarkyti areštuotą turtą yra nusikalstama veikla. Kai nurodoma areštuoti skolininko banko sąskaitoje esančias lėšas, bankas negali jų pervesti niekam, išskyrus teismo antstolį. Tačiau arešto orderis nesuteikia jo prašiusiam asmeniui jokios pirmenybinės teisės į areštuotą turtą, palyginti su kitais skolininko kreditoriais.

Kitų apsaugos priemonių poveikis priklauso nuo priemonių pobūdžio.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Per mėnesį nuo nutarties taikyti apsaugos priemones priėmimo ieškovas turi pareikšti ieškinį teismui dėl bylos esmės arba pradėti kitą procesą, kurio rezultatas galėtų būti vykdytinas sprendimas, pvz., arbitražo procesą. Jeigu jis to nepadaro, apsaugos priemonės atšaukiamos. Apsaugos priemonės taip pat gali būti atšauktos, jeigu pagrindai, kuriais remiantis jos buvo taikytos, išnyko dėl kokios nors kitos priežasties. Kai teismas priima sprendimą dėl bylos esmės, jis kartu turi patvirtinti nurodymą dėl apsaugos priemonių.

Išlaidas, patirtas dėl apsaugos priemonių taikymo, pirmiausia turi padengti ieškovas. Jeigu paaiškėja, kad apsaugos priemonės buvo nepagrįstos, ieškovas privalo atlyginti dėl šių priemonių taikymo atsakovui padarytą žalą, neatsižvelgiant į tai, ar jis elgėsi aplaidžiai. Siekiant padengti tokio įvykio išlaidas, prieš pradėdant vykdyti apsaugos priemones ieškovas turi įmokėti užstatą. Kita vertus, įmokėdamas užstatą, atsakovas dažniausiai gali užkirsti kelią apsaugos priemonių vykdymui.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Teismų nutartys taikyti apsaugos priemones gali būti apeliacine tvarka skundžiamos aukštesnės instancijos teismui, t. y. apeliaciam teismui (suom. *hovioikeus*) arba Aukščiausiajam Teismui (suom. *korkein oikeus*). Apeliacinio skundo padavimas nėra kliūtis vykdyti nurodymą taikyti apsaugos priemones, išskyrus atvejus, kai apeliacinis teismas sustabdo tos nutarties galiojimą. Tačiau galimybės apeliacine tvarka apskųsti nutartį taikyti laikinąsias apsaugos priemones nėra.

Apeliacinius skundus, kuriais skundžiamos su apsaugos priemonių vykdymo užtikrinimu susijusios teismo antstolio priemonės ar sprendimai, nagrinėja apygardos teismai. Teisę paduoti apeliacinį skundą turi ir tretieji asmenys, kurie mano, kad jų turtas yra areštuotas dėl skolininko skolos.

Paskutinis naujinimas: 06/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Laikinosios ir atsargumo priemonės - Švedija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Pagrindinės nuostatos dėl civilinėse bylose taikomų apsaugos priemonių yra išdėstytos Švedijos teisminio proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 15 skyriuje. Pagal bendrą taisyklę bet kokio civilinės teisės ieškinio vykdymo priemonės negali būti vykdomos tol, kol teismas nepriėmė sprendimo byloje. Nuostatos dėl apsaugos priemonių yra šios taisyklės išimtis. Bendras apsaugos priemonių tikslas – užtikrinti, kad teismui priėmus sprendimą bylą pralaimėjusi šalis įvykdytų nustatytus reikalavimus.

Dažniausiai taikoma apsaugos priemonė yra laikinas turto areštas, o tai reiškia, kad pareiškėjo prašymu bet koks kitos šalies turimas turtas gali būti perimtas arba kitos šalies disponavimo turto teisė gali būti panaikinta kokiu nors kitu būdu.

Pagal Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyriaus 1 straipsnį nutartis dėl laikino turto arešto gali būti priimta siekiant užtikrinti būsimo sprendimo dėl ieškinio įvykdymą. Pagal bendrą taisyklę nutartis dėl laikino turto arešto pagal šią nuostatą turi būti suformuluota taip, kad laikinai būtų areštuotas tokios vertės skolininkui priklausantis turtas, kad būtų padengta tam tikra nurodyta ieškinio suma. Tačiau išimtinėmis aplinkybėmis nutartyje gali būti nurodyta, dėl kokio turto gali būti atliekami priverstiniai vykdymo veiksmai.

Nutartis dėl laikino turto arešto taip pat gali būti priimta siekiant užtikrinti, kad būsimas sprendimas būtų įvykdytas pagal *pirmumo teisę į tam tikrą turtą* (Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyriaus 2 straipsnis). Tokie sprendimai, pavyzdžiui, gali būti nutartys, pagal kurias ieškovo teisė į tam tikras akcijas yra pripažįstama viršesne už atitinkamą atsakovo teisę, taip pat nutartys, pagal kurias atsakovas yra įpareigojamas nedelsiant perduoti akcijas.

Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyriaus 3 straipsnyje pateikta bendroji nuostata dėl teismo teisės *paskirti tinkamą priemonę* pareiškėjo teisėms apsaugoti. Ši nuostata, pavyzdžiui, yra taikoma ieškiniuose dėl draudimų. Šios nuostatos taikymo sričiai taip pat priskiriamas ieškinyje dėl patvirtinimo, kad atsakovas neturi teisės dirbti su straipsnyje dėl konkurencijos nurodytomis tam tikromis prekėmis.

Be to, pagal Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyriaus 4 straipsnį pirmumo teisės į tam tikrą turtą byloje teismas gali nurodyti grąžinti iššvaistytą turtą ir t. t.

Be to, Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyriaus 5 straipsnio trečioje pastraipoje nurodyta, kad tam tikromis sąlygomis gali būti nustatoma laikinoji apsaugos priemonė.

Be to, yra numatytos atskiros nuostatos, pagal kurias reglamentuojamos apsaugos priemonės tam tikrose specializuotose srityse, pvz., patentų teisėje.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Nutartis dėl apsaugos priemonių priima bylą nagrinėjantis teismas. Jeigu teismas dar nepradėjo nagrinėti bylos, taikytinos nuostatos, susijusios su jurisdikcija turinčiu teismu, iš esmės yra tokios pat, kaip ir įprastose civilinėse bylose.

Teismas negali savo iniciatyva kelti klausimo dėl apsaugos priemonių taikymo. Todėl prašymą dėl apsaugos priemonių turi pateikti šalis, siekianti, kad būtų priimta nutartis šiuo klausimu. Jeigu teismas bylos dar nenagrinėja, prašymas turi būti pateikiamas raštu.

Pareiškėjas neprivalo samdytis advokato arba būti jo atstovaujamas. Teismo procesai Švedijoje yra nemokami, išskyrus prašymo mokesťį, kurį šiuo metu sudaro 450 SEK (Švedijos kronų) (apie 50 EUR).

2.2 Pagrindinės sąlygos

Pagal Švedijos teisminio proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 15 skyriaus 1–3 straipsnius priimant nutartį dėl apsaugos priemonių būtina, kad esminius bylos klausimus (pvz., pagal 1 straipsnį pareiškiamas ieškinyje) būtų galima nagrinėti teisme arba taikant kitą panašią procedūrą. Pastarosioms procedūroms priskiriamos ir arbitražo procedūros.

Aukščiausiasis Teismas (šved. *Högsta domstolen*) nustatė, kad nutartis dėl laikino turto arešto arba kitų apsaugos priemonių pagal Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyrių taip pat gali būti priimta dėl ieškinių, kuriuos turi nagrinėti užsienio teismai, jeigu jų sprendimus galima vykdyti Švedijoje.

Vadovaujantis Švedijos teisminio proceso kodekso 15 skyriaus 1–3 straipsniais, nutartis dėl laikino turto arešto gali būti priimta, jeigu yra įvykdytos ir šios sąlygos:

vienas iš reikalavimų yra tai, kad pareiškėjas turi įrodyti *tikėtinas priežastis* pareikšti ieškinį kitam asmeniui ir įrodyti, kad šis pagrindas gali būti teismo bylos arba nagrinėjimo taikant kitą panašią procedūrą dalykas;

pareiškėjas taip pat turi įrodyti „*pagrįstą baimę*“, kad kita šalis vengs atsakomybės mokėti skolą, paslėpdama ar perkeldama turtą arba imdamasi kitų veiksmų (1 straipsnis); kad kita šalis perkels, pastebimai apgadins arba realizuos turtą kitu būdu, taip pakenkdama pareiškėjui (2 straipsnis), arba kita šalis, imdamasi tam tikros veiklos arba sumanymų, arba nesirūpindama imtis tam tikro veiksmo, arba kokiu nors kitu būdu užkirs pareiškėjui kelią arba apribos jo galimybes pasinaudoti savo teisėmis, arba pastebimai sumažins turto vertę (3 straipsnis);

nutartis dėl **laikinosios** priemonės bus priimta, jei vilkinant bylą kyla žalos rizika. Tai reiškia, kad kiltų pavojus įvykdyti sprendimą, jeigu nutartis dėl priemonės nebūtų priimta nedelsiant, neišklausant kitos šalies. Jeigu nutartis dėl priemonės priimama tokiu būdu, ji turi būti išsiunčiama šalims, o atsakovui liepiama pateikti pastabas dėl nutarties. Jeigu tokios pastabos gaunamos, teismas turi nedelsiant išnagrinėti klausimą, ar šią priemonę reikėtų taikyti toliau; galiausiai nutartis dėl priemonės gali būti priimta tikrai tuo atveju, jeigu pareiškėjas sumoka *užstatą*, iš kurio būtų atlyginta bet kokia žala, kurią gali patirti kita šalis. Jeigu pareiškėjas negali sumokėti užstato, tačiau įrodo turįs ypatingų priežasčių pagrįsti savo ieškinį, teismas gali atleisti jį nuo pareigos sumokėti užstatą.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Nutarčių dėl laikino turto arešto pagal ieškinius vykdymas reiškia tam tikros vertės turto konfiskavimą. Vykdymui iš esmės taikomi turto arešto principai. Tačiau klausimas dėl turto pardavimo nebus keliamas.

Iš esmės vykdymo metu gali būti areštuotas bet kokios rūšies turtas. Turtas gali būti kilnojamas arba nekilnojamas.

Tam tikras turtas negali būti areštuojamas. Tai yra taikoma „beneficijos turtui“, kuriam, *inter alia*, priskiriami:

drabužiai ir kiti tam tikros pagrįstos vertės skolininko asmeninio naudojimo daiktai;

balnai, buitinė technika ir kita įranga, kuri yra reikalinga namams ir jų priežiūrai;

įrankiai ir kita įranga, kuri yra reikalinga skolininko apmokamam darbui arba profesiniam mokymui;

asmeniniai daiktai, pvz., medaliai ir sporto apdovanojimai, kurie skolininkui yra tokie vertingi, kad juos konfiskuoti būtų nesąžininga.

Turto apsauga taip pat gali būti numatyta atskiruose teisės aktuose. Tai gali būti taikoma, pvz., žalos atveju.

Laikino turto arešto pagal ieškinius priemonė negali būti taikoma darbo užmokesčiui ir t. t., iki jis yra sumokėtas ir gali būti konfiskuotas.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jeigu turtui buvo pritaikytas laikinas areštas dėl skolų, atsakovas negali turto perleisti arba realizuoti jį koku nors kitu būdu, kuriuo būtų pakenkta pareiškėjui. Tačiau Švedijos vykdymo tarnyba (šved. *Kronofogdemyndigheten*) gali numatyti draudimo realizuoti turtą išimtis, jeigu tam yra ypatingų priežasčių. Bet koks realizavimas, kuriuo pažeidžiamas draudimas, gali užtraukti baudžiamąją atsakomybę.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Kai priemonė nustatoma pagal Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 1–3 straipsnius, pareiškėjas, jeigu ieškinys dar nebuvo pareiškėtas, turi iškelti bylą dėl priemonės dalyko per vieną mėnesį po nutarties dėl priemonės priėmimo. Jeigu ieškinių nagrinėjimui bus taikoma kita procedūra, pareiškėjas turi imtis tokių priemonių, kurių reikalaujama pagal tą procedūrą.

Jeigu priimama nutartis dėl laikinosios priemonės, ji turi būti išsiunčiama šalims, o atsakovui liepiama pateikti pastabas dėl nutarties. Jeigu tokios pastabos gaunamos, teismas turi nedelsiant išnagrinėti klausimą, ar šią priemonę reikėtų toliau taikyti.

Priemonė yra nedelsiant panaikinama, jeigu po nutarties dėl priemonės taikymo yra sumokamas užstatas, kuriuo užtikrinamas šios priemonės tikslas.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Apsaugos priemonių dalykas nustatomas nutarties priėmimo proceso metu, kai nagrinėjant bylą klausimas dėl šių priemonių kyla kaip procedūrinis klausimas arba kai apsaugos priemonių klausimas yra nagrinėjamas atskirai nuo bylos.

Abiem atvejais asmuo, dėl kurio priimama nutartis, gali ją apskųsti. Apylinkės teismo (šved. *tingsrätt*) nutartį apeliacine tvarka siekiantis apskųsti asmuo tokį rašytinį skundą turi paduoti per tris savaites nuo nutarties priėmimo dienos. Jeigu nutartis nebuvo priimta posėdyje ir nė viename posėdyje nebuvo paskelbtas laikas, kada ji bus priimta, apeliacinio skundo padavimo terminas bus pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią apeliantas gavo nutartį.

Apeliacinis skundas apeliaciniam teismui (šved. *hovrätt*) turi būti paduodamas per apylinkės teismą (šved. *tingsrätt*).

Jeigu apylinkės teismas atmetė prašymą dėl apsaugos priemonių taikymo civilinėje byloje pagal Švedijos teismo proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 15 skyrių arba, jeigu teismas panaikino nutartį dėl tokios priemonės, apeliacinis teismas gali nedelsdamas leisti taikyti priemonę, iki bus gautas atskiras pranešimas. Jeigu apylinkės teismas nustatė tokią priemonę arba paskelbė, kad nutartis gali būti vykdoma, nors ji dar nėra galutinė ir besąlyginė, apeliacinis teismas gali nedelsdamas nuspręsti, kad apylinkės teismo nutartis negali būti vykdoma, iki bus gautas atskiras pranešimas.

Paskutinis naujinimas: 06/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismų tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.